

Allmän miljö- och naturvård

20

Förslag till statsbudget för 2007

Allmän miljö- och naturvård

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	9
2	Allmän miljö- och naturvård	11
2.1	Omfattning.....	11
2.2	Utgiftsutveckling	11
2.3	Skatteutgifter.....	12
3	Miljöpolitik	13
3.1	Omfattning.....	13
3.2	Utgiftsutveckling	14
3.3	Skatteutgifter.....	14
3.4	Mål	15
3.5	Politikens inriktning	16
3.6	Insatser	17
3.6.1	Insatser inom politikområdet.....	18
3.6.1.1	Internationellt miljösamarbete.....	18
3.6.1.2	Regelförenkling.....	18
3.6.1.3	Klimat	19
3.6.1.4	Luft	19
3.6.1.5	Vatten	19
3.6.1.6	Kemikalier	20
3.6.1.7	Kretslopp och avfall	21
3.6.1.8	Strålskydd och kärnsäkerhet	22
3.6.1.9	Biologisk mångfald	23
3.6.1.10	Friluftsliv	24
3.6.1.11	Genetiskt modifierade organismer	24
3.6.1.12	Samhällsplanering och byggande.....	25
3.6.1.13	Sanering och återställning av förorenade områden	25
3.6.1.14	Miljöövervakning och forskning.....	25
3.6.2	Insatser utanför politikområdet.....	26
3.6.2.1	Hållbar utveckling.....	27
3.6.2.2	Hållbar konsumtion och produktion	27
3.6.2.3	Ekonomiska styrmedel på miljöområdet.....	27
3.6.2.4	Miljöledning	27
3.6.2.5	Miljöanpassad offentlig upphandling.....	28
3.6.2.6	Samhällsplanering och byggande.....	28

3.6.2.7	Biologisk mångfald och naturvård.....	28
3.6.2.8	Vatten	29
3.6.2.9	Forskning m.m.	29
3.7	Resultatbedömning.....	29
3.7.1	Begränsad klimatpåverkan.....	30
3.7.1.1	Resultat.....	30
3.7.1.2	Analys och slutsatser	31
3.7.2	Frisk luft.....	31
3.7.2.1	Resultat.....	31
3.7.2.2	Analys och slutsatser	31
3.7.3	Bara naturlig försurning	32
3.7.3.1	Resultat.....	32
3.7.3.2	Analys och slutsatser	32
3.7.4	Giftfri miljö.....	33
3.7.4.1	Resultat.....	33
3.7.4.2	Analys och slutsatser	34
3.7.5	Skyddande ozonskikt	34
3.7.5.1	Resultat.....	35
3.7.5.2	Analys och slutsatser	35
3.7.6	Säker strålmiljö	35
3.7.6.1	Resultat.....	35
3.7.6.2	Analys och slutsatser	35
3.7.7	Ingen övergödning.....	36
3.7.7.1	Resultat.....	36
3.7.7.2	Analys och slutsatser	37
3.7.8	Levande sjöar och vattendrag.....	37
3.7.8.1	Resultat.....	37
3.7.8.2	Analys och slutsatser	38
3.7.9	Grundvatten av god kvalitet.....	38
3.7.9.1	Resultat.....	38
3.7.9.2	Analys och slutsatser	38
3.7.10	Hav i balans samt levande kust och skärgård.....	39
3.7.10.1	Resultat.....	39
3.7.10.2	Analys och slutsatser	39
3.7.11	Myllrande våtmarker	39
3.7.11.1	Resultat.....	40
3.7.11.2	Analys och slutsatser	40
3.7.12	Levande skogar	41
3.7.12.1	Resultat.....	41
3.7.12.2	Analys och slutsatser	41
3.7.13	Ett rikt odlingslandskap	42
3.7.13.1	Resultat.....	42
3.7.13.2	Analys och slutsatser	43
3.7.14	Storslagen fjällmiljö	43
3.7.14.1	Resultat.....	43
3.7.14.2	Analys och slutsatser	44
3.7.15	God bebyggd miljö	44
3.7.15.1	Resultat.....	44
3.7.15.2	Analys och slutsatser	45
3.7.16	Ett rikt växt- och djurliv	46
3.7.16.1	Resultat.....	46

3.7.16.2	Analys och slutsatser	46
3.8	Fonder.....	47
3.8.1	Kärnavfallsfonden	47
3.8.2	Bilskrotningsfonden	48
3.8.3	Batterifonden.....	48
3.9	Revisionens iakttagelser.....	48
3.10	Budgetförslag	50
3.10.1	34:1 Naturvårdsverket	50
3.10.2	34:2 Miljöövervakning m.m.....	51
3.10.3	34:3 Åtgärder för biologisk mångfald.....	53
3.10.4	34:4 Sanering och återställning av förorenade områden	54
3.10.5	34:5 Miljöforskning	56
3.10.6	34:6 Kemikalieinspektionen	57
3.10.7	34:7 Internationellt miljösamarbete.....	58
3.10.8	34:8 Stockholms internationella miljöinstitut.....	59
3.10.9	34:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	60
3.10.10	34:10 Stöd till klimatinvesteringar	61
4	Forskningspolitik	63
4.1	Budgetförslag	63
4.1.1	26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader.....	63
4.1.2	26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	64

Tabellförteckning

Anslagsbelopp.....	10
2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet.....	11
2.2 Härledning av ramnivån 2007–2009. Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.....	12
2.3 Ramnivå 2007 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård	12
2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 20, netto.....	12
3.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet Miljöpolitik.....	14
3.2 Skatteutgifter inom politikområdet Miljöpolitik, netto	14
3.3 Anslagsutveckling 34:1 Naturvårdsverket	50
3.4 Offentligrättslig verksamhet	50
3.5 Uppdragsverksamhet	50
3.6 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 34:1 Naturvårdsverket	51
3.7 Anslagsutveckling 34:2 Miljöövervakning m.m.	51
3.8 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 34:2 Miljöövervakning.....	52
3.9 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden 34:2 Miljöövervakning	52
3.10 Anslagsutveckling 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald.....	53
3.11 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald.....	53
3.12 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald	54
3.13 Anslagsutveckling 34:4 Sanering och återställning av förorenade områden.....	54
3.14 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 34:4 Sanering och återställning av förorenade områden	55
3.15 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden 34:4 Sanering och återställning av förorenade områden.....	55
3.16 Anslagsutveckling 34:5 Miljöforskning	56
3.17 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 34:5 Miljöforskning	56
3.18 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden 34:5 Miljöforskning	56
3.19 Anslagsutveckling 34:6 Kemikalieinspektionen	57
3.20 Offentligrättslig verksamhet	57
3.21 Uppdragsverksamhet	57
3.22 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 34:6 Kemikalieinspektionen	58
3.23 Anslagsutveckling 34:7 Internationellt miljösamarbete	58
3.24 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 34:7 Internationellt miljö-samarbete	59
3.25 Anslagsutveckling 34:8 Stockholms internationella miljöinstitut	59
3.26 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 34:8 Stockholms internationella miljöinstitut	60
3.27 Anslagsutveckling 34:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	60
3.28 Uppdragsverksamhet	60
3.29 Affärsverksamhet	60

3.30 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 34:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	61
3.31 Anslagsutveckling 34:10 Stöd till klimatinvesteringar	61
3.32 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 34:10 Stöd till klimatinvesteringar.....	61
4.1 Anslagsutveckling 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader	63
4.2 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader.....	63
4.3 Anslagsutveckling 26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning.....	64
4.4 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	64
4.5 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden 26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning.....	65

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

-
- 1 bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 34:2 *Miljöövervakning m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 70 000 000 kronor under 2008–2010 (avsnitt 3.10.2),
 - 2 bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 150 000 000 kronor efter 2007 (avsnitt 3.10.3),
 - 3 bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 34:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 600 000 000 kronor under 2008–2010 (avsnitt 3.10.4),
 - 4 bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 34:5 *Miljöforskning* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 130 000 000 kronor under 2008–2010 (avsnitt 3.10.5),
 - 5 bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 26:2 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 340 000 000 kronor 2008, 350 000 000 kronor 2009 och 130 000 000 kronor under 2010–2012 (avsnitt 4.1.2),
 - 6 för 2007 anvisar anslagen under utgiftsområde 20 *Allmän miljö- och naturvård* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp*Tusental kronor*

Anslag		Anslagstyp	
26:1	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader	Ramanslag	43 012
26:2	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	Ramanslag	354 138
34:1	Naturvårdsverket	Ramanslag	339 457
34:2	Miljöövervakning m.m.	Ramanslag	275 956
34:3	Åtgärder för biologisk mångfald	Ramanslag	2 051 322
34:4	Sanering och återställning av förorenade områden	Ramanslag	507 023
34:5	Miljöforskning	Ramanslag	86 312
34:6	Kemikalieinspektionen	Ramanslag	135 523
34:7	Internationellt miljösamarbete	Ramanslag	72 993
34:8	Stockholms internationella miljöinstitut	Ramanslag	11 928
34:9	Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	Ramanslag	245 013
34:10	Stöd till klimatinvesteringar	Ramanslag	492 750
Summa			4 615 427

2 Allmän miljö- och naturvård

2.1 Omfattning

I utgiftsområdet ingår politikområde Miljöpolitik och del av politikområde Forskningspolitik. Regeringens samordning av miljöpolitiken och ekologiskt hållbar utveckling har sin utgångspunkt i detta utgiftsområde samtidigt som åtgärder för en god miljö i stor utsträckning också finansieras inom ramen för andra utgiftsområden.

Forskningspolitiken presenteras närmare under utgiftsområde 16 *Utbildning och universitetsforskning*.

I enlighet med riksdagens beslut (bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333) om ändrad utgiftsområdesindelning från och med 2007 ingår inte Miljöpolitikens anslag 34:1 *Statens strålskyddsinstitut*, 34:2 *Statens kärnkraftinspektion: Förvaltningskostnader* samt 34:3 *Statens kärnkraftinspektion: Kärnsäkerhetsforskning* i utgiftsområdet. Dessa anslag ingår i utgiftsområde 6 *Försvar samt beredskap mot sårbarhet*.

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet

Miljoner kronor

	Utfall 2005	Budget 2006 ¹	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009
Politikområde Forskningspolitik	353	365	363	397	450	459
Politikområde Miljöpolitik	3 634	4 000	4 281	4 218	4 178	3 921
Totalt för utgiftsområde 20	3 987	4 365	4 644	4 615	4 628	4 380

Anm. Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition, (bet. 2005/06:FIU:21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Utfall för 2005 samt budget och prognos för 2006 har minskats med de anslag; 34:1 Statens strålskyddsinstitut, 34:2 Statens kärnkraftinspektion: Förvaltningskostnader samt 34:3 Statens kärnkraftinspektion: Kärnsäkerhetsforskning som i enlighet med riksdagens beslut (bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333) fr.o.m. 2007 ingår i utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet.

Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2007–2009. Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Miljoner kronor	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	4 317	4 317	4 317
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	8	27	53
Beslut	280	273	-3
Överföring till/från andra utgiftsområden	11	11	14
Övrigt			
Ny ramnivå	4 615	4 628	4 380

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2004 (bet. 2004/05:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

Den totala resursförstärkningen inom 20 Allmän miljö- och naturvård beräknas uppgå till 298 miljoner kronor 2007, 311 miljoner kronor 2008 och 63 miljoner kronor 2009 i jämförelse med 2006 års utgiftsnivå.

Tabell 2.3 Ramnivå 2007 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Miljoner kronor	2007
Transfereringar ¹	2 015
Verksamhetsutgifter ²	1 845
Investeringar ³	755
Summa ramnivå	4 615

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfallet 2005 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som de statliga myndigheterna använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.3 Skatteutgifter

Samhällets stöd till företag och hushåll inom utgiftsområde 20 *Allmän miljö- och naturvård* redovisas i huvudsak på statsbudgetens utgifts-sida. Vid sidan av dessa stöd finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en likformig beskattning, s.k. skatteutgifter. Avvikelser från en likformig beskattning utgör en skatteförmån om t.ex. en viss grupp av skattskyldiga omfattas av en skattelättnad i förhållande till en likformig beskattning och som en skattesanktion om det rör sig om ett ”överuttag” av skatt.

Dessa skatteutgifter påverkar statsbudgetens saldo och kan därför jämföras med stöd på budgetens utgiftssida. En utförlig beskrivning av redovisningen av skatteutgifterna finns i bilaga 2 till 2006 års ekonomiska vårproposition. I det följande redovisas de nettobräknade skatteutgifterna med politikområdesanknytning som är att hänföra till utgiftsområde 20 *Allmän miljö- och naturvård*.

Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 20, netto

Miljoner kronor	Prognos 2006	Prognos 2007
Politikområde Miljöpolitik	170	40
Totalt för utgiftsområde 20	170	40

De enskilda skatteavvikelserna inom politikområdet Miljöpolitik redovisas närmare i avsnitt 3.3, där även en kort förklaring av respektive skatteavvikelse ges.

3 Miljöpolitik

Det budgetförslag för 2007 som nu lämnas till riksdagen har utformats under den korta tid som enligt riksdagsordningen står till en ny regerings förfogande. Det har inneburit att en fullständig omarbetning av samtliga delar av budgeten i enlighet med regeringens politik inte har varit möjlig. Regeringen kan därför på tilläggsbudget behöva återkomma till riksdagen med ytterligare förslag som påverkar budgetåret 2007.

Verksamheten vid Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Statens strålskyddsinstitut, Statens kärnkraftinspektion och Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut ingår i politikområdet.

Vidare hör Stiftelsen Institutet för Vatten- och Luftvårdsforskning, Stockholms internationella miljöinstitut, Kärnavfallsfondens styrelse och AB Svenska Miljöstyrningsrådet till politikområdet.

Andra myndigheter med verksamhet inom politikområdet är Boverket och Kustbevakningen.

3.1 Omfattning

Politikområdet omfattar frågor rörande

- naturvård och biologisk mångfald,
- vatten- och luftvård,
- sanering och efterbehandling av förorenade områden,
- avfall,
- bilavgaser,
- miljöskydd,
- miljöövervakning,
- miljöforskning,
- kemikaliekontroll,
- strålskydd,
- kärnsäkerhet,
- meteorologi, hydrologi och oceanografi samt
- internationellt miljösamarbete.

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet Miljöpolitik

Miljoner kronor

	Utfall 2005	Budget 2006 ¹	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009
<i>Anslag inom utgiftsområde 6</i>						
34:1 Statens strålskyddsinstitut	102,4	108,0	106,3	119,0	120,9	123,5
34:2 Statens kärnkraftinspektion: Förvaltningskostnader	93,5	98,4	96,0	99,3	100,9	103,0
34:3 Statens kärnkraftinspektion: Kärnsäkerhetsforskning	71,4	73,0	73,4	73,7	75,4	77,1
Totalt för utgiftsområde 6	267,3	279,4	275,7	291,9	297,2	303,6
<i>Anslag inom utgiftsområde 18</i>						
2003 18 34:1 Stöd till lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet	62,8	-	11,8	-	-	-
Totalt för utgiftsområde 18	62,8	0,0	11,8	0,0	0,0	0,0
<i>Anslag inom utgiftsområde 20</i>						
34:1 Naturvårdsverket	316,4	334,3	348,2	339,5	344,9	347,1
34:2 Miljöövervakning m.m.	221,2	221,7	219,0	276,0	297,9	303,9
34:3 Åtgärder för biologisk mångfald	2 018,0	1 963,3	2 030,4	2 051,3	2 074,4	2 162,8
34:4 Sanering och återställning av förorenade områden	439,2	524,8	613,0	507,0	507,0	540,0
34:5 Miljöforskning	83,8	85,6	85,0	86,3	88,2	90,3
34:6 Kemikalieinspektionen	108,2	125,3	124,4	135,5	138,2	136,9
34:7 Internationellt miljösamarbete	72,4	73,0	72,3	73,0	73,0	73,0
34:8 Stockholms internationella miljöinstitut	11,9	11,9	11,7	11,9	11,9	11,9
34:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	248,1	262,7	255,6	245,0	249,7	255,1
34:10 Stöd till klimatinvesteringar	114,6	397,8	521,3	492,8	392,8	0,0
Totalt för utgiftsområde 20	3 633,9	4 000,3	4 280,9	4 218,3	4 177,9	3 921,0
Totalt för politikområde Miljöpolitik	3 963,9	4 279,7	4 568,4	4 510,2	4 475,1	4 224,5

3.3 Skatteutgifter

I kapitel 2, avsnitt 2.3, redogjordes för vad en skatteutgift är och varför den redovisas. Dessutom gavs en samlad bild av det totala stödet i form av skatteutgifter inom utgiftsområde 20 *Allmän miljö- och naturvård*. I detta avsnitt redovisas de enskilda skatteavvikelsena inom utgiftsområdet som hör till politikområdet Miljöpolitik.

Tabell 3.2 Skatteutgifter inom politikområdet Miljöpolitik, netto

Miljoner kronor

	Prognos 2006	Prognos 2007
Förmån av miljöanpassade bilar	40	40
Skattestimulans för källsortering	130	-
Totalt för politikområdet Miljöpolitik	170	40

Förmån av miljöanpassade tjänstebilar

För att underlätta introduktionen av miljöanpassade bilar finns i inkomstskattelagen (1999:1229) regler om nedsättning av förmånsvärdet för vissa miljöanpassade bilar. För elbilar och elhybridbilar sker en justering nedåt till 60 procent av förmånsvärdet för närmast jämförbara bil utan sådan miljöanpassad teknik. Nedsättningen får dock inte överstiga 16 000 kronor per år. Denna justering gäller också fr.o.m. den 1 januari 2006 för bilar som drivs med annan gas än gasol. För bilar som drivs med alkohol görs en justering till 80 procent av förmånsvärdet för den jämförbara bilen. Nedsättningen får i dessa fall inte överstiga 8 000 kronor. Skattebortfallet uppstår till följd av det nedsatta förmånsvärdet och skatteutgiften avser inkomst av tjänst och särskild löneskatt. Justeringsreglerna har den 1 januari 2006 förlängts med tre år och gäller till och med inkomståret 2011.

Skattestimulans för källsortering

Ett särskilt investeringsstöd för källsorteringsutrymmen i flerbostadshus infördes den 10 februari 2005. Åtgärden är tidsbegränsad och gäller för investeringar som påbörjades efter den 31 december 2004 och avslutas senast den 31 december 2006. Investeringsstimulansen ges via en kreditering på skattekonto. Under 2005 behandlades 228 ansökningar vilka omfattade 19,9 miljoner kronor. Totalt utbetalades 11,9 miljoner kronor. Under 2006 har det inkommit 363 ansökningar t.o.m. den 31 augusti omfattande 27,3 miljoner kronor. Under motsvarande period har utbetalningar av 140 ansökningar skett till ett belopp uppgående till 12,4 miljoner.

3.4 Mål

Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta.

Riksdagen beslutade (prop. 1997/98:145, bet. 1998/99:MJU6, rskr. 1998/99:183) våren 1999 om 15 miljö kvalitetsmål, som anger vilket tillstånd som skall uppnås i ett generationsperspektiv. Ytterligare ett miljö kvalitetsmål be-

slutades (prop. 2004/05:150, bet. 2005/06:MJU3, rskr. 2005/06:48, 49) av riksdagen hösten 2005. Målen omfattar följande områden.

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Bara naturlig försurning
- Giftfri miljö
- Skyddande ozonskikt
- Säker strålmiljö
- Ingen övergödning
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalitet
- Hav i balans samt levande kust och skärgård
- Myllrande våtmarker
- Levande skogar
- Ett rikt odlingslandskap
- Storslagen fjällmiljö
- God bebyggd miljö
- Ett rikt växt- och djurliv

Riksdagen har vidare beslutat (prop. 2000/01:130, bet. 2001/02:MJU03, rskr. 2001/02:36) om ett antal delmål för miljö kvalitetsmålen som anger att en viss miljö kvalitet skall vara uppnådd eller att förändringar skall vara genomförda vid en viss tidpunkt för att miljö kvalitetsmålen skall kunna uppnås inom en generation. Miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö kompletterades med beslut om delmål (prop. 2000/2001:65, 2000/01:MJU15, rskr. 2000/01:269) under våren 2001. Delmål för miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan beslutades (prop. 2001/02:55, bet. 2001/02:MJU10, rskr. 2001/02:163) under hösten 2001. Våren 2002 beslutade (prop. 2001/02:128, bet. 2001/02:BoU14, rskr. 2001/02:291) riksdagen om ytterligare ett delmål under miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö. Hösten 2003 beslutade (prop. 2002/03:117, bet. 2003/04:MJU04, rskr. 2003/04:13) riksdagen om ytterligare två delmål under miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö. Hösten 2005 beslutade (prop. 2004/05:150, bet. 2005/06:MJU3, rskr. 2005/06:48, 49) riksdagen om tre delmål under miljö kvalitetsmålet Ett rikt växt och djurliv, två nya delmål under miljö kvalitetsmålet Frisk luft, fyra nya delmål under miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö samt ett nytt delmål under miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö. Beslutet innebar

också att nio delmål utgick och att sjuutton delmål fick ändrad lydelse.

Våren 2006 beslutade riksdagen (prop. 2005/06:145, bet. 2005/06:BoU9, rskr. 2005/06:365) om ett nytt delmål för energi-effektivisering i bebyggelsen som ersätter delmålet om energianvändning i bebyggelsen m.m. under miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö.

I den mån regeringen bedömer att indelning i politikområden eller mål för dessa bör ändras återkommer regeringen vid ett senare tillfälle.

3.5 Politikens inriktning

De av riksdagen fastlagda miljö kvalitetsmålen ligger fast.

Det är av största vikt att Sverige har en genomtänkt strategi på alla nivåer – kopplad till miljö kvalitetsmålen – för arbetet med miljöfrågorna inom EU. När riksdagen sätter upp miljö kvalitetsmål bör de gränsöverskridande aspekterna definieras. Därefter bör de nödvändiga åtgärderna som skall genomföras på EU-nivå identifieras. Sedan bör en strategi läggas upp för hur Sverige skall medverka till att de identifierade åtgärderna genomförs. Det innebär att miljö aspekten måste tydliggöras både på en strategisk nivå och i det löpande, mer detaljerade EU-arbetet inom områdena transport, energi, jordbruk, fiske, inre marknaden, näringsliv, utvecklingspolitik och yttre förbindelser.

Regeringen har för avsikt att utveckla klimatpolitiken i samband med kontrollstationen 2008. Regeringen kommer också att ta fram mål på medellång och lång sikt.

De *globala miljöutmaningarna och klimatförändringarna* påverkar livsförutsättningarna i hela världen och måste få större uppmärksamhet. Utsläpp i luft och vatten är några av de största hot som mänskligheten står inför. Vi har ett ansvar gentemot kommande generationer att bruka naturens rikedomar på ett sådant sätt att vi kan lämna över en värld som är i balans till våra barn och barnbarn.

Kännetecknande för miljöfrågorna de senaste decennierna är skiftet från ett nationellt fokus till ett *gränsöverskridande regionalt eller globalt perspektiv*. Klimathotet är till sin karaktär globalt och måste därför mötas på global nivå. Den utvecklade delen av världen, vars utsläpp av växthusgaser är förhållandevis mycket stora, har ett

särskilt ansvar för att en omställning kommer igång.

EU har ett viktigt uppdrag i att åstadkomma ett energisystem som minskar koldioxidutsläppen och hejdar växthuseffekten. Det europeiska systemet med handel med utsläppsrätter bör utökas vad gäller omfattning och ämnen och ansträngningar bör göras för att få med fler länder i systemet. Sverige skall driva på för att tydliga mål för att minska användningen av fossil energi sätts upp inom EU. Sverige skall också aktivt bidra till att de gemensamma mål som EU ställer upp nås. Det gäller bl.a. att verka för regler för maxutsläpp per kilometer för nytillverkade fordon i EU. Kyotoprotokollet bör snarast få en fortsättning. Sveriges ordförandeskap i EU år 2009 är av strategisk betydelse för att nå gemensamma resultat i klimatfrågorna.

Situationen för *Östersjön och Västerhavet* är mycket bekymmersam. Övergödning, hårt fisketryck och utsläpp av miljögifter har redan fått stora konsekvenser. Regeringen skall lägga stor kraft på att säkerställa Östersjön och Västerhavet som levande hav. En nationell havsmiljöstrategi för Östersjön och Västerhavet skall utarbetas. Östersjön bör, inom ramen för de möjligheter som EU:s regelverk ger, bli ett pilotområde för en ny gemensam förvaltningsstrategi där länderna samverkar och finner institutionella former för att säkra efterlevnaden av ett gemensamt regelverk.

Skyddet av den *biologiska mångfalden* är en hörnsten i regeringens miljöpolitik. Det är därför viktigt att målet om att hejda förlusten av biologisk mångfald till 2010 står fast. Det är också i enlighet med vårt internationella åtagande. Människan har ansvar att förvalta jordens resurser, såsom växt- och djurliv, på ett hållbart sätt. Biologisk mångfald främjar också ekosystemets flexibilitet och uthållighet. I arbetet med att skydda skogsmarkens värde för biologisk produktion är det av stor vikt att markägarnas vilja att ta ansvar tas tillvara. Regeringen kommer att ägna särskild uppmärksamhet åt hur resurserna på detta viktiga område kan användas mer effektivt för att uppnå delmålen på området.

Miljöfrågorna är avgörande för utvecklingskraften i Sverige. Miljöarbetet får inte präglas av ett uppifrånperspektiv, drivet av riksdag, regering och myndigheter. *Enskilda människors, organisationers och företags engagemang* måste tas tillvara. Människors vilja och förmåga att för-

bättra miljön skapar kreativa innovationer. Det lokala förändringsarbetet krävs för att uppnå de miljökvalitetsmål som riksdagen har fastslagit.

Marknadsekonomins institutioner, ekonomiska styrmedel, forskning och ny teknik är viktiga verktyg för att styra mot en hållbar utveckling. För att förändra beteenden som exempelvis att skapa en vilja att investera i ny teknik behövs *ekonomiska styrmedel* som ger incitament att agera miljövänligt, snarare än detaljerade regelverk. Miljö- och energibeskattningen skall utformas så att det lönar sig att ta miljöansvar. Den tekniska utvecklingen går fort och morgondagens miljöteknik är omöjlig att känna till idag. Därför är det viktigt att politiska beslut fokuserar på miljöeffekter och inte på specifika tekniska lösningar.

Miljöutmaningarna kan bli en *ekonomisk hävstång*. Grön teknik kommer att efterfrågas vid omställningen av energi- och transportsystem. Behovet av teknik med minimal miljöpåverkan kommer att vara stort och ge växande möjligheter till ökad svensk export av miljöteknik.

Transportsektorn måste bli mer miljöanpassad. Regeringen avser återkomma med förslag om att införa en premie för att stimulera privatpersoner att byta till miljöbil. En översyn av miljöklassningen av fordon och bränslen genomförs och miljökraven vid offentlig transportupphandling skärps. Regeringen kommer att inleda ett arbete för att utvecklingen av miljöanpassade transporter aktivt skall bidra till regeringens politik för ekonomiskt tillväxt.

Regeringens ambition är att bryta sambanden mellan ekonomisk tillväxt och negativ miljöpåverkan från ökad användning av *energi och råvaror*. Regeringen har för avsikt att bl.a. utreda förutsättningarna att ändra dagens förpackningsbaserade producentansvar till ett system som utgår från materialströmmar samt att granska möjligheterna att utveckla insamlingsystemen.

Giftfri miljö är ett miljökvalitetsmål där det krävs starka internationella insatser. EU:s nya kemikalielagstiftning (REACH) kommer att innebära väsentligt förbättrade förutsättningar för skyddet av hälsa och miljö. Det fortsatta arbetet med REACH är mycket viktigt.

Flera rapporter pekar på att den miljö där *våra barn* vistas stora delar av sin tid i många fall är hälsovådlig. Det gäller inte minst buller i skol- och förskolemiljö, men också dåligt inomhusklimat avseende kemikalier, allergener m.m.

Offentliga lokaler där barn vistas stadigvarande skall inte orsaka kortsiktiga eller långsiktiga negativa hälsoeffekter. Det gäller problem som buller, allergier, radon och närvaro av hälso-påverkande kemikalier i byggmaterial.

Miljösituationen i våra *större städer* kräver uppmärksamhet och ökad samverkan mellan den lokala och den nationella nivån. Särskild vikt bör fästas vid luftkvalitet och buller, bl.a. mot bakgrund av miljökvalitetsnormerna på dessa områden. Den tätortsnära naturen har en viktig funktion. Genomförandet av de särskilda programmen för de mest värdefulla tätortsnära områdena för friluftsliv och naturvård i Stockholms-, Göteborgs- och Skåne-regionen har fått en bra start och bör fortsätta.

Regeringen avser att ge Havsmiljöutredningen (M2006:05) tilläggsdirektiv för att utreda möjligheten att, inom ramen för de möjligheter som EU:s regelverk ger, göra Östersjön till ett pilotområde för en ny gemensam förvaltningsstrategi där länderna samverkar och finner institutionella former för att säkra efterlevnaden av ett gemensamt regelverk.

Regeringen överväger att ge Rovdjursutredningen (M2006:01) tilläggsdirektiv bl.a. vad gäller ett ökat lokalt och/eller regionalt inflytande samt ändrade regler för skydds jakt.

Regeringen överväger att ge utredningen om slutförvaring av kvicksilverhaltigt avfall (M2005:02) tilläggsdirektiv.

3.6 Insatser

Besluten om miljökvalitetsmål, delmål och åtgärdsstrategier är vägledande för statens och andra samhällsaktörers åtgärder på miljöområdet. Miljömålsstrukturen är utgångspunkt för myndigheternas miljöarbete. Miljömålsansvariga myndigheter arbetar med att utveckla sina roller bl.a. när det gäller uppföljning och utvärdering samt förslag till åtgärder och styrmedel för att miljökvalitetsmålen skall kunna nås. Den tidigare regeringen har också givit några myndigheter direkta uppdrag inom ramen för miljökvalitetsmålen. Länsstyrelserna har på den tidigare regeringens uppdrag att arbeta med miljökvalitetsmålen regionalt i samarbete med kommunerna och regionala aktörer.

Det övergripande målet för politikområdet Miljöpolitik är i miljömålsstrukturen nedbrutet

till miljö kvalitetsmål och delmål som skall vara uppnådda vid en viss tidpunkt. Många av de insatser som genomförs under ett år bidrar till att nå flera miljö kvalitetsmål och delmål, samtidigt som effekterna av insatserna ofta kan avläsas först flera år senare. Insatserna under Miljöpolitik redovisas därför sakområdesvis medan resultatbedömningen redovisas enligt miljömålsstrukturen.

3.6.1 Insatser inom politikområdet

3.6.1.1 Internationellt miljö samarbete

Miljöproblemen är gränsöverskridande. För att nå flera av de svenska miljö kvalitetsmålen fordras därför samverkan mellan länder, bilateralt, regionalt och globalt. För Sverige är det dessutom i många fall avgörande att beslut eller initiativ tas inom EU. På regional nivå sker miljö samverkan inom bl.a. i Nordiska ministerrådet, Östersjöstaternas råd med Baltic 21, Barentsrådet, Arktiska rådet, OECD, UN ECE samt inom regionala konventioner för olika sakområden. På global nivå är FN:s miljöprogram (UNEP) ett viktigt forum och Sverige har verkat aktivt inom EU för att på sikt bilda ett fackorgan för miljön.

Inom det nordiska miljöministersamarbetet har en plan för miljöinsatser i Arktis antagits, ett särskilt samnordiskt dokument om miljöteknologi tagits fram och beslut om en plan för gemensamma insatser i samband med EU:s marina strategi fattats. Under 2005 inleddes också arbetet med att genomföra det nya miljöhandlingsprogrammet och den nya planen för hållbar utveckling som antogs 2004. Sveriges arbete inom Östersjöstaternas råd har framförallt fokuserats på förberedelser inför Sveriges ordförandeskap 2006–2007.

Inom Barentsrådet hölls ett miljöministermöte i Rovaniemi. Arbetet med att eliminera stora föroreningar i regionen stod i centrum och det arbete som inlett av Sverige med renare produktion och åtgärder mot stora utsläppskällor lades fast.

I juni 2005 hölls Antarktisdördragets möte i Stockholm och Sverige stod även värd för förhandlingarna när det gällde miljöprotokollet i Antarktisdördraget.

Sverige stod värd för ett ministermöte på Haga slott om Östersjöns miljö i november 2005. Östersjöns miljö var också en viktig fråga vid statsministermötet för Östersjöstaterna i juni 2005 och havsmiljöfrågorna har även uppmärksamats inom det nordiska samarbetet. Under hösten 2006 planeras ett särskilt miljöministermöte mellan EU och Ryssland för att ytterligare definiera miljö samarbetet.

I april 2006 var Sverige ordförande för OECD:s ministermöte för miljö- och biståndsministrar. Ministrar från 28 länder enades om ett ramverk för närmare och effektivare samarbete mellan miljö- och utvecklingspolitiken i OECD-länderna och inom OECD.

På ett möte med miljö- och utbildningsministrar i Vilnius i mars 2005 antogs en strategi för utbildning för hållbar utveckling för UN ECE-regionen. Arbetet kommer att drivas vidare på det alleuropeiska miljöministermötet i Belgrad 2007.

FN:s miljöprogram (UNEP) nionde särskilda session ägde rum i februari 2006 i Dubai, Förenade Arabemiraten. Frågorna som var uppe för diskussion bland ministrarna var energi, kemikalier och turism samt internationell miljöförvaltning. Mötet fattade även ett centralt beslut i det att den globala kemikaliestrategin bekräftades av UNEP.

Sverige arbetar i allt internationellt miljöarbete för att lyfta fram jämställdhetsperspektivet. I samband med UNEP:s styrelsemöte i februari 2006 arrangerades ett särskilt högnivå-seminarium för att diskutera länkarna mellan miljö och hälsa, med särskilt fokus på barns utsatthet för kemikalier.

Mer ämnesspecifika insatser redovisas under respektive sakområde.

3.6.1.2 Regelförenkling

De miljökrav som ställs på företagen innebär inte bara fördelar utan också stora administrativa kostnader. Det är därför viktigt att göra förändringar. Regelverket om vilka verksamheter som kräver tillstånd enligt miljöbalken ses över i syfte att anpassa kraven så att miljöprövningen inte är mer komplicerad än vad som är motiverat med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön. Regeringen överväger att genomföra en omfattande ändring i förordningen

(1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd som innebär att en stor andel av de verksamheter som i dag är tillståndspliktiga i stället blir anmälningspliktiga. Regeringen överväger också att ändra förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter i syfte att för många vattenverksamheter ersätta den nuvarande tillståndsplikten med en anmälningsplikt. Ändringarna kommer inte bara att medföra en minskad administrativ börda för företagen utan innebär också att de resurser som samhället använder för miljöprövning kan koncentreras till verksamheter där en mer omfattande miljöprövning verkligen behövs. Regeringen avser att därutöver genomföra det ytterligare förenklingsarbete som behövs för att åstadkomma ett regelsystem som gynnar både en bra miljö och företagets utveckling. Förenklingsarbetet på miljöområdet skall bidra till att nå regeringens övergripande mål om en 25-procentig minskning av företagens administrativa börda.

3.6.1.3 Klimat

I proposition Nationell klimatpolitik i global samverkan (prop. 2005/06:172, bet. 2005/06:MJU14, rskr. 2005/06:389) som riksdagen beslutat om, fastställs att det klimatpolitiska delmålet att minska de svenska utsläppen med minst fyra procent som ett medelvärde för perioden 2008–2012 skall ligga fast. Vidare har det i propositionen redogjorts för den fortsatta klimatpolitikens utformning.

Lagen (2005:1248) om skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel trädde i kraft den 1 april 2006. I den ekonomiska vårpropositionen förstärktes anslaget 34:13 Stöd till klimatinvesteringar med ca 50 miljoner kronor för att bidrag skall kunna lämnas för investeringar i utbyggda tankställen för förnybara bränslen. En förordning som reglerar förutsättningarna för utbetalning av bidrag har anmälts till EG-kommissionen.

Under 2005 beviljade Naturvårdsverket tio klimatinvesteringsprogram bidrag på totalt ca 140 miljoner kronor.

3.6.1.4 Luft

Det internationella luftvårdsarbetet och arbetet inom EU har sedan lång tid tillbaka prioriterats

eftersom en stor andel av luftföroeningarna i Sverige härrör från andra länder, främst i Europa. Under 2005 fattades beslut inom EU om nya utsläppskrav för tunga fordon. Även krav för arbetsmaskiner har införts. Dessa åtgärder kan förväntas minska utsläppen av partiklar i Sverige och i övriga Europa.

Inom EU pågår förhandlingar om ett nytt luftkvalitetsdirektiv. Dessutom förhandlas nya avgaskrav för personbilar och lätta lastbilar (Euro V). De nya kraven kommer att innebära att partikelfilter måste finnas på nya dieslbilar.

Den tidigare regeringen har fastställt åtgärdsprogram för att klara miljökvalitetsnormerna för Stockholms län och Göteborgsregionen. Sommaren 2005 fattade den tidigare regeringen även beslut om att åtgärdsprogram skall upprättas för Göteborg (för partiklar), Helsingborg, Norrköping, Umeå och Uppsala. En ny miljökvalitetsnorm för ozon har också införts.

Sjöfarten är en stor källa till utsläpp av förosurande ämnen. I juni 2005 togs beslut om en ändring av EU-direktivet om svavelhalt i marina bränslen som innebär att en maximal svavelhalt på 1,5 procent får användas i marina bränslen. Detta gäller alla EU-fartyg på Östersjön från 2006 och på Nordsjön från 2007. Den 1 januari 2005 trädde skärpta miljödifferentierade farledsavgifter i kraft i Sverige. Avgifterna ger bättre incitament för att minska utsläppen av både svaveldioxid och kväveoxider.

3.6.1.5 Vatten

Vattenmyndigheter och länsstyrelser har fortsatt arbetet med att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område, det s.k. ramdirektivet om vatten. Sammanställningar och analyser av vattenmiljödata pågår. Lokal samverkan och samråd ägnas stort utrymme. Under 2006 skall övervakningsprogram enligt direktivet vara klara. Naturvårdsverket och Sveriges geologiska undersökning samt andra centrala myndigheter bistår de regionala myndigheterna med underlag för genomförandet. I arbetet ingår bl.a. att ta fram nya reviderade bedömningsgrunder för sjöar, vattendrag och kustvatten. De skall ligga till grund för föreskrifter eller allmänna råd om miljökvalitetsnormer för vattenmiljön.

Inom regeringskansliet pågår beredningen av ett förslag till ändring i miljöbalken i syfte att förstärka skyddet för värdefulla grundvattenförekomster. Naturvårdsverket har tagit fram nya allmänna råd för enskilda avlopp i syfte att skydda känsliga vattenmiljöer mot övergödning.

Kalkningen av försurade vatten har genomförts enligt plan. Naturvårdsverket har fördelat 191 miljoner kronor till länsstyrelserna för kalkning av sjöar och vattendrag och dessa medel fördelas lokalt utifrån regionala åtgärdsprogram till 3 341 sjöar och 10 344 km rinnande vatten. Under 2005 utvidgades kalkningseffektuppföljningen (IKEU) för att skapa en bättre representation. Arbetet med att skydda hotade arter och miljöer i sötvatten genom att säkra markåtkomsten har fortsatt. Under 1999–2005 har Naturvårdsverket köpt in ca 700 hektar sjöar och vattendrag till en kostnad av 70 miljoner kronor. Nio naturreservat i sötvatten har inrättats. När det gäller reservat i marin miljö finns nu tolv stycken i Sverige. Arbeta pågår i samtliga kustlän med marina inventeringar m.m. i syfte att bilda ytterligare minst 14 marina naturreservat senast 2010. Runt Gotska Sandön har ett fiskefritt område inrättats. Hittills har åtgärdsprogram inletts för tolv hotade marina arter.

Östersjön har ägnats särskild uppmärksamhet mot bakgrund av den allvarliga miljösituationen. Efter flera års arbete där Sverige varit starkt drivande har Östersjön klassats som särskilt känsligt havsområde genom beslut av Internationella sjöfartsorganisationen (IMO). Östersjöländerna hade i november 2005 på initiativ av den tidigare regeringen ett ministermöte om Östersjöns miljöproblem ("Hagamötet"). Havsmiljöfrågorna har även uppmärksamats inom det nordiska samarbetet. Den tidigare regeringen har stått värd för ett ministermöte om miljöpåverkan från sjöfart och fiske inom ramen för Nordsjökonferensen i Göteborg. Under hösten 2005 presenterade EU-kommissionen en marin strategi, inklusive ett direktivförslag. Den tidigare regeringen har varit starkt pådrivande att få i gång Helsingforskommissionens (HELCOM) arbete med Östersjöns aktionsplan som skall färdigställas 2007. Naturvårdsverket har på uppdrag av den tidigare regeringen redovisat en nationell aktionsplan för havsmiljön, som tagits fram i samråd med 15 andra myndigheter. Genom beslut i april 2006 inrättade den tidigare regeringen en samordningsgrupp för havsmiljöfrågor. Syftet är

ökad samordning och samverkan mellan myndigheter med ansvar för havsmiljöfrågor. Ett nytt direktiv för badvatten har beslutats inom EU. Direktivet (2006/7/EC) ersätter det nuvarande badvattendirektivet och är bättre anpassat för svenska förhållanden.

3.6.1.6 Kemikalier

Europaparlamentet röstade om förslaget till en ny kemikalielagstiftning, REACH, i november 2005. Rådet kunde inte acceptera parlamentets alla ändringsförslag men enades om valda delar i en politisk överenskommelse i december. Förhandlingarna om REACH fortsätts under 2006 och förordningen förväntas kunna träda i kraft 2007.

Ett nationellt förbud för användning av det bromerade flamskyddsmedlet dekaBDE i andra varor än bilar och elektriska produkter beslutades av den tidigare regeringen under 2006. Förbudet, med vissa undantag, träder i kraft den 1 januari 2007. Den tidigare regeringen gav i juni 2005 Naturvårdsverket och Kemikalieinspektionen i uppdrag att utreda konsekvenserna av ett förbud mot blyammunition vid jakt och mål-skytte. Därutöver skall myndigheterna utreda användning av bly i andra varor och lämna förslag till regleringar som är mest angelägna för att uppnå miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö. En delrapportering om ammunition skall ske senast den 31 oktober 2006 och slutrapportering senast den 31 mars 2007.

FN:s miljöprogram (UNEP) nionde särskilda session ägde rum i februari 2006 i Dubai. Efter tre års förhandlingar under svenskt ordförandeskap kunde den internationella kemikaliekonferensen (ICCM) anta en global kemikaliestrategi (SAICM, Strategic Approach to International Chemicals Management). SAICM har till syfte att skapa ett globalt system för kemikaliehantering och minska förekomsten av de farligaste kemikalierna till år 2020. Den kommer att lägga grunden till förbättrad nationell kemikaliekontroll i utvecklingsländer och ökad förmåga att genomföra internationella åtaganden. I den femåriga fonden för Quick Start-programmet som skapats för SAICM bidrar Sverige med ett stöd på 25 miljoner kronor under 2006. Medlen kommer att gå till kapacitetsuppbyggnad och biståndsinsatser som

kommer att bidra till att förbättra kemikaliekontrollen internationellt.

Under 2005 har Kemikalieinspektionen i dialog med Sida utvecklat ett bredare samarbete inom ramen för den svenska politiken för global utveckling. I juni 2005 undertecknade de ett inledande samarbetsavtal. Kemikalieinspektionen inrättade i januari 2006 ett internationellt sekretariat för att ge utvecklingsarbetet en tydligare ställning inom organisationen.

Under 2005 inledde Kemikalieinspektionen 255 inspektionsärenden som omfattade ca tio procent av företagen i produktregistret. Resultatet blev att 12 procent av inspektionsärendena ledde till polisanmälan för misstanke om brott.

Sverige anmälde i mars 2006 bekämpningsmedlet parakvat och kvicksilver till Rotterdamkonventionen. En expertgrupp kommer att bedöma om de skall läggas till konventionen.

3.6.1.7 Kretslopp och avfall

Under hösten 2005 presenterade Naturvårdsverket på uppdrag av den tidigare regeringen en nationell avfallsplan. I den redovisas vilka miljömässiga förbättringar som de senare årens omställning av avfallsområdet har inneburit och vilka åtgärder som bör prioriteras för att minska miljöpåverkan ytterligare.

Den 27 september 2005 överlämnade PBL-kommittén sitt slutbetänkande *Får jag lov? Om planering och byggande* (SOU 2005:77) till den tidigare regeringen. I betänkandet behandlas bl.a. frågan om krav på fastighetsägaren att inrätta källsorteringsutrymmen. Betänkandet är remissbehandlat och bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Den 1 januari 2006 trädde den nya förordningen (2005:220) om retursystem för plastflaskor och metallburkar i kraft.

Den tidigare regeringen har utsett en särskild utredare för utformning av slutförvar av kvicksilverhaltigt avfall (Dir. 2005:83). Utredaren skall stödja och samordna arbetet med att ta fram metoder och lämplig kemisk form på kvicksilvret för deponering. En första delrapportering, om kriterier för djupt bergförvar samt lämplig kemisk form för avfallet, skedde den 31 maj 2006. Arbetet slutredovisas den 31 december 2007.

I december 2005 presenterade EG-kommissionen en temainriktad strategi för före-

byggande och materialåtervinning av avfall och ett förslag till revidering av avfallsdirektivet. Kommissionen strävar efter att EU skall bli ett materialåtervinningsamhälle där avfall i möjligaste mån förebyggs och i annat fall används som resurs. För att uppnå detta har kommissionen föreslagit en rad åtgärder som bland annat syftar till att modernisera och förenkla avfallslagstiftningen inom EU. Med anledning av kommissionens strategi antogs rådslutsatser i juni 2006.

Under våren 2006 antogs det nya direktivet om batterier och ackumulatorer. Direktivet ställer krav på insamling och återvinning av alla slags batterier till skillnad mot gällande direktiv som endast omfattar specificerade miljöfarliga batterier. Ambitionsnivån för insamling och återvinning höjs inom EU. Genom direktivet begränsas också mängden kadmium och kvicksilver i vissa batterier. Ett undantag om att få använda kadmiumbatterier i handverktyg kommer att ses över inom fyra år.

Ett nytt direktiv för utvinningsindustrin (gruvavfallsdirektivet) slutförhandlades under 2005 och trädde i kraft den 1 maj 2006. Direktivet 2006/21/EG av den 15 mars 2006 om hantering av avfall från utvinningsindustrin innehåller ett regelverk som täcker tillståndsgivning och avslutning av utvinningsindustrins avfallsanläggningar samt mekanismer för att hantera allvarliga olyckshändelser och oförutsedda händelser. Direktivet skall vara genomfört i svensk rätt senast den 1 maj 2008, utom den artikel i direktivet som innehåller bestämmelser om ekonomiska säkerheter som skall vara genomförd senast den 1 maj 2014. Revideringen av rådets förordning (259/93) av den 1 februari 1993 om övervakning och kontroll av avfallstransporter inom, till och från Europeiska gemenskapen förhandlades under 2005 och antogs av rådet och parlamentet under våren 2006. Revideringen syftar till att hantera de problem som uppkommit vid tillämpningen, genomföra OECD-rådets beslut i gemenskapslagstiftningen samt bidra till global harmonisering i fråga om gränsöverskridande avfallstransporter. Naturvårdsverket har fått i uppdrag att redovisa information om in- och utförsel av avfall samt göra en konsekvensbedömning av EU:s nya transportförordning och lämna förslag till kompletterande nationella regler. Uppdraget skall redovisas den 1 februari 2007.

I juni 2005 antog rådet slutsatser om fartygsåtervinning. Slutsatserna uppmanar Internationella fartygsorganisationen (IMO) att skyndsamt fastställa obligatoriska krav för ett fartygsrapporteringsystem så att en kontrollnivå som är likvärdig med den kontrollnivå som fastställs i Basel-konventionen säkerställs. Ett förslag till konvention för fartygsåtervinning behandlades på IMO:s miljökommittémöte i mars 2006. Konventionen beräknas bli klar 2008.

3.6.1.8 Strålskydd och kärnsäkerhet

Statens strålskyddsinstitut (SSI) och Statens kärnkraftinspektion (SKI) granskning av Svensk Kärnbränslehantering AB:s (SKB) arbete med att finna en plats för slutförvaret av det använda kärnbränslet fortsätter. Utöver själva anläggningen för slutförvaret kommer en anläggning för inkapsling av det använda kärnbränslet att byggas. Enligt SKB:s planering kommer denna anläggning att byggas i anslutning till det centrala mellanlagret för använt kärnbränsle (CLAB) i Oskarshamn. SKI och SSI har ett nära samarbete för att på bästa sätt samordna insatserna under det omfattande granskningsarbete som väntar. Den tidigare regeringen har angivit att SKB bör intensifiera arbetet med rivningsfrågor och presentera resultatet i ett program för forskning, utveckling och demonstration av metoder för hantering och slutförvaring av kärnavfall, inkl samhällsforskning, s.k. FUD-program 2007.

Den tidigare regeringen lämnade i mars propositionen Finansieringen av kärnavfallens slutförvaring (prop. 2005/06:183, bet. 2005/06:MJU24, rskr. 2005/06:287) till riksdagen som antog den i sin helhet. I propositionen föreslås bl.a. en ny enhetlig finansieringslag för all kärnteknisk verksamhet.

Under hösten 2005 redovisade Sverige den andra rapporten under Kärnavfallskonventionen. Rapporten har sammanställts gemensamt av SKI, SSI och SKB. Sverige anser liksom tidigare att konventionen efterlevs, men att det finns möjligheter till förbättringar. Rapporten mottogs väl vid det andra granskningsmötet under konventionen som hölls i maj 2006 i Wien.

Det tredje granskningsmötet under Kärnsäkerhetskonventionen genomfördes under 2005 i Wien. Sveriges rapport som sammanställts

gemensamt av SKI, SSI och industrin mottogs väl.

Kraftproduktionen vid kärnkraftverket i Barsebäck och verksamheten vid forskningsreaktorerna i Studsvik upphörde under 2005. Stängningen av den andra reaktorn i Barsebäck föregicks av ett regeringsbeslut. I samband med detta upphörde också den förstärkta tillsynen som SKI utövade vid dessa båda anläggningar. Viss tillsyn fortsätter dock så länge anläggningarna klassas som kärntekniska anläggningar. Denna tillsyn kommer att få förändrad inriktning och innebära nya utmaningar när rivningen av anläggningarna närmar sig.

SKI har granskat ansökningar om effekthöjning i vissa kärnkraftverk och lämnat yttrande till regeringen för beslut. Ansökningarna har gällt Oskarshamn 3 samt Ringhals 1, 2 och 3 där regeringsbeslut om tillstånd för drift vid högre effekt finns samt Forsmark 1 och 2 där regeringsbeslut ännu inte fattats.

Den 1 januari 2007 träder nya föreskrifter för fysiskt skydd vid de kärntekniska anläggningarna i kraft. Tillståndshavarna har inlett arbete med att anpassa anläggningarna till de nya kraven och SKI bedömer att samtliga tillståndshavare har förutsättningar att uppfylla kraven i de nya föreskrifterna. Nya föreskrifter för planering av beredskap vid kärntekniska anläggningar trädde i kraft den 1 januari 2006.

Sverige tar ett stort ansvar i det internationella samarbetet inom kärnsäkerhets- och strålskyddsområdet. Främst sker detta inom FN:s atomenergiorgan (IAEA), OECD:s kärnenergi-byrå NEA, Internationella strålskyddskommissionen (ICRP), FN:s vetenskapliga strålningskommitté (UNSCEAR) samt inom Säkerhetsmyndigheterna i EU:s kärnkraftsländer (WENRA, Western European Nuclear Regulatory Association).

Vid de inspektioner som SKI har genomfört tillsammans med IAEA och EG-kommissionen har inget framkommit som tyder på brister i den svenska kärnämneskontrollen.

SSI har tagit fram nya föreskrifter med anledning av direktiv 2003/122/Euratom om kontroll av slutna radioaktiva strålkällor med hög aktivitet och herrelösa strålkällor. Kontrollen består väsentligen av att tillståndshavarna skall föra register över sina strålkällor och rapportera dessa till SSI.

3.6.1.9 Biologisk mångfald

Genom riksdagens beslut i november 2005 har ett sextonde miljökvalitetsmål om biologisk mångfald fastställts inklusive tre delmål. Med anledning av det har den tidigare regeringen beslutat om en rad uppdrag till olika myndigheter i syfte att stärka arbetet med dessa mål. Centrum för biologisk mångfald (CBM) har fått i uppdrag att ta fram ett nationellt program för traditionell och lokal kunskap. Naturvårdsverket tillsammans med andra berörda myndigheter har i uppdrag att ta fram ett handlingsprogram för bevarande av genetisk variation. Sektorsmyndigheterna för de areella näringarna har fått i uppdrag att utveckla operativa definitioner och kriterier för ett hållbart nyttjande. Andra uppdrag rör pilotarbete med regionala landskapsstrategier, tillämpning av ekosystemansatsen samt åtgärder mot problemet med främmande arter.

Under våren 2006 deltog Sverige i det åttonde partsmötet inom ramen för konventionen om biologisk mångfald (CBD). Viktiga beslut togs för det fortsatta arbetet med bl.a. tillgången till och rättvis fördelning av vinster från genetiska resurser samt för skyddet av djuphaven.

Den tidigare regeringen tog i maj 2006 beslut om ytterligare områden till det ekologiska nätverket Natura 2000 för att åtgärda de brister i dittillsvarande utpekade områden för vissa naturtyper och arter som konstaterats i tidigare utvärderingar på EU-nivå. Sverige har under året även deltagit i det utvecklingsarbete som sker i Habitatkommittén och Ornskommittén samt deras expertgrupper. På den nationella nivån har arbetet på länsstyrelserna med att ta fram s.k. bevarandeplaner för vart och ett av Natura 2000-områdena fortsatt. Dessa beräknas bli klara under 2006.

Stora insatser har under året gjorts inom områdesskydd och förvaltning av skyddade områden. Den tidigare regeringen har gett Naturvårdsverket i uppdrag att analysera vilka ytterligare åtgärder som bör vidtas inom områdesskyddet med anledning av CBD:s arbetsprogram för skyddade områden och OECD:s rekommendationer som rör områdesskydd. Basinventeringen av innehållet av naturtyper m.m. i våra skyddade områden, inklusive Natura 2000-områdena, har fortsatt. Vidare har Naturvårdsverket beslutat om riktlinjer för utvärdering av förvaltning av skyddade områden.

Syftet med denna är att nå en kostnadseffektiv måluppfyllelse i skötseln av skyddade områden inom ramen för de resurser som satsas. Naturvårdsverket har under 2004 och 2005 redovisat en inventering av särskilt skyddsvärd skogsmark som förvaltas bl.a. av Fastighetsverket och Fortifikationsverket. Naturvårdsverket har tillsammans med Sveaskog och berörda länsstyrelser under 2005 redovisat en överenskommelse om hur de inventerade områdena skall hanteras. Naturvårdsverket har under året fastställt en vägledning för naturskyddsåtgärder i skogsmyrmosaiker. Vägledningen innehåller bl.a. förutsättningar för skyddet liksom rekommendationer för reservatsavgränsning och reglering av skogsbruk med mera.

I en rapport från Naturvårdsverket utvärderas hur skötsel och nyttjande av skyddad natur kan bidra till den regionala och lokala utvecklingen. Rapporten visar att erfarenheter från flera håll i landet tyder på att skyddad natur som används för friluftsliv och turism kan få en stor betydelse för ekonomi och sysselsättning i regionen. Få kommuner och regioner utnyttjar möjligheten att göra skyddade områden tillgängliga för turist- och besöksnäringarna.

Naturvårdsverket har under 2006 på uppdrag av den tidigare regeringen redovisat ett förslag om möjlighet att använda naturvårdsavtal som ett kompletterande verktyg inom naturvården, i områden utanför skyddade områden och på annan mark än skogsmark. Förslaget har remitterats och kommer att beredas vidare inom Regeringskansliet.

Under 2005 och 2006 har den särskilda satsningen på lokala och kommunala naturvårdsprojekt fortsatt. De två dominerande kategorierna av projekt är vård och förvaltning respektive projekt som rör information, folkbildning och kunskapsspridning. Satsningen skall utvärderas.

Den tidigare regeringen tillsatte den 19 januari 2006 en särskild utredare med uppgift att utreda effekterna av rovdjurstammarnas utveckling och frågor knutna till att uppfylla målen beträffande de stora rovdjuren björn, järv, lo, varg och kungsörn. Utredaren skall redovisa uppdraget senast den 1 december 2007.

I samband med 2006 års ekonomiska vårproposition redovisade den tidigare regeringen en särskild satsning för att förbättra samexistensen mellan människor och stora rovdjur.

Satsningen omfattar stöd till rovdjursakutgrupper, utveckling av förebyggande åtgärder, förstärkta resurser för länsstyrelsernas arbete med rovdjur samt utökade informationsinsatser.

Under våren 2005 utarbetade Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet ett förslag, Ett förnyat strandskydd (Ds 2005:23), som innefattade både förslag till skärpningar i vissa avseenden och lättnader i vissa områden men också klarlägganden i fråga om hur strandskyddsbestämmelserna bör tillämpas. Efter remissbehandling utarbetades ett i vissa avseenden reviderat förslag om ett differentierat strandskydd. Även detta förslag har varit föremål för remissbehandling och förslagen bereds nu vidare inom Regeringskansliet.

3.6.1.10 Friluftsliv

Som en konsekvens av omställningen av försvaret från ett invasionsförsvaret till ett modernt insatsförsvaret finns det många fastigheter som inte längre behövs för försvarsändamål. Många av dessa ligger längs våra kuster och i våra skärgårdar. Detta ger samhället ett unikt tillfälle att genom fortsatt statligt ägande trygga en rad attraktiva områden för människors friluftsliv, men även för ändamål som naturvård och kulturminnesvård. Fortifikationsverket har, i samråd med Naturvårdsverket och Statens fastighetsverk, på den tidigare regeringens uppdrag redovisat en inventering av vissa områden som Försvarsmakten med stor säkerhet kommer att lämna. En del av dessa bedömdes som värdefulla att skyddas för det rörliga friluftslivet och föreslogs därför vara kvar i statlig ägo. Den tidigare regeringen har under året fattat beslut om att tjugo fastigheter/del av fastigheter skall kvarstå i statlig ägo till skydd för det rörliga friluftslivet.

Genom ändring i förordningen (1996:1190) om överlåtelse av statens fasta egendom, m.m. har det rörliga friluftslivet lagts till som ett särskilt skäl för att fast egendom, som inte längre behövs i statens verksamhet, fortfarande skall ägas av staten. Denna ändring trädde i kraft den 1 juli 2006. Hänsynen till kulturminnesvården, totalförsvaret, naturvården och nu också det rörliga friluftslivet kan således utgöra särskilda skäl för att en egendom fortfarande skall ägas av staten.

Fortifikationsverket bör mot denna bakgrund, tillsammans med berörda myndigheter, fortsätta att utreda vilka fastigheter som bör behållas i statlig ägo. Tryggheten av statlig mark av värde för det rörliga friluftslivet kan uppnås antingen genom bildandet av naturreservat eller genom ett fortsatt offentligt ägande av området i fråga. Ett fortsatt statligt ägande bör när så är lämpligt kombineras med upplåtelse till naturvårds- eller friluftsstiftelse eller annan organisation som bedriver verksamhet för det rörliga friluftslivet.

Statens stöd till friluftorganisationer behandlas under utgiftsområde 17 *Kultur, medier, trossamfund och fritid*.

3.6.1.11 Genetiskt modifierade organismer

Cartagenaprotokollet om biosäkerhet hade sitt tredje partsmöte i mars 2006. Under partsmötet beslutades om fler dokumentationskrav för genetiskt modifierade organismer (GMO) avsedda för direkt användning som livsmedel, foder eller för bearbetning. I och med beslutet måste export av GMO medföljas av information om vilka organismer sändningen innehåller vilket underlättar tillsyn. Beslut togs även i frågor om riskutvärdering och riskhantering, kapacitetsuppbyggande åtgärder samt om förmedlingscentrumet om biosäkerhet (Biosafety Clearinghouse). Förhandlingar kring en skadeståndsordning under protokollet har fortsatt under året.

I januari 2006 lades ett tilläggsuppdrag på miljöskadeståndutredningen (Dir. 2006:41) att utreda ansvar vid eventuella skador på den naturliga biologiska mångfalden när GMO används. Uppdraget skall redovisas den 30 november 2006. Tilläggsuppdraget är ett led i att lantbrukare skall få en möjlighet att odla genetiskt modifierade grödor vid sidan om konventionella grödor. Utredningen skall undersöka om det finns ett behov av en särskild skadeståndsreglering eller om gällande regelverk är tillräckligt för att avkräva skadestånd vid eventuella skador på den naturliga biologiska mångfalden.

Under 2005 gav den tidigare regeringen Naturvårdsverket i uppdrag att undersöka vilka effekter Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1946/2003 av den 15 juli 2003 om gränsöverskridande förflyttning av genetiskt modifierade organismer kan ha på svenska myndigheters rutiner och om ytterligare svensk

lagstiftning kan behövas. Uppdraget redovisades i december 2005 och har remissbehandlats. Förslagen bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Naturvårdsverket har av den tidigare regeringen under 2005 även fått i uppdrag att utreda hur användning av GMO kan påverka möjligheterna att uppnå vissa miljö kvalitetsmål.

3.6.1.12 Samhällsplanering och byggande

Under tre års tid har en parlamentarisk kommitté gjort en översyn över plan- och bygglagstiftningen (PBL). PBL-kommittén lämnade den 30 september 2005 sitt slutbetänkande *Får jag lov? Om planering och byggande* (SOU 2005:77). Kommitténs förslag syftar till att uppfylla de tre övergripande målen för översynen av plan- och bygglagen (1987:10, PBL), dvs. att effektivisera beslutsprocessen med säkerställt och utvecklat medborgerligt inflytande, att stärka och utveckla plan- och bygglagstiftningen så att rollen som ett instrument för hållbar utveckling stärks och att det skapas bättre förutsättningar för samhällsbyggande. Se vidare utgiftsområde 18 *Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik*.

För att få underlag till formulering av nya eller ändrade delmål för miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö har riksdagen anvisat medel för att genomföra en undersökning av bl.a. byggnaders tekniska egenskaper. Arbetet med detta pågår inom Regeringskansliet.

3.6.1.13 Sanering och återställning av förorenade områden

Inventeringar och undersökningar av förorenade områden har pågått även under 2005. Syftet är dels att klarlägga hur stort miljöproblem de förorenade områdena utgör, dels att avgöra vilka åtgärder som bör vidtas. Allt fler förorenade områden utreds och undersöks, och kvaliteten på utredningarna har ökat.

Länsstyrelser och kommuner har en central roll i arbetet med att sanera de förorenade områdena. Naturvårdsverket fördelar statliga bidrag för sanering av områden där det saknas ansvariga verksamhetsutövare eller markägare. Under 2005 fördelade Naturvårdsverket 439 miljoner kronor

i statliga bidrag till arbetet med efterbehandling. Enligt miljöbalken skall efterbehandling betalas av den som orsakat föroreningen. Under 2004 startades ett tillsynsprojekt som syftar till att få tillsynsmyndigheterna att i större utsträckning utkräva att ansvariga verksamhetsutövare finansierar saneringen. Från och med 2005 kan länsstyrelserna även få bidrag för tillsyn över förorenade områden i syfte att öka antalet saneringar som privatfinansieras. Naturvårdsverket fördelade 23 miljoner kronor i bidrag till detta arbete under 2005.

Vid fördelning av bidrag till efterbehandlingsarbetet har prioritet givits åt områden som utgör mycket stora risker för människors hälsa och miljön. På ca hälften av de 700 områden som givits högst prioritet pågår utredningar. 256 områden befinner sig i olika skeden av undersökning. Saneringsåtgärder pågår på 28 områden. Bland dessa finns bl.a. många impregneringsanläggningar och gruvområden. På 31 områden har åtgärder genomförts.

Naturvårdsverket redovisade 2006 att man tagit fram en kvalitetsmanual för att säkra att efterbehandlingsarbetet genomförs på ett enhetligt sätt. Vidare har Naturvårdsverket tagit fram en vägledning om riskbedömning av förorenade områden. Den innehåller riktvärden för hur långtgående efterbehandlingen måste vara för att området skall kunna användas för olika ändamål. Tillsammans med Boverket har verket redovisat hur man bör hantera byggnader som innehåller föroreningar.

Riksdagen har i enlighet med förslag i miljö malspropositionen (prop. 2004/05:150) beslutat om ändrade delmål rörande efterbehandling av förorenade områden.

3.6.1.14 Miljöövervakning och forskning

Naturvårdsverket ansvarar för den nationella miljöövervakningen. Miljömålsrådet inom Naturvårdsverket fördelar medel för miljöövervakning samt medel till de miljö malsansvariga myndigheterna för uppföljning av miljö kvalitetsmålen. Under året har miljöövervakningsprogrammen för kust och hav, sötvatten, miljögifter samt hälsorelaterad miljöövervakning setts över för att bättre motsvara kraven enligt EU:s ramdirektiv för vatten och tydligare belysa hur de nationella miljö kvalitetsmålen uppfylls. Naturvårdsverket redovisade i

november 2005 en inventering av vilken miljöövervakning som bedrivs av sektorsmyndigheterna. En liknande inventering gjordes 1998. Flera av de myndigheter som var med i inventeringen då har ökat sin miljöövervakning högst väsentligt. Samtliga tillfrågade i förra årets inventering arbetar också med verksamheter som i någon form stödjer miljöövervakningen. Naturvårdsverket föreslår inte några större förändringar när det gäller ansvarsfördelningen mellan de myndigheter som idag bedriver någon form av miljöövervakning. Samtidigt poängteras vikten av att ansvarsfördelningen diskuteras vid nyetablering eller utökning av pågående program. I miljömålspropositionen har beskrivits sektorsmyndigheternas ansvar inom ramen för det särskilda sektorsansvaret för miljömålsarbete. Myndigheterna skall bl.a. föra en dialog med målsansvariga myndigheter om behov av dataförsörjning för att följa upp miljö kvalitetsmålet.

I december 2005 återrapporterade Naturvårdsverket arbetet med att etablera ett varnings-system som skall slå larm när miljö och hälsa hotas. För att miljöövervakningen skall fylla det syftet krävs bl.a. ett väsentligt utökat stationsnät. Dagens miljöövervakning kan dock stramas upp i vissa led och på så sätt bättre bidra till att nya hot upptäcks. Naturvårdsverkets rapport har remissbehandlats och bereds inom Regeringskansliet. För utökad miljöövervakning i havsmiljön och för att skapa utrymme för extra insatser i de fall övervakningen visar att något ovanligt inträffar i miljön föreslås att anslaget 34:2 *Miljöövervakning* m.m. förstärks.

Naturvårdsverket stödjer och initierar miljöforskning inom ett flertal angelägna områden. Av de ca 100 miljoner kronor som verket fördelar för forskning används drygt hälften till fleråriga forskningsprogram. Nya forskningsprogram har börjat planeras inom områdena luft, klimat, avfall och friluftsliv. Två program är på väg att avslutas, ett om styrmedel inom klimatområdet och ett om ökad effektivitet i miljöpolitiken. Nytt för i år är ett samarbete mellan Naturvårdsverket och Statens energimyndighet för att ta fram kunskap om miljöeffekter av vindkraft inom programmet Vindval. Naturvårdsverket har också eget ansvar för att ta fram relevant kunskap om vindkraftens effekter och sprida denna för att underlätta och påskynda utbyggnaden av vindkraft. Under 2005 har fokus legat på miljö kvalitetsmålen Begränsad klimat-

påverkan, Giftfri miljö, Hav i balans, Ett rikt odlingslandskap samt Ett rikt växt- och djurliv. Verket finansierar också tillsammans med näringslivet projekt vid IVL Svenska miljöinstitutet AB. Vidare finansierar Naturvårdsverket forskning kring hållbar förvaltning av vilt med anslag från Viltvårdsfonden.

För att stärka kunskapsbasen för arbetet med bevarande och hållbart utnyttjande av havsmiljön tillsatte den tidigare regeringen i juli 2006 en utredning om organisationen av miljöövervakningen samt kunskapsuppbyggnad och forskning om havsmiljön.

Sverige medverkar i det EU-finansierade samarbetet mellan forskningsfinansiärer om miljöförhållandena i Östersjön i ERA-netprogrammet BONUS for the Baltic Sea Science. Samtliga länder kring Östersjön inklusive Ryssland deltar i forskningssamarbetet. Från svensk sida medverkar Naturvårdsverket, Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) och Stiftelsen för miljöstrategisk forskning (MISTRA). Långt framskridna planer finns nu på att utvidga detta program inom ramen för EU:s fortsatta forskningssamarbetet. Regeringen anser att ett sådant framtida forskningssamarbete är viktigt och att Sverige skall delta. Övrig forskning som berör miljöområdet beskrivs under utgiftsområde 16 *Utbildning och universitetsforskning*.

3.6.2 Insatser utanför politikområdet

Insatser beträffande samhällsplanering och byggande redovisas närmare under utgiftsområde 18 *Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik*, beträffande friluftsförhållanden och kulturhistoriskt värdefull bebyggelse under utgiftsområde 17 *Kultur, medier, trossamfund och fritid*, beträffande energifrågor under utgiftsområde 21 *Energi*, beträffande trafikbuller under utgiftsområde 22 *Kommunikationer*, beträffande de areella näringarna under utgiftsområde 23 *Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar* och beträffande hushållning med grundvatten och naturgrus under utgiftsområde 24 *Näringsliv*. Här ges en översiktlig redovisning av viktigare insatser som berör miljöpolitiken.

Den tidigare regeringen har i mars 2006 redovisat en vidareutveckling av svensk strategi för hållbar utveckling (skr. 2005/06:126). Strategin

omfattar alla tre dimensioner av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga. Se vidare under utgiftsområde 18, *Sambällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik*.

Försvarsmakten arbetar systematiskt med inventering och sanering av förorenad mark. Det gör även Vägverket, Banverket och Statens fastighetsverk. Sveriges geologiska undersökning (SGU) fortsätter att utreda objekt som förorenats genom statlig verksamhet. Oljebolagens SPI Miljösaneringsfond AB (Spimfab) har fram till nu sanerat 730 nedlagda bensinstationer och depåer och undersökt över 2200 objekt. Detta har, enligt Naturvårdsverket, lett till att kunskapen och behandlingskapaciteten för oljeförorenade jordmassor är god i landet.

3.6.2.1 Hållbar utveckling

Regeringen avser att stärka arbetet med hållbar utveckling och därvid tillsätta en hållbarhetskommision. Hållbarhetskommisionen skall bl.a. se över vilka effektiviseringar och moderniseringar av organisation, regelverk och styrmedel som behöver göras för att underlätta arbetet för ett hållbart samhälle och främja miljödriven tillväxt och för att undvika att samhället motverkar goda initiativ från individer och företag. Arbetet med hållbar utveckling redovisas under utgiftsområde 18 *Sambällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik*.

3.6.2.2 Hållbar konsumtion och produktion

I 2006 års ekonomiska vårproposition fick Statistiska centralbyrån (SCB) ökat anslag för att kunna utveckla materialflödesstatistik för att bedöma den samlade miljöpåverkan från vissa material.

Den tidigare regeringen presenterade i mars 2006 skrivelsen Tänk om! – En handlingsplan för hållbar konsumtion för hushållen (skr. 2005/06:107, bet. 2005/06:LU36, rskr. 2005/06:363). Ett förslag till handlingsplan för hållbar konsumtion och produktion i näringslivet och den offentliga sektorn håller på att tas fram inom Regeringskansliet.

3.6.2.3 Ekonomiska styrmedel på miljöområdet

BRAS-utredningen (Fi 2003:96) redovisade i mars 2005 sitt delbetänkande En BRASKatt? – beskattning av avfall som förbränns (SOU 2005:23). Slutbetänkandet En BRASKatt! – beskattning av avfall som deponeras (SOU 2005:64) redovisades i juli 2005. Utredningens förslag om en avfallsförbränningsskatt behandlades i propositionen Beskattning av visst hushållsavfall som förbränns (2005/06:125). De nya reglerna om skatt på förbränning av visst hushållsavfall i lagen (1994:1776) om skatt på energi trädde i kraft den 1 juli 2006.

Lagen om trängselskatt (2004:629), som trädde i kraft den 1 januari 2005, har tillämpats vid passage av vissa angivna betalstationer i Stockholms innerstad under en försöksperiod under tiden 3 januari – 31 juli 2006.

I januari 2005 införde Sjöfartsverket, efter ett uppdrag från den tidigare regeringen, nya farledsavgifter för sjöfart. De nya avgifterna innebär att miljörabatten höjs med 20 procent för svavel och 40 procent för kväveoxider.

Naturvårdsverket och Energimyndigheten har i oktober 2006 redovisat en inventering av ekonomiska styrmedel som kan ligga till grund för en kommande utvärdering.

Ekonomistyrningsverket (ESV) har redovisat regeringsuppdrag om ekonomiska styrmedel rörande bekämpningsmedel. Det har remitterats och bereds inom Regeringskansliet.

Vidare har ett antal stöd införts i syfte att främja energieffektivisering. (Se vidare under utgiftsområde 21 *Energi*.)

3.6.2.4 Miljöledning

Huvuddelen av de statliga myndigheterna, ca 220 stycken, har den tidigare regeringens uppdrag att införa och arbeta med miljöledningssystem som bygger på principerna i Internationella standardiseringsorganets miljöstandard ISO 14001 och EG:s miljölednings- och miljörevisionsförordning (EMAS). Fjorton myndigheter har vidareutvecklat sitt miljöledningsarbete genom att certifiera det enligt ISO 14001 eller registrera det enligt EMAS och ytterligare några är på gång.

Riktlinjerna för myndigheternas årliga redovisningar av miljöledningsarbetet har från i år ändrats så att redovisningarna för myndigheter

med stor miljöpåverkan utvecklas och redovisningarna för myndigheter med liten miljöpåverkan förenklas.

Antalet certifieringar enligt ISO 14001 fortsätter att öka medan antalet registreringar enligt förordningen om frivilligt deltagande för organisationer i EG:s miljölednings- och miljörevisionsförordning, EMAS-förordningen (761/2001/EG) minskar. AB Svenska Miljöstyrningsrådet, som är svenskt registreringsorgan enligt EMAS-förordningen, har under de senaste åren fått avsevärt minskade intäkter från förnyade och nya EMAS-registreringar. Miljöstyrningsrådets möjligheter att bryta denna trend genom t.ex. ökad information minskar i samma takt. Belastningen på Miljöstyrningsrådet väntas vidare öka som en följd av den nu förestående revideringen av EMAS-förordningen och den därpå följande uppgiften att informera om den och de nya förutsättningar som då kommer att gälla. Regeringen föreslår därför att 500 000 kronor per år tillförs EMAS-verksamheten 2007–2009.

3.6.2.5 Miljöanpassad offentlig upphandling

EG-kommissionen har uppmanat medlemsländerna att utarbeta treåriga nationella handlingsplaner för att stärka arbetet med miljöanpassning av den offentliga upphandlingen. I december 2005 redovisade Naturvårdsverket, på uppdrag av den tidigare regeringen och tillsammans med andra berörda aktörer, ett förslag till en sådan handlingsplan. Förslaget innebär arbete för bland andra Miljöstyrningsrådet, Naturvårdsverket, Nämnden för offentlig upphandling och Verket för förvaltningsutveckling. Mot bakgrund av det föreslår regeringen att medlen till dessa verksamheter förstärks med högst 10,8 miljoner kronor 2007 och 6,7 miljoner kronor per år 2008–2009.

Under arbetet med översynen av EG:s upphandlingsdirektiv verkade den tidigare regeringen för ökade möjligheter att ta sociala hänsyn och miljöhänsyn vid offentlig upphandling, vilket återspeglas i direktiven. Upphandlingsutredningen tillsattes för att införliva de nya EG-reglerna. I utredningens slutbetänkande (SOU 2006:28) föreslås införandet av en bestämmelse som innebär att en upphandlande enhet bör ställa miljökrav och sociala krav. Betänkandet bereds inom Regerings-

kansliet. I skrivelsen Strategiska utmaningar – En vidareutveckling av svensk strategi för hållbar utveckling (Skr. 2005/06:126) har den tidigare regeringen redovisat mål och åtgärder för ökad miljöanpassning av offentlig upphandling.

Regeringen anser att den offentliga sektorn bör gå före med att ställa miljökrav i upphandlingen för att understödja teknikutvecklingen. Fordon som upphandlas offentligt bör t.ex. som regel vara miljöbilar. Undantag skall endast kunna göras för fordon med krav på vissa prestanda eller där miljöalternativ saknas. Detta kan t.ex. gälla vissa utryckningsfordon.

3.6.2.6 Samhällsplanering och byggande

Propositionen Miljövänlig el med vindkraft – åtgärder för ett livskraftigt vindbruk godkändes av riksdagen i juni 2006 (prop. 2005/06:143, bet. 2005/06:NU21, rskr. 2005/06:362), se vidare utgiftsområde 18 *Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik* samt utgiftsområde 21 *Energi*. Länsstyrelserna har av den tidigare regeringen fått i uppdrag att i samarbete med berörda kommuner utarbeta planeringsunderlag för utbyggnad av stora vindkraftsanläggningar.

Boverket har på den tidigare regeringens uppdrag redovisat hur en hållbar utveckling av Sveriges kustzoner överensstämmer med de principer och uppgifter som anges i EG-rekommendationen (2002/413/EG) om genomförandet av en integrerad förvaltning av kustområdena i Europa. Rapporten belyser hur det svenska planeringssystemet fungerar i våra kustlän. Den är förutom som underlag för rapportering till EU användbar för långsiktiga insatser för utveckling av den kommunala översiktsplaneringen. En konferens i Östersjöregionen om integrerad förvaltning av kustområden har genomförts under det svenska ordförandeskapet i Östersjöstaternas råd.

3.6.2.7 Biologisk mångfald och naturvård

Den tidigare regeringen har till EG-kommissionen överlämnat ett förslag till nationellt landsbygdsprogram för perioden 2007–2013. Förhandlingar med EG-kommissionen sker under hösten 2006 och programmet beräknas träda i kraft den 1 januari

2007. Åtgärderna i programmet kommer bl.a. att omfatta miljöersättningarna för bevarandet och hållbart nyttjande av jord- och skogsbrukslandskapets natur- och kulturvärden.

Skogsstyrelsen har till den tidigare regeringen i maj 2006 redovisat en särskild utvärdering av stormen Gudruns effekter. En generell bild är att skogens kulturmiljövärden drabbades av stora skador. Samtidigt framgår att skogar med olika former av höga naturvärden, t ex nyckelbiotoper och skog i olika former av formellt skydd, fick lindrigare skador än övrig skog.

3.6.2.8 Vatten

Ett ministermöte om miljöpåverkan från sjöfart och fiske, inom ramen för Nordsjökonferensen, genomfördes i Göteborg i maj 2006. Ministrarna enades i en deklaration om att stödja en försöksverksamhet med fiskedagar i stället för kvot-system för Kattegatt för att minimera att fångst kastas överbord, s.k. utkast, som är en följd av dagens kvot-system. Under mötet togs beslut om hur Nordsjöländerna skall arbeta vidare för att minska sjöfartens miljöpåverkan. Konferensen avslutades bl.a. med en överenskommelse om mål för reduktion av sjöfartens utsläpp av kväve-oxider och svaveldioxid.

Kustbevakningen har under året fortsatt öka övervakningen över utsläppen av olja och andra skadliga ämnen. Även antalet lagföringar har ökat.

Ett problem i fisket är att nät som går för-lorade fortsätter att snärja in fisk, fågel och däggdjur. Framför allt gäller detta bottensatta nät och är en företeelse som går under benämningen spökfiske. I ett projekt som finansierades av EU:s strukturfonder draggades sommaren 2005 efter spökgarn i Öresund och 18 kilometer garn kunde tas tillvara.

Fiskeriverket har under året förbättrat kunskapen om flera nyttjade fiskbestånd och därmed förbättrat möjligheterna att bedriva ett hållbart fiske. Fiskeriverket har också reviderat flera åtgärdsprogram för hotade arter samt upp-rättat nya.

Den första karakteriseringen och översiktliga bedömningen av Sveriges grundvatten-förekomster rapporterades till EG-kommissionen i mars 2005 och ger framöver en viktig bas för prioritering av åtgärder. Ett upp-följningssystem för miljö kvalitetsmålet Grund-

vatten av god kvalitet är enligt Miljömålsrådet under utveckling. Uppbyggnaden av databasen med information om grundvattenförekomster och deras kvalitet (DGV) fortsätter. Certifie-ringen av energi- och brunnborrare har kommit igång, vilket innebär säkrare borrningar ur såväl miljö- som kundperspektiv.

Skogsstyrelsen har beslutat om biotopskydd för tio strand- eller svämskogar och för 34 mindre vattendrag och småvatten.

3.6.2.9 Forskning m.m.

Forskning som berör miljöområdet och som finansieras bl.a. genom Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) och Stiftelsen för miljöstrategisk forskning (MISTRA) beskrivs under utgifts-område 16 *Utbildning och universitetsforskning*.

3.7 Resultatbedömning

Miljömålsrådet lämnade i juni 2006 sin årliga rapport om uppföljningen av Sveriges miljö-kvalitetsmål. Det nya miljö kvalitetsmålet *Ett rikt växt- och djurliv*, som riksdagen beslutade om under 2005, följs upp för första gången.

I årets uppföljning bedömer Miljömålsrådet att fler miljö kvalitetsmål blir svåra att nå inom tidsramen. Utöver *Begränsad klimatpåverkan*, *Giftfri miljö*, *Ingen övergödning och Levande skogar* kommer även *Frisk luft*, *Bara naturlig försurning* och det nya målet *Ett rikt växt- och djurliv* att bli svåra att nå inom utsatt tid. Miljö-målsrådet konstaterar att många insatser görs och utvecklingen går åt rätt håll. Anledningen till att fler miljö kvalitetsmål blir svåra att nå trots det intensiva natur- och miljö målsarbetet beror främst på att det tar lång tid för naturen att åter-hämta sig och att fler länder än Sverige påverkar situationen.

För miljö kvalitetsmålet *Frisk luft* bedöms luftföroreningar som partiklar fortfarande år 2020 orsaka hälsoproblem.

För miljö kvalitetsmålet *Bara naturlig för-surning* visar förbättrad kunskap att utvecklingen i huvudsak går åt rätt håll men att det kommer att ta lång tid för naturen att återhämta sig.

För det nya miljö kvalitetsmålet *Ett rikt växt- och djurliv* bedömer Miljömålsrådet att målet blir

svårt att nå givet den tid det tar att vända hotbilden för såväl vissa miljöer som arter. Miljömålsrådet har i årets rapport valt att lyfta fram konsumtionens miljöpåverkan. Det behövs enligt rådet förändringar i såväl livsstil som konsumtionsmönster i samhället i stort och hos alla och envar för att miljö kvalitetsmålen skall kunna nås.

På regional nivå pågår länsstyrelsernas arbete med att revidera de antagna regionala målen i enlighet med de nya och förändrade nationella miljö kvalitetsmålen som beslutades under hösten 2005. Flertalet länsstyrelser har under året i bred förankring i länen tagit fram åtgärdsprogram för att genomföra de regionala miljö kvalitetsmålen. Flera länsstyrelser arbetar med att integrera miljömålsarbetet med genomförandet av regionala strategier för hållbar utveckling.

3.7.1 Begränsad klimatpåverkan

Miljö kvalitetsmålet är att halten av växthusgaser i atmosfären i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar skall stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet skall uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att det globala målet kan uppnås.

Ett delmål anger inriktning och tidsperspektiv i det fortsatta miljöarbetet för att nå miljö kvalitetsmålet. Delmålet gäller svenska utsläpp av växthusgaser.

3.7.1.1 Resultat

Miljö kvalitetsmålet innebär att halten av de sex växthusgaserna, räknat som koldioxid-ekvivalenter, enligt Kyotoprotokollet och den internationella klimatpanelen IPCC:s definitioner tillsammans skall stabiliseras på en nivå lägre än 550 ppm i atmosfären.

Enligt delmålet skall de svenska utsläppen av växthusgaser som ett medelvärde vara minst fyra procent lägre för perioden 2008–2012 jämfört med 1990. År 2050 bör de svenska utsläppen vara lägre än 4,5 ton koldioxidekvivalenter per

invånare och år, för att därefter minska ytterligare.

Utsläppen uppgick för år 1990 till 72,2 miljoner ton koldioxidekvivalenter vilket kan jämföras med 2004 års utsläpp som uppgick till 69,9 miljoner ton. Det betyder att utsläppen då hade minskat med 3,2 procent. Utsläppen varierar mellan olika år beroende bl.a. på temperatur och tillgång på vatten i kraftverksdammarna.

Utsläppen utvecklas olika i olika samhällssektorer. Växthusgasutsläppen inom bostads- och servicesektorn har tack vare minskad oljeanvändning minskat med cirka fem miljoner ton sedan 1990. Under de senaste åren har oljeanvändningen minskat i allt snabbare takt, samtidigt som användningen av fjärrvärme ökat. Genom bl.a. utbyggnad av fjärrvärmesystem har en energiomställning på 2,5 TWh från el- och oljeuppvärmning till förnybara bränslen gjorts. Därutöver har åtgärder genomförts som effektiviserar och minskar energianvändningen med 1,8 TWh. Utsläppen från fjärrvärmeproduktion har trots detta minskat, eftersom ökningen främst skett genom användning av biobränslen.

År 2004 var vägtrafikens utsläpp ca 1,7 miljoner ton högre än 1990. Det är främst utsläppen från lätta lastbilar och tunga gods transporter som ökar. Personbilarna har i genomsnitt blivit något bränslesnålare och inblandningen av etanol i bensin har fått viss betydelse. Andelen miljöbilar i nybilsförsäljningen ökade kraftigt under 2004 och 2005.

Bland industribranscherna är det framför allt utsläpp från järn- och stålproduktion och från raffinaderier som ökar. Utsläppen från dessa var totalt ca 2,4 miljoner ton högre 2004 jämfört med 1990. Främsta förklaringar till ökningarna är ökad exportefterfrågan samt förändrad produktion.

Naturvårdsverket har återrapporterat effekterna av de lokala investeringsprogrammen, LIP. De 148 avslutade projekten har beräknats minska koldioxidutsläppen med ca 820 000 ton per år. Om samtliga 211 program ger motsvarande effekt beräknar Naturvårdsverket den totala minskningen till 1,6 miljoner ton koldioxid årligen. Under perioden 2003–2005 har totalt 810 miljoner kronor fördelats i stöd till klimatinvesteringsprogram. Programmen löper vanligen över fyra år. Inget program har ännu avslutats och därför kan inga säkerställda effekter redovisas.

3.7.1.2 Analys och slutsatser

I propositionen Nationell klimatpolitik i global samverkan (2005/06:172, bet. 2005/06:MJU14, rskr. 2005/06:389) redovisade den tidigare regeringen bedömningen att utsläppen för Sverige för år 2020 bör vara 25 procent lägre än utsläppen år 1990. Vidare föreslogs att det nationella klimatmålet för perioden 2008–2012 ligger fast. Klimatpolitiken följs fortlöpande upp med kontrollstationer i syfte att stämma av ambitionen mot nationella och internationella åtaganden eller mål. En förnyad prövning av det nationella målets utformning i relation till de flexibla mekanismerna skall ske senast i samband med kontrollstationen 2008. Regeringen avser fortsatt verka för att utsläppshandelssystemet vidgas, t.ex. till transportsektorn. Utsläppen av växthusgaser uppvisar en minskande trend samtidigt som BNP har växt.

Förhållandet mellan EU:s klimatpolitik och det nationella målet, avräkningsmål, användning av kolsänkor, transportsektorns eventuella inträde i utsläppshandelssystemet och Sveriges långsiktiga klimatmål är exempel på frågor som måste utredas närmare och där regeringen avser återkomma. En större översyn av klimatpolitiken bör göras i samband med kontrollstation 2008.

I juni 2006 beslutade riksdagen om den nuvarande klimatstrategin. I detta ligger att klimatarbetet skall följas upp med kontrollstationen 2008. Naturvårdsverket och Statens energimyndighet har fått i uppdrag att utarbeta underlag till kontrollstation 2008. Regeringen avser återkomma till riksdagen under 2008 med konsekvensanalyser och förslag med anledning av uppföljningen av klimatstrategin.

3.7.2 Frisk luft

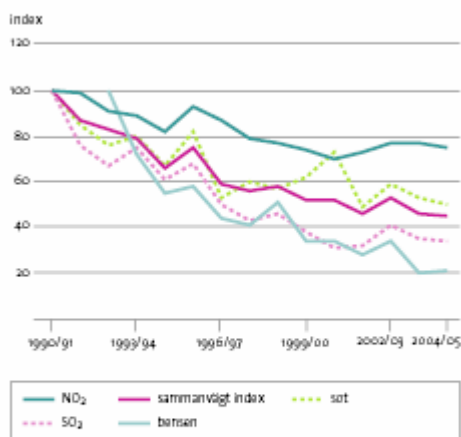
Miljö kvalitetsmålet är att luften skall vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.

Sex delmål anger inriktning och tidsperspektiv i det fortsatta miljöarbetet för att nå miljö kvalitetsmålet. Delmålen gäller halter för svavel-dioxid, kvävedioxid och marknära ozon, minskning av utsläppen av flyktiga organiska ämnen, halt av partiklar samt halt av benso(a)pyren. Delmålen för partiklar och benso(a)pyren är nya för 2006.

3.7.2.1 Resultat

Delmålet för svavel-dioxid är uppfyllt i alla kommuner. Delmålet för kväveoxid överskrids i ungefär hälften av Sveriges tätorter. Delmålet för marknära ozon överskrids i hela Sverige. Utsläppen av flyktiga organiska ämnen minskar. Delmålet överskreds dock med 14 000 ton, dvs sex procent, 2004. På vissa platser överskrids delmålet för benso(a)pyren, men t.o.m. vid de mest trafikerade gatorna i tätorterna är halterna i nivå med delmålet. Delmålet för partiklar, som är nytt för 2006, är svårt att följa upp eftersom tillgången på data ännu är begränsad.

FIGUR 2.1 Trend för befolkningsviktat miljöindex för luftkvalitet i svenska tätorter under vinterhalvåret från 1990/91 till 2004/05

Not. Indexet är en sammanvägning av halterna i ca 30 kommuner. Halter vid basår 1990/91: NO₂ = 21 µg/m³, sot = 10 µg/m³, SO₂ = 5 µg/m³. Bensenhalt vid basår 1992/93: 6 µg/m³.

KÄLLA: IVL RAPPORT 2005 OCH SVENSK MILJÖÖVERVAKNING

Miljöindex visar att förbättringen av luftkvaliteten har avstannat de senaste åren utom för benzen. De två nya delmålen partiklar och benso(a)pyren ingår ej i miljöindex.

3.7.2.2 Analys och slutsatser

Även om resultaten för två av de sex delmålen är positiva så behöver ambitionsnivån för åtgärderna både inom EU och i Sverige höjas för att miljö kvalitetsmålet Frisk luft skall kunna nå inom utsatt tid. De åtgärder som EU:s tematiska strategi om luftföroreningar omfattar är inte tillräckliga för att nå miljö kvalitetsmålet. Åtgärder inom EU som helhet, förväntas dock bidra till att halterna av bl.a. marknära ozon minskar. Åtgärder för att minska partikelhalterna bör i första hand inriktas mot partiklar i tätortsluft.

Vägverket fick i juni 2006 i uppdrag att utreda möjliga åtgärder för att minska partikel-

emissionerna från dubbdäcksanvändning och väghållning. Uppdraget skall redovisas senast den 2 april 2007. Under 2006 har riksdagen genomfört dels en lättning i fordonsskatten för dieseldrivna personbilar, lätta bussar och lätta lastbilar med låga partikelutsläpp (prop. 2005/06:167, bet. 2005/06:SkU27, rskr. 2005/06:290), dels en omläggning av fordonsskatten för personbilar från dagens system baserat på vikt till en skatt som är baserad på hur mycket koldioxid fordonet släpper ut (prop. 2005/06:65, bet. 2005/06:SkU15, rskr. 2005/06:167).

Regeringen kommer att utse en förhandlingsman som skall föra samman Stockholms kommun, Stockholms läns landsting, Kommunförbundet i Stockholms län och berörda myndigheter till en samlad trafiklösning. I detta uppdrag ingår att pröva förutsättningarna för att samla Stockholmsregionen kring att tillfälligt återinföra trängselskatt som en delfinansiering av en kringfartsled runt Stockholm. Vägverkets kostnader för det nu avslutade försöket med trängselskatt skall inte belasta framtida system. Grundlagsutredningen skall också pröva möjligheterna att författningsmässigt tillåta uttag av regionala eller kommunala vägavgifter i syfte att finansiera investeringar i kollektivtrafik och vägnät. Trängselskatt behandlas under utgiftsområde 2 *Sambäls-ekonomi och finansförvaltning*, avsnitt 19.

3.7.3 Bara naturlig försurning

Miljö kvalitetsmålet är att de försurande effekterna av nedfall och markanvändning skall underskrida gränsen för vad mark och vatten tål. Nedfallet av försurande ämnen skall heller inte öka korrosionshastigheten i tekniskt material eller kulturföremål och byggnader.

Fyra delmål anger inriktning och tidsperspektiv i det fortsatta miljöarbetet för att nå miljö kvalitetsmålet. Delmålen gäller minskad försurning av sjöar, rinnande vatten och skogsmark samt minskning av utsläppen av svaveldioxid och kväveoxider till luft.

3.7.3.1 Resultat

Nya bedömningsgrunder för delmålet om minskad försurning i sjöar och vattendrag har

tagits fram. Enligt preliminära resultat hade andelen försurningspåverkade, icke kalkade sjöar över fyra hektar minskat till 5,5 procent 2000. Uppgifter när det gäller sträckan rinnande vatten har inte redovisats av Miljömålsrådet. Delmålet om försurning av skogsmark har uppnåtts sett till den genomsnittliga utvecklingen. Delmålet för utsläpp av svaveldioxid ändrades 2005 till 50 000 ton. Utsläppen av svaveldioxid i Sverige var mindre än 50 000 ton 2004 och delmålet har därmed uppnåtts. Svenska utsläpp av kväveoxider uppgick till 197 000 ton 2004.

3.7.3.2 Analys och slutsatser

Riksdagen har tillkännagett för den tidigare regeringen att delmålet om försurning av sjöar och vattendrag bör kompletteras med en definition av försurade sjöar och vattendrag som tar ställning till hur kalkade sjöar skall betraktas. Delmålet bör också kompletteras så att hänsyn tas till sjöarnas storlek. Uppföljning av de kalkade sjöarna sker inom ramen för Naturvårdsverkets kalkningsprogram.

FIGUR 3.1 Överskridande av kritisk belastning (det nedfall av försurande ämnen som naturen tål) i sjöar 2020

Nya förbättrade svenska beräkningar av överskridande av kritisk belastning visar att år 2020 beräknas cirka 13 % av sjöarealen fortfarande ha för stort nedfall av försurande ämnen, trots kraftigt minskade utsläpp. De nya beräkningarna har en tydligare koppling till biologiska effekter och en bättre beskrivning av kväveprocesser.

Nuvarande lydelse av delmålet omfattar sjöar som är större än en hektar. Dock bygger riksinventeringen av sjöar på data från sjöar större än fyra hektar. I miljömålspropositionen 2005 påpekades behovet av att bedöma situationen i

mindre sjöar och Naturvårdsverket har påbörjat ett arbete för att se hur dessa skall kunna omfattas av inventeringen. Stormen Gudrun föll i januari 2005 träd motsvarande nästan en hel årsavverkning. Det drabbade området sammanfaller i hög grad med det mest försurade området i landet. En ökad kväveutlakning förväntas med kulmen om ett par år. Om denna blir hög kan försurningssituationen i marken förvärras. Stormens effekter på kemin i sjöar och vattendrag följs genom pågående mätningar i avrinningsområden med varierande stormskador.

För att miljö kvalitetsmålet skall nås krävs att utsläppen av försurande ämnen fortsätter att minska i Sverige och övriga Europa. Förberedelser för revidering av det s.k. Göteborgsprotokollet pågår. Det ger en möjlighet för Sverige och EU att verka för mer långtgående utsläppsminskningar även i USA, Kanada och ytterligare Östeuropeiska länder.

EG-kommissionen avser att under 2007 lägga fram ett förslag till reviderat takt direktiv med bindande utsläppstak till år 2020 för svavel-dioxid, kväveoxider, flyktiga organiska ämnen, ammoniak och partiklar.

3.7.4 Giftfri miljö

Miljö kvalitetsmålet är att miljön skall vara fri från ämnen och metaller som skapats i eller utvunnits av samhället och som kan hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden.

Nio delmål anger inriktning och tidsperspektiv i det fortsatta miljöarbetet för att nå miljö kvalitetsmålet. Delmålen gäller kunskap om kemiska ämnens hälso- och miljöegenskaper, miljö- och hälsoinformation om varor, utfasning av särskilt farliga ämnen, fortlöpande minskning av hälso- och miljöriskerna med kemikalier, riktvärden för miljö kvalitet för kemiska ämnen, sanering och efterbehandling av förorenade områden, dioxiner i livsmedel samt exponering för kadmium.

3.7.4.1 Resultat

EU:s nya kemikalielagstiftning (REACH), som väntas träda i kraft 2007, förväntas ställa nya krav på företagen att redovisa uppgifter om kemiska ämnens miljö- och hälsoeffekter. Beslutet är

viktigt för att delmålen om kunskap och information skall kunna nås.

Ett nytt tillståndsprövningsystem för farliga ämnen kommer även att införas inom ramen för REACH, vilket ger ökade möjligheter att fasa ut farliga ämnen och ersätta dem med säkrare alternativ. Direktivet om begränsningar av användning av vissa farliga ämnen i elektriska och elektroniska produkter, RoHS, som trädde i kraft i juli i år, medför utfasning av ämnen som bromerade flamskyddsmedel och metaller som kvicksilver, bly och krom i elektronik. Rådet och Europaparlamentet har ställt sig bakom kommissionens strategi för kvicksilver vilket innebär att det finns stöd för ett exportförbud senast år 2011. Strategin innebär också att en översyn skall göras av användningen i olika varor, t.ex. amalgam. Skärpta bedömningar har gjorts för hälften av de ämnen som fått en EU-harmoniserad klassificering och märkning.

Den fleråriga svenska begränsningen av användning av strålförkortningsmedel i spannmålsodlingen har medfört att nya stråstyva sorter utvecklats, vilket bidragit till ett minskat kemikalieberoende. EU:s förordning om tvätt- och rengöringsmedel trädde i kraft i oktober 2005 och väntas på sikt medverka till minskade problem med bl.a. allergier. I juni införlivades skärpta bestämmelser om allergiframkallande nickel i örhängen och andra piercingsmycken i svensk lagstiftning.

Delmålet om riktvärden för miljö kvalitet var uppnått 2005.

Under 2005 slutfördes identifieringen av samtliga förorenade områden. Resultatet visar att antalet förorenade områden uppgår till totalt 70 000, vilket är 30 000 fler än vad man tidigare beräknat. Antalet områden i högsta riskklassen är 1 500. Enligt Miljömålsrådets preliminära bedömning uppgår antalet akuta objekt till några tiotal.

Riksdagen beslutade hösten 2005 om tre nya delmål avseende efterbehandling av förorenade områden, exponering för dioxin respektive kadmium via livsmedel. De förorenade områden som hittills sanerats är, enligt Miljömålsrådet, högprioriterade och mer kostnads- och tidskrävande än genomsnittsobjektet. Miljömålsrådet bedömer att hälften av områdena har åtgärdats. Utsläppen av dioxin har generellt minskat sedan 1980-talet. Halter i miljön har också avtagit, men minskningen går allt långsammare. Fortfarande utsätts dock över tio

procent av Sveriges befolkning för mer dioxiner via födan än vad EU angett som högsta tolerabla dagliga intag. Åtgärder i svenskt lantbruk har minskat tillförseln av kadmium till åkermarken. Halterna förväntas fortsätta minska p.g.a. minskat nedfall från andra länder som en följd av FN:s konvention för gränsöverskridande luftföroreningar CLRTAP. Sverige nominerade 2005 ämnesgruppen PFOS som kandidatämne till Stockholmskonventionen om långlivade organiska föroreningar och till CLRTAP. Även det bromerade flamskyddsmedlet PentaBDE nominerades till båda konventionerna. De båda POP-kandidaterna går nu vidare till bedömning för tänkbara åtgärder under 2006.

3.7.4.2 Analys och slutsatser

EU:s nya kemikalielagstiftning (REACH) kommer att innebära väsentligt förbättrade förutsättningar för skyddet av hälsa och miljö jämfört med gällande lagstiftning. REACH kommer sannolikt att antas av rådet och parlamentet under 2006 och träda i kraft 2007. Företagen får ett tydligare ansvar för att redovisa hälso- och miljöegenskaper hos de ämnen de tillverkar eller importerar samt göra en riskbedömning och beskriva en säker hantering. Miljömålsrådet bedömer dock att nuvarande förslag inte är tillräckligt långtgående för att nå miljökvalitetsmålet Giftfri miljö. Regeringen föreslår att anslaget 35:6 *Kemikalieinspektionen* ökas med 8 miljoner kronor per år under 2007–2008 och därefter med 4 miljoner kronor under 2009 för genomförandet av REACH.

Kommissionen har i juli 2006 presenterat förslag till tematisk strategi för hållbar användning av växtskyddsmedel samt tillhörande ramdirektiv och en revidering av dagens lagstiftning till en förordning om godkännande av aktiva ämnen. Miljömålsrådet pekar på att det kommer att ta tid innan den nya lagstiftningen får effekt på måluppfyllelsen. Revideringen av växtskyddsmedelsreglerna är den enskilda lagstiftningsprocess som efter REACH påverkar förutsättningarna att uppnå målet Giftfri miljö mest.

Genom slutförandet och antagandet av den globala kemikaliestrategin, SAICM, under svenskt ordförandeskap har det globala samfundet för första gången tagit ett helhetsgrepp för att minska hälsorisker och miljökador förenade med kemikalier i ett livscykel-

perspektiv. Arbetet går nu in i en fas där besluten skall konkretiseras och det praktiska genomförandet påbörjas. I det fortsatta arbetet blir det viktigt att koppla ihop SAICM med det internationella utvecklingssamarbetet inom miljöområdet och genomförandet av internationella kemikaliekonventioner. Det nationella förbudet mot PFOS som anmäldes i juli 2005 bidrog säkerligen till att kommissionen senare under året tog initiativ till ett förslag om ett förbud på EU-nivå.

I och med att samtliga förorenade områden identifierats, så har delmål sex delvis uppnåtts. Enligt Naturvårdsverket har kvaliteten på efterbehandlingsarbetet förbättrats och länsstyrelsernas erfarenhet ökat. Organisationen för arbetet, som har byggts upp successivt under flera år, fungerar allt bättre. Från och med 2005 kan länsstyrelserna få bidrag för tillsyn över förorenade områden i syfte att öka antalet saneringar som privatfinansieras. Frågan om hur saneringsåtgärder skall hanteras för områden relaterade till utvecklade statlig verksamhet skall beredas inom Regeringskansliet.

När det gäller de nya delmålen om exponering för dioxin och kadmium som riksdagen fattat beslut om kan konstateras att ytterligare kunskapsinsamling och analys behövs som underlag för framtida åtgärder. Ett fortsatt samarbete inom EU och internationellt kommer att vara viktigt för att uppnå båda målen.

En analys behövs av om någon tidsgräns bör sättas för användandet av blyammunition och blyhagel innan fullgoda alternativ finns. Kemikalieinspektionen och Naturvårdsverket skall redovisa en konsekvensutredning av frågan senast den 31 oktober 2006.

3.7.5 Skyddande ozonskikt

Miljökvalitetsmålet är att ozonskiktet skall utvecklas så att det långsiktigt ger skydd mot skadlig UV-strålning.

Ett delmål anger inriktning och tidsperspektiv i det fortsatta miljöarbetet för att nå miljökvalitetsmålet. Delmålet gäller minskning av utsläpp av ozonnedbrytande ämnen.

3.7.5.1 Resultat

Globalt sett avtar den sammanlagda ozonnedbrytande potentialen. De svenska utsläppen av ozonnedbrytande ämnen är mycket små. De återstående utsläppskällorna är läckage från köldmedier eller isoleringsmaterial i äldre varor och produkter. Stora mängder av de ozonnedbrytande ämnena CFC och HCFC finns i isoleringsmaterial i byggnader, mark och rör och avvecklingen av dessa är beroende av i vilken takt ombyggnationer sker. Enligt Miljömålsrådet finns det indikationer på att användningsförbudet för CFC i kyl-, frys- och klimatläggningar inte efterlevs. En orsak skulle kunna vara att det inte är tillräckligt känt bland aktörerna.

3.7.5.2 Analys och slutsatser

Regeringen bedömer att fortsatt kraftfulla insatser i det internationella arbetet är nödvändiga för att nå målet. Inför Montrealprotokollets partsmöte i oktober 2006 kommer regeringen särskilt verka för att en handlingsplan för att en snabbare utfasning av HCFC kan etableras. En annan fråga som är av vikt inför partsmötet är att Kyotoprotokollet och Montrealprotokollet samverkar på så sätt att regelverket inom ramen för Kyotoprotokollets mekanism för ren utveckling (CDM) inte gynnar en uppbyggnad av produktionsanläggningar för HCFC. Under förutsättning att Montrealprotokollet och dess tillägg fullföljs av alla parter kan en återhämtning av ozonskiktet tidigast förväntas bortom år 2050.

Miljömålsrådet bedömer att tidigare lagda förslag, om att den återstående användningen av HCFC till största delen bör avvecklas från och med 2010, räcker för att närma sig delmålet. Förslagen bereds för närvarande i Regeringskansliet.

3.7.6 Säker strålmiljö

Miljökvalitetsmålet är att människors hälsa och den biologiska mångfalden skall skyddas mot skadliga effekter av strålning i den yttre miljön.

Tre delmål anger inriktning och tidsperspektiv i det fortsatta miljöarbetet för att nå miljö-kvalitetsmålet. Delmålen gäller utsläpp av radio-

aktiva ämnen, hudcancer orsakad av solen samt risker med elektromagnetiska fält.

3.7.6.1 Resultat

I Statens strålskyddsinstitutets (SSI) och Statens kärnkraftinspektions (SKI) årliga rapport om säkerhets- och strålskyddsläget vid de svenska kärnkraftverken redovisas att inga allvarliga händelser inträffade under 2005 som utmanat säkerheten vid de svenska kärnkraftverken. Vidare rapporteras att utsläppen från kärnkraftverken till individer ur allmänheten är fortsatt mycket låga. Dosgränsen till enskild person är 0,1 mSv och stråldoserna från de svenska kärnkraftverken ligger på mindre än en hundradel av dosgränsen och visar i flera fall på en nedåtgående trend under de senaste åren.

Antalet nya hudcancerfall orsakade av ultraviolett strålning fortsätter att öka. Av Miljömålsrådets rapport framgår att antalet nya fall uppgick till ca 1 900 år 2004 jämfört med ca 1 600 år 2000.

SSI håller på att ta fram ett miljöövervakningsprogram om exponering för elektromagnetiska fält (EMF) för att bl.a. kunna följa utvecklingen av allmänhetens exponering. SSI har också bl.a. informerat kommunerna om vilka krav som bör ställas på EMF-mätningar utförda av kommersiella företag.

3.7.6.2 Analys och slutsatser

Enligt Miljömålsrådet finns det förutsättningar för att nå målet, men det behövs nya eller förstärkta insatser från alla berörda aktörer för att minska antalet nya hudcancerfall. Barn är en prioriterad målgrupp när det gäller att förebygga hudcancer. Dessutom behöver helhetsbilden över strålmiljön i samhället och den yttre miljön utvecklas, så att det går att följa alla tänkbara verksamheter som kan påverka måluppfyllelsen, liksom att påverkan på människor och miljön kan bedömas. Naturligt förekommande radioaktiva ämnen kan t ex anrikas i vissa industriella processer. SSI har startat ett projekt för att undersöka arbetstagares och allmänhetens exponering vid sådana verksamheter.

SSI och SKI finansierar forskning för att få underlag för insatser som är vetenskapligt väl underbyggda. För att ytterligare förbättra

möjligheten att uppnå miljö kvalitetsmålet föreslår regeringen att SSI:s verksamhet förstärks med 10 miljoner kronor från 2007 för finansiering av grundläggande och tillämpad forskning inom strålskyddsområdet.

SKI har i uppgift att granska kostnadsberäkningar och avgiftsunderlag från kärnkraftsindustrin som rör Kärnavfallsfonden samt lämna förslag på de avgifter som reaktorägarna skall betala för den levererade kärnkraftselen. Arbetet med att finna en plats och en metod för att omhänderta det använda kärnbränslet och det radioaktiva rivningsavfallet från kärntekniska anläggningar har nu gått in i en intensiv fas. För att möta det ökade behov av granskning av industrins kostnadsberäkningar och avgiftsunderlag som detta medför avser regeringen att besluta om utbetalning av medel ur Kärnavfallsfonden till SKI från 2007. Detta är i enlighet med vad den tidigare regeringen skrev i Finansieringen av kärnavfallens slutförvaring (prop. 2005/06:183, bet. 2005/06:MJU24, rskr. 2005/06:187), som riksdagen antagit i sin helhet, att statens kostnader för förvaltning av dessa avgifter och prövning av frågor enligt finansieringslagen skall omfattas av avgifterna.

I propositionen om kärnsäkerhet och strålskydd (prop. 2005/6:76) föreslås bestämmelser som säkerställer ett tryggt omhändertagande av allt radioaktivt avfall från icke kärnteknisk verksamhet, bl.a. genom samordning mellan strålskyddslagen och miljöbalkens bestämmelser om producentansvar samt ett tydligare ansvar för radioaktivt verksamhetsavfall. Utöver detta har den tidigare regeringen beslutat att SSI får disponera medel för att på ett säkert sätt omhänderta historiskt radioaktivt avfall.

På grund av en händelse i Forsmarks kärnkraftverk i juli 2006 har fyra av de tio svenska kärnkraftreaktorerna stått stilla under flera månader. En viktig princip är att olika säkerhetssystem skall vara tekniskt oberoende av varandra. Händelsen visade att så hittills inte varit fallet. SKI har granskat de ändringar som tillståndshavarna anmält och beslutat om tillstånd att åter starta tre av de fyra reaktorerna. SKI och den tidigare regeringen har tagit initiativ till en internationell kärnsäkerhetskonferens med utgångspunkt i händelsen.

Regeringen bedömer trots det att det fortsatt råder ett gott strålskydd och god kärnsäkerhet i Sverige och vårt närområde bl.a. till följd av den verksamhet och de åtgärder som vidtagits av SSI

och SKI. Strålskyddet vid de svenska kärntekniska anläggningarna är bra och ingen person har fått stråldoser över fastställd gräns. Kontrollen av kärnämnen är betryggande vid de svenska kärntekniska anläggningarna.

3.7.7 Ingen övergödning

Miljö kvalitetsmålet är att halterna av gödande ämnen i mark och vatten inte skall ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningarna för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.

Fyra delmål anger inriktning och tidsperspektiv i det fortsatta miljöarbetet för att nå miljö kvalitetsmålet. Delmålen gäller minskning av svenska vattenburna utsläpp av fosfor- och kväveföreningar samt minskning av utsläppen av ammoniak och kväveoxider till luft.

3.7.7.1 Resultat

Delmålet om utsläpp av fosforföreningar har omformulerats sedan 2005. Enligt Statistiska centralbyråns (SCB) beräkningar har utsläppen av fosforföreningar från jordbruket fortsatt att minska med ca 15–20 procent mellan 2001–2003. Den näst största källan till punktutsläpp av fosforföreningar är enskilda avlopp. Utsläppen från enskilda avlopp har i stort sett inte minskat under de senaste åren och här finns idag brister i tillämpningen av gällande lagstiftning.

Beräkningar som gjorts visar att kväveutlakningen från åkermark minskat med 7 000 ton kväve mellan 1995 och 2003. Detta motsvarar en minskning med 12 procent. Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) har beräknat kväveutlakningen från jordbruksmark mellan 2003 och 2005 och bedömer att utlakningen har minskat med ytterligare ca 2 000 ton per år.

Utsläppen av ammoniak har mellan 1995 och 2003 minskat med 13 procent. Delmålet är en 15 procentig minskning till 2010.

Delmålet om kväveoxider redovisas under miljö kvalitetsmålet Bara naturlig försurning (avsnitt 3.6.3).

3.7.7.2 Analys och slutsatser

Trots att utsläppen av näringsämnen fortsätter att minska kan det bli svårt att nå miljökvalitetsmålet. Orsaken är dels de stora naturliga flödena av näringsämnen som cirkulerar, dels naturens långa återhämtningstid.

Forskare i Sverige har länge debatterat kvävet respektive fosfors roll för övergödningen av våra kuster och hav. För att få en oberoende granskning av de svenska förhållandena tillsatte Naturvårdsverket en internationell forskargrupp. Forskargruppens resultat är inte entydiga och Naturvårdsverket avser återkomma med ett fördjupat underlag i dessa frågor.

Forskningsprogrammet Marine Research on Eutrophication - a Scientific Base for Cost-Effective Measures for the Baltic Sea (MARE) har tagit fram en beslutsstödsmodell för kostnadseffektiva åtgärder mot övergödning i Östersjön. Fortsatt stöd till vidareutveckling och tillämpning av modellen är viktigt inte minst för att utveckla och genomföra HELCOMs aktionsplan för Östersjön.

Utsläppen av fosforföreningar skulle minska avsevärt om man satsade på fosfatfria tvättmedel. Den tidigare regeringen har därför gett Kemikalieinspektionen i uppdrag att utreda förutsättningarna för ett förbud mot fosfater i tvätt- och rengöringsmedel samt redovisa underlag för ett sådant förbud. Den tidigare regeringen har även gett vattenmyndigheten för Södra Östersjön medel för att kartlägga övergödningssituationen. Nya allmänna råd för enskilda avlopp har tagits fram av Naturvårdsverket, vilket förbättrar kommunernas förutsättningar att tillämpa miljöbalken och därigenom bidra till minskade utsläpp av fosfor från enskilda avlopp.

Utlakningen av kväve från åkermark minskar kontinuerligt men minskningarna till trots är det svårt att se någon tydlig trend i minskad transport av kväve och fosfor med vattendragen. Inom det svenska Miljö- och landsbygdprogrammet (LBU) lämnas ersättning till lantbrukare för åtgärder för att minska växtnäringsläckaget. Det förslag till program för 2007–2013 som den tidigare regeringen har skickat till EU-kommissionen för förhandling innehåller fortsatta satsningar för att minska läckaget. Projektet Greppa näringen, som finansieras inom LBU och genomförs i samverkan mellan lantbruksnäringen, Jordbruksverket och länsstyrelserna, har enligt Miljömålsrådet fått ett

stort genomslag och projektet har med jämna mellanrum utökats till fler län.

Musselodlingars förmåga att ta bort kväve i vatten används nu som en alternativ metod till utökad rening i reningsverken, i Lysekils kommun.

Genomförandet av ramdirektivet för vatten är betydelsefullt för att minska övergödningen av sjöar, vattendrag, kustvatten och hav, inte minst Östersjön och Västerhavet.

3.7.8 Levande sjöar och vattendrag

Miljökvalitetsmålet är att sjöar och vattendrag skall vara ekologiskt hållbara och att deras variationsrika livsmiljöer skall bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion skall bevaras samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.

Fem delmål anger inriktning och tidsperspektiv i det fortsatta miljöarbetet för att nå miljökvalitetsmålet. Delmålen gäller åtgärdsprogram för och skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer, åtgärdsprogram för restaurering av vattendrag, vattenförsörjningsplaner, utsättning av djur och växter samt åtgärdsprogram för hotade arter och fiskstammar.

3.7.8.1 Resultat

Delmålet om skydd av natur- och kulturmiljöer har förändrats sedan 2005. Nio naturreservat bildades 2005 med syfte att bevara naturvärden i sjöar och vattendrag. Skogsstyrelsen har inrättat biotopskydd, bl.a. tio stycken för strand eller svämskogar och 34 för mindre vattendrag och småvatten. Länsstyrelserna har tagit fram och förankrat bevarandemål och bevarandeplaner för Natura 2000-områden för limniska naturtyper.

När det gäller restaureringsåtgärder visar en uppföljning som Länsstyrelsen i Västra Götaland gjort att återskapande av fungerande fiskvägar har brister. Miljömålsrådet menar att detta pekar på ett ökat behov av planering och uppföljning.

Trots Livsmedelsverkets stöd till kommunerna för en säkrare dricksvattenförsörjning och Naturvårdsverkets vägledning om hur genomförande av skydd bör ske redovisar Miljömåls-

rådet att endast 35 procent av ytvattentäkterna har skyddsområde.

Reglerna för utsättning av främmande fiskarter och stammar har skärpts under 2005.

Ett nytt åtgärdsprogram för hotade arter har tagits fram under 2005 och tre har reviderats.

3.7.8.2 Analys och slutsatser

Genomförandet av vattendirektivet bidrar till att miljö kvalitetsmålet kan nås. Samtidigt menar bl.a. Miljömålsrådet att gamla och otidsenliga vattendomar utgör ett hinder för att nå målet. Frågan bereds inom Regeringskansliet.

Regeringen anser att områdesskydd bör införas där miljöerna är mest skyddsvärda. Samtidigt behövs en rimlig bio-geografisk täckning, liksom tydliga mål och en tydlig ansvarsfördelning mellan de berörda myndigheterna. Både större och mindre vattenområden bör kunna omfattas av skyddet. Regeringen överväger att återkomma med förslag om ändring när det gäller delmålet om åtgärdsprogram för värdefulla natur- och kulturmiljöer.

3.7.9 Grundvatten av god kvalitet

Miljö kvalitetsmålet är att grundvattnet skall ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.

Tre delmål anger inriktning och tidsperspektiv i det fortsatta miljöarbetet för att nå miljö kvalitetsmålet. Delmålen gäller skydd av grundvattenförande geologiska formationer, förändringar i grundvattennivån samt kvalitetskrav för grundvatten.

3.7.9.1 Resultat

Den första karakteriseringen och översiktliga bedömningen av Sveriges grundvattenförekomster rapporterades till EG-kommisionen i mars 2005 och ger en viktig bas för prioritering av åtgärder.

Många vattentäkter, såväl allmänna som andra större vattentäkter, saknar enligt Miljömålsrådet fortfarande fastställt skyddsområde. Av de 1 271 allmänna grundvattentäkter som finns inrapporterade till Sveriges geologiska under-

sökning (SGU) saknar 471 vattenskyddsområde. Även flertalet av de grundvattenförekomster, som idag inte utnyttjas för vattenförsörjning men som kan komma att få stor framtida betydelse, saknar skydd.

Grusbrytning ur våra rullstensåsar kan utgöra ett hot mot viktiga grundvattentillgångar. Grusuttagen minskar men är enligt Miljömålsrådet fortfarande störst ur de sand- och grusavlagringar där SGU bedömt att de bästa förutsättningarna till grundvattenuttag finns. Inom de områden där SGU identifierat stora grundvattenresurser i jordlagren, som bedöms vara viktiga för vattenförsörjningen, var uttaget av grus 2004 13 procent lägre än 1997 jämfört med en minskning på 20 procent av det totala naturgrusuttaget.

3.7.9.2 Analys och slutsatser

Miljömålsrådet konstaterar att stora mängder av de ämnen som ingår i våra dagliga konsumtionsvaror såsom mat, hygienprodukter, läkemedel, tvättmedel och rengöringsmedel lämnar hushållen genom avloppet. I områden med enskilda avlopp infiltreras ofta avloppsvattnet efter slamavskiljning och risken är stor att skadliga ämnen når grundvattnet och kan påverka dricksvattenkvaliteten. Omfattningen av denna påverkan är i stort sett okänd. SGU har fått i uppdrag av den tidigare regeringen att utreda behovet av ett delmål för enskild vattenförsörjning, att föreslå formuleringen av ett sådant delmål och utreda konsekvenserna av ett nytt delmål. Uppdraget skall rapporteras senast den 31 mars 2007.

Bedömningen av en stor andel grundvattenförekomster är osäker och kräver ytterligare undersökningar. Miljömålsrådet bedömer att mycket av vårt grundvatten sannolikt kommer att vara påverkat av jordbruk, förorenade områden och försurning även efter 2020, p.g.a. långsamma markprocesser och lång omsättningstid för grundvatten. I syfte att säkerställa lämplig grundvattenkvalitet avser regeringen att fastställa kvalitetskrav för vatten som skall användas som dricksvatten.

Genomförandet av EG:s ramdirektiv för vatten inklusive dotterdirektiv angående grundvatten bidrar till att nå miljö kvalitetsmålet.

3.7.10 Hav i balans samt levande kust och skärgård

Miljökvalitetsmålet är att Västerhavet och Östersjön skall ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och att den biologiska mångfalden skall bevaras. Kust och skärgård skall ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård skall bedrivas så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden skall skyddas mot ingrepp och andra störningar.

Sju delmål anger inriktning och tidsperspektiv i det fortsatta miljöarbetet för att nå miljökvalitetsmålet. Delmålen gäller skydd för kust- och skärgårdsområden, strategi för kulturarv och odlingslandskap, åtgärder för hotade marina arter, minskning av bifångster, anpassning av uttaget av fisk, begränsning av störningar från båttrafiken samt minskade utsläpp från fartyg.

Utvecklingen när det gäller övergödning och algbloomning redovisas i huvudsak under miljökvalitetsmålet Ingen övergödning.

3.7.10.1 Resultat

I och med bildandet av naturreservaten Kungsbackafjorden, Nordre älvs estuarium och Fifång har målet om fem nya marina naturreservat senast 2005 nåtts. Formuleringen av delmålet för kust- och skärgårdsområden har därefter ändrats. Totalt finns nu tolv marina reservat och området runt Gotska Sandön har inrättats som ett fiskefritt område.

Delmålet om strategi för kulturarv och odlingslandskap har uppnåtts i och med att Riksantikvarieämbetet har tagit fram en strategi för att bevara, berika och bruka kulturarvet i kust- och skärgårdsområden.

Åtgärdsprogram för tolv hotade marina arter har inletts och det finns förslag till åtgärder för samtliga hotade fiskstammar. Situationen för flertalet av de marina däggdjuren har enligt Miljömålsrådet förbättrats något. Fortfarande råder ett allvarligt läge för flera kommersiellt nyttjade fiskarter.

Trots att antalet fartygsrörelser ökar så fortsätter enligt Miljömålsrådet den positiva trenden med minskande antal spill. Antalet utsläpp av olja och andra skadliga ämnen uppgick 2005 till totalt 313, vilket är en minskning jämfört med

föregående år, enligt Kustbevakningen. Mängden oljerester som levereras till hamnarnas mottagningsanläggningar har ökat.

3.7.10.2 Analys och slutsatser

Miljömålsrådet konstaterar att en förutsättning för att nå miljökvalitetsmålet Hav i balans och levande kust och skärgård uppnås, är att också miljökvalitetsmålen om övergödning och giftfri miljö nås. Regeringen, som instämmer i Miljömålsrådets slutsats, bedömer att havsmiljöarbetet även fortsatt måste drivas brett med ansvar och genomförande fördelat på ett stort antal berörda aktörer, både nationellt och internationellt. Den samordningsgrupp som inrättats under 2006 utgör en grund för vidareutvecklad och stärkt samordning mellan myndigheterna. Ett havsmiljöråd har inrättats vid Naturvårdsverket. Havsmiljörådet har till uppgift att vara ett rådgivande samordningsorgan och bistå verket och samordningsgruppen för havsmiljöfrågor i havsmiljöarbetet. Regeringen bedömer att samordningsgruppen och rådet kommer att förstärka effekten av de insatser som beslutas inom ramen för havsmiljöarbetet och utgöra en resurs för berörda sektors insatser och ansvar för ett förbättrat havsmiljöarbete.

I juli 2006 tillsattes en utredning med uppdrag att föreslå åtgärder som långsiktigt säkerställer behovet av effektiv och samordnad insamling och analys av kunskap rörande vattenfrågor i avsikt att säkerställa bevarande och hållbart nyttjande av havet. Inom ramen för den utreds bl.a. förutsättningarna för ett nytt internationellt forskningsinstitut för Östersjöns miljö. Frågan om Östersjöinstitutet skall redovisas senast den 22 december 2006. Uppdraget skall i övrigt redovisas senast den 15 december 2007.

Regeringen föreslår att anslaget 34:2 *Miljöövervakning m.m.* förstärks för ökade insatser avseende bl.a. havsmiljön.

Regeringen avser återkomma till riksdagen med en samlad havsmiljöstrategi för att säkerställa Östersjön och Västerhavet som levande hav.

3.7.11 Myllrande våtmarker

Miljökvalitetsmålet är att våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i land-

skapet skall bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden.

Fem delmål anger inriktning och tidsperspektiv i det fortsatta miljöarbetet för att nå miljökvalitetsmålet. Delmålen gäller utformning av en nationell strategi för skydd och skötsel av våtmarker och sumpskogar, långsiktigt skydd för våtmarker, minskade miljöeffekter av skogsbilvägar över våtmarker, anläggning och återställning av våtmarker samt åtgärdsprogram för hotade arter.

3.7.11.1 Resultat

Naturvårdsverket, Jordbruksverket, Skogsstyrelsen och Riksantikvarieämbetet redovisade på den tidigare regeringens uppdrag i december 2005 de väsentligaste delarna i en nationell strategi för bevarande, återställning och skötsel av våtmarker inklusive sumpskogar. Ett kompletterande material har aviserats.

Hittills har hälften av myrskyddsplanens 502 områden fått ett fullgott skydd. Ca 700 000 hektar myrmarker har skyddats vilket motsvarar ca 80 procent av planens nuvarande totala areal. Under 2006 reviderar länsstyrelserna och Naturvårdsverket myrskyddsplanen med avsikt att komplettera den med resultaten från sumpskogsinventeringen och information om kulturhistoriska värden liksom med ett antal nya områden framförallt i Norrbotten. Myrområden som inte längre uppfyller kraven tas bort. Enligt Miljömålsrådet bör skyddet av de nytillkomna områdena genomföras till år 2015.

Delmålet om skogsbilvägar är att senast 2006 skall skogsbilvägar inte byggas över våtmarker med höga natur- eller kulturvärden eller på annat sätt byggas så att dessa våtmarker påverkas negativt. Skogsbilvägar har under 2000–2004 byggts i 89 av 7 600 undersökta våtmarker med höga naturnaturvärden.

Ca 4 500 hektar våtmarker har anlagts eller restaurerats t.o.m. 2005 jämfört med målet på 12 000 hektar till 2010.

Ett dussintal åtgärdsprogram för hotade arter knutna till våtmarker har inletts eller kommer att inledas inom kort.

3.7.11.2 Analys och slutsatser

Enligt Miljömålsrådet kan miljökvalitetsmålet nås om ökad hänsyn tas till att värna och återställa våtmarker i vardagslandskap.

Den nationella strategin för myllrande våtmarker är ett viktigt instrument i arbetet med att uppfylla miljökvalitetsmålet. Regeringen konstaterar att delaktiga myndigheter gemensamt fördelat roller och ansvar inom ramen för strategin. I det fortsatta arbete och inför den fördjupade utvärderingen är det angeläget att berörda myndigheter aktivt använder strategin.

Miljömålsrådet har föreslagit att skyddet för de nya områden som tillförs myrskyddsplanen senareläggs med upp till fem år. Skyddet av planens områden skulle därigenom vara genomfört år 2015. Den tidigare regeringen har i regleringsbrevet för år 2006 givit länsstyrelserna i uppdrag att redovisa en tidsplan för genomförande av myrskyddsplanens objekt så att skyddet av objekten kan vara uppnått till år 2010. Regeringen finner att länsstyrelsernas redovisning bör avvaktas och att en eventuell senareläggning av delmålet om myrskyddsplanen bör hanteras i samband med den fördjupade utvärderingen av miljökvalitetsmålen 2008.

Arbetet med att återskapa våtmarker har fått stort utrymme i den nationella strategin för myllrande våtmarker. Så som påpekas i strategin har återskapandet av våtmarker betydelse för att nå andra miljökvalitetsmål och Sveriges åtaganden rörande biologisk mångfald och vattenhushållning. Tyngdpunkten ligger liksom tidigare på återskapande i odlingslandskapet. Eftersom takten i arbetet ännu är för låg för att målet skall nås är det angeläget att den planering på landskapsnivå som föreslås i strategin kommer till stånd och att informationen och stödet till markägare förbättras. Arbetssättet i våtmarkskedjan skall även höja kvaliteten på de återskapade våtmarkerna vad gäller näringsrening, biologisk mångfald och hänsyn till kulturmiljön. För att delmålet skall kunna nås är de resurser som ställs till förfogande genom nästa landsbygdsprogram åren 2007–2013 av avgörande betydelse. I många våtmarkrenoveringsprojekt har kommunerna varit aktörer bl.a. genom de medel som ställs till förfogande för lokala naturvårdsprojekt.

3.7.12 Levande skogar

Miljökvalitetsmålet är att skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion skall skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas.

Fyra delmål anger inriktning och tidsperspektiv i det fortsatta miljöarbetet för att nå miljökvalitetsmålet. Delmålen gäller långsiktigt skydd av skyddsvärd skogsmark, förstärkt biologisk mångfald, skydd för kulturmiljövärden och åtgärdsprogram för hotade arter.

3.7.12.1 Resultat

Länsstyrelserna och Skogsstyrelsen har under året tagit fram regionala strategier för arealmålet för långsiktigt skydd av skog med utgångspunkt i den nationella strategin för formellt skydd av skog som fastställdes av Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen 2005.

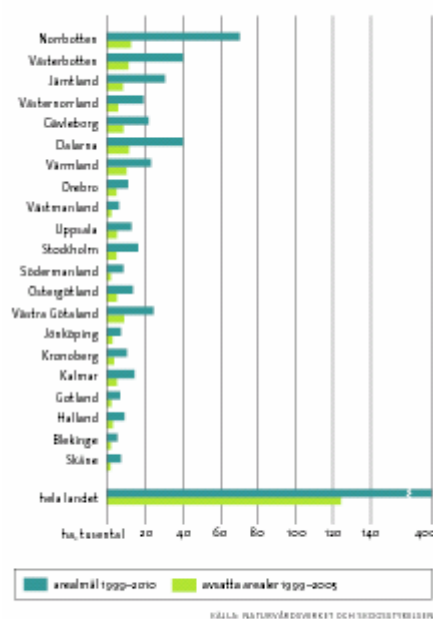
Mellan 1999–2005 har sammanlagt omkring 94 000 hektar skogsmark skyddats som naturreservat, 12 000 hektar skogsmark som biotopskyddsområden och 15 000 hektar skogsmark genom naturvårdsavtal. Delmålet är att mellan 1999–2010 skall 320 000 hektar skogsmark skyddas som naturreservat, 30 000 hektar skogsmark som biotopskyddsområde och 50 000 hektar skogsmark genom naturvårdsavtal. Skogsbrukets frivilliga avsättningar uppskattades 2002 till knappt en miljon hektar skogsmark.

Flera grundförutsättningar för delmålet om förstärkt biologisk mångfald utvecklas f.n. positivt, t.ex. mängden död ved, arealen gammal skog och äldre lövrik skog. Även arealen som förnygras med lövskog bedöms komma att öka.

Forn- och kulturlämningar i skogen skadas fortfarande i hög grad. I nästan samtliga län pågår inventeringar av okända forn- och kulturlämningar genom ett samarbete med arbetsmarknadsmyndigheterna.

Tjugotre åtgärdsprogram för över 50 hotade arter inom Levande skogar har nu tagits fram. Redovisningen av artbevarandet i skogslandskapet inkluderas fortsättningsvis i det nya miljökvalitetsmålet Ett rikt växt- och djurliv.

FIGUR 12.1 Länsvisa arealmål samt avsatta arealer naturreservat, biotopskydd och naturvårdsavtal nedanför gränsen för fjällnära skog

I strategin för formellt skydd av skog har det nationella målet på 400 000 ha brutits ner på län och jämförs här med de som hittills avsatts. Graden av måluppfyllelse varierar kraftigt mellan länen.

3.7.12.2 Analys och slutsatser

Enligt Miljömålsrådet kommer miljökvalitetsmålet troligen inte att uppnås till år 2020. Påtagliga förbättringar av den biologiska mångfalden blir synliga först efter 2020 eftersom de skogliga biologiska processerna tar lång tid. När det gäller förstärkt biologisk mångfald är måluppfyllelsen beroende av hur skogsskötseln bedrivs, vilka bestånd som väljs för avverkning samt i vilken mån död ved tillåts vara kvar i skogen.

Regeringen anser att de olika formerna av områdesskydd måste tillämpas på ett flexibelt sätt för att finna optimala lösningar för den skyddsvärda marken. Statskontoret har i uppdrag att bl.a. utvärdera befintliga naturvårdsinstrument och lämna förslag som främjar lämpliga och långsiktigt samhällsekonomiskt kostnadseffektiva lösningar samt på hur statens skogsmark kan underlätta måluppfyllelsen av Levande skogar. Uppdraget skall redovisas senast den 30 september 2007 och kommer att utgöra ett underlag för vidare utveckling av skyddsformerna.

Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen har under 2005 på den tidigare regeringens uppdrag fastställt en nationell strategi för formellt skydd

av skog. Naturvårdsverket har vidare under året fastställt en vägledning för naturskyddsåtgärder i skogsmyrmosaiker. Vägledningen bedöms förbättra förutsättningarna för att genomföra skyddsåtgärder i en viktig naturtyp som har betydelse både för att genomföra den nationella myrskyddsplanen och för att uppnå miljö-kvalitetsmålet. Regeringen bedömer att denna typ av strategiskt utvecklingsarbete kommer att ge en god vägledning till det viktiga regionala arbetet med miljö-kvalitetsmålet.

En annan typ av insatser för en ökad måluppfyllelse är det fördjupade samråd som Naturvårdsverket tillsammans med länsstyrelserna i Norrbottens och Västerbottens län har haft med Sveaskog AB då man har fullföljt inventeringarna av skyddsvärda statliga skogar och tillsammans också genomfört en kategorisering av Sveaskogs markinnehav i de båda länen. De redovisade rapporterna beskriver hur naturvård och skogsbruk i statliga skogar skall hanteras i kategorierna naturreservat, ekoparker större hänsynsområden respektive Sveaskogs miljö-policy. Regeringen bedömer att den typen av samverkan ger ett bättre förankrat resultat och mer effektivt bidrar till en ökad måluppfyllelse.

Regeringen anser att den undersökning om värdet av de frivilliga avsättningarna av skogsmark som Skogsstyrelsen tar fram är ett viktigt underlag till den fördjupade utvärderingen av miljö-kvalitetsmålen 2008.

3.7.13 Ett rikt odlingslandskap

Miljö-kvalitetsmålet är att odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion skall skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.

Sex delmål anger inriktning och tidsperspektiv i det fortsatta miljöarbetet för att nå miljö-kvalitetsmålet. Delmålen gäller bevarande och skötsel av äng- och betesmarker, bevarande av småbiotoper i odlingslandskapet, vård av kulturbärande landskapselement, nationellt program för växtgenetiska resurser, åtgärdsprogram för hotade arter samt program för tillvaratagande av lantbrukets kulturhistoriskt värdefulla ekonomibyggnader.

3.7.13.1 Resultat

Under 2005 beviljades stöd för ca 500 000 hektar betesmarker inom miljö- och landsbygdsprogrammet (LBU). Av denna areal utgick tilläggsersättning för marker med särskilt höga naturvärden för ca 170 000 hektar. Skötseln garanterar att dessa marker inte växer igen och den biologiska mångfalden kan därmed bevaras. En riksomfattande inventering visar dock att det varit svårt att få med alla marker som har de högsta kvaliteterna då vissa markägare inte ansökt om miljöersättning. Den ökade anslutningen till miljöersättning för de mest hotade typerna av betesmarker motsvarar i princip målet för ökat bevarande som satts upp för 2010. Arealen ängsmark som hävdas ökar kontinuerligt och under 2005 utgick miljöersättning för 8 000 hektar jämfört med 7 000 hektar år 2004.

Förekomsten av småbiotoper i odlingslandskapet har en stor betydelse för den biologiska mångfalden. Viss osäkerhet råder om det totala antalet småbiotoper i odlingslandskapet i hela landet och därför kommer detta att undersökas i den nationella inventeringen av landskapet i Sverige (NILS) som återupptas under 2006. I de fall sådana biotoper försvinner är den främsta orsaken igenläggandet av åkermark. Det visar det omfattande inventeringsarbetet som den tidigare regeringen uppdragit åt Naturvårdsverket, Jordbruksverket och Riksantikvarieämbetet att genomföra med syftet att uttröna miljöeffekterna av EU:s gemensamma jordbrukspolitik (CAP). Ungefär 200 småbiotoper per år försvinner genom att dispens ges från det generella biotopskyddet. I vissa av dessa fall ställs villkor att motsvarande småbiotop skall återskapas på annan plats. Nya småbiotoper tillkommer också genom att nya våtmarker anläggs i odlingslandskapet.

Ökningstakten för de två kategorierna av kulturbärande landskapselement i odlingslandskapet för vilka miljöersättningar kan utgå skiljer sig åt något. För den kategori som benämns linjeelement och utgörs av stenvägar, öppna diken m.m. hade mängden element som vårdas ökat till 68 procent t.o.m. 2005. Därmed är målet nästan uppnått. För s.k. punktelement, d.v.s. odlingsrösen, hamlade träd m.m. var ökningen 48 procent.

Inventeringen av våra kulturväxter fortsätter inom ramen för programmet för odlad mångfald

(POM). Under 2006 kommer en strategi för det framtida bevarandet och nyttjandet av de växtgenetiska resurserna att färdigställas. Svensk kulturväxtdatabas (SKUD) finns numera tillgänglig via Internet och är ett basverktyg för hantering av namn på kulturväxter.

Arbetet med att långsiktigt säkerställa bevarandet av inhemska husdjursraser i Sverige fortsätter. Under 2005 gav den tidigare regeringen Statens jordbruksverk i uppdrag att inrätta två nya grupper för arbetet med husdjursgenetiska resurser.

Ungefär 200 av de arter som man träffar på i odlingslandskapet bedöms vara i behov av särskilda åtgärder. T.o.m. halvårsskiftet 2006 hade Naturvårdsverket i samverkan med länsstyrelserna tagit fram ca 30 åtgärdsprogram för hotade arter i odlingslandskapet där genomförandearbetet kan påbörjas. Dessa berör 55 hotade arter. Ca 40 åtgärdsprogram som berör ca 100 arter har börjat utformas.

Delmålet om kulturhistoriskt värdefulla ekonomibyggnader är uppnått i och med den strategi som Riksantikvarieämbetet (RAÄ) tagit fram på den tidigare regeringens uppdrag.

3.7.13.2 Analys och slutsatser

Miljömålsrådet bedömer att tillståndet för den svenska åkermarken och dess långsiktiga produktionsförmåga är tillfredsställande. För flera delmål ser utvecklingstrenden tillfredsställande ut. De framtida möjligheterna att uppfylla miljökvalitetsmålet påverkas i stor utsträckning av utformningen av EU:s gemensamma jordbrukspolitik. I början av 2005 introducerades en ny princip för EU:s jordbruksstöd där ersättningar till lantbruksföretagen frikopplats från produktionen genom det så kallade gårdsstödet. Detta har bland annat tillfälligtvis resulterat i att den totala arealen betesmarker för vilken det ansökts om ersättning har ökat eftersom det blivit intressant för brukarna att anmäla betesmarker som förut inte varit registrerade, för att på så sätt få tillgång till gårdsstödet. Miljömålsrådet bedömer att de skötselvillkor som miljöersättningarna medför behövs för att få den skötsel som ger förutsättningarna för bevarandet av en rik biologisk mångfald. Miljöersättningarna är därför ett viktigt instrument för att nå de uppsatta målen i Ett rikt odlingslandskap.

I de prognoser som Jordbruksverket tagit fram gör man bedömningen att det förändrade jordbruksstödet samlade effekter kan komma att leda till att antalet betande djur inom lantbruksföretagen kommer att minska på längre sikt. En sådan utveckling minskar förutsättningarna att hävda betsmarkerna vilket kan påverka möjligheterna att uppfylla det berörda delmålet i ett generationsperspektiv.

3.7.14 Storslagen fjällmiljö

Miljökvalitetsmålet är att fjällen skall ha en hög grad av ursprunglighet vad gäller biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Verksamheter i fjällen skall bedrivs med hänsyn till dessa värden och så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden skall skyddas mot ingrepp och andra störningar.

Fyra delmål anger inriktning och tidsperspektiv i det fortsatta miljöarbetet för att nå miljökvalitetsmålet. Delmålen gäller begränsning av skador på mark och vegetation, minskning av bullret i fjällen från motordrivna fordon och luftfartyg, skydd av områden med representativa höga natur- och kulturvärden samt åtgärdsprogram för hotade arter. Resultatbedömning beträffande åtgärdsprogram för hotade arter redovisas under miljökvalitetsmålet Ett rikt växt- och djurliv (avsnitt 3.6.16).

3.7.14.1 Resultat

Miljömålsrådet bedömer att resultatet från den nationella inventeringen av landskapet i Sverige (NILS) skall kunna användas vid den fördjupade utvärderingen år 2008 av delmålet om skador på mark och vegetation. Till dess sker bedömning av riskerna för skador på mark och vegetation i relation till antalet renar och antalet terrängfordon. Antalet slaktade renar ökade under hösten 2005 vilket kan innebära att risken för skador på mark och vegetation minskar.

Miljömålsrådet uppskattar att endast ett fåtal befintliga terrängskotrar uppfyller de högt ställda bullerkraven. Luftfartsstyrelsen har fått ett regeringsuppdrag angående buller från luftfartyg. Uppdraget skall redovisas senast den 31 maj 2007.

Enligt Naturvårdsverkets årsredovisning har det under 2005 skyddats 13 540 hektar som naturreservat i fjällänen.

Vid utgången av 2005 fanns åtgärdsprogram för fem av de tio hotade arterna i fjällmiljön. För flera av de arter för vilka åtgärdsprogram finns har utvecklingen varit positiv, men för fjällräven har situationen förvärrats.

3.7.14.2 Analys och slutsatser

Den tidigare regeringen gav i regleringsbrevet för 2006 i uppdrag till länsstyrelserna i Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län (Fjälldelegationen) att utreda omfattningen av användningen av terrängfordon i fjällområdet. Uppdraget omfattar körning både på snötäckt mark och barmark och redovisas under första halvåret 2007.

Länsstyrelserna anser att lagstiftningen som ger en möjlighet att utse naturvårdsvakter för tillsyn i statliga regleringsområden skall omfatta även områden som beslutats av kommun eller länsstyrelse.

3.7.15 God bebyggd miljö

Miljö kvalitetsmålet är att städer, tätorter och annan bebyggd miljö skall utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden skall tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar skall lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktig god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas. Mycket viktigt är möjligheten att i samband med byggnation tillvarata möjligheten att basera energiförsörjningen på förnybar energi i så stor utsträckning som möjligt.

Sju delmål anger inriktning och tidsperspektiv i det fortsatta miljöarbetet för att nå miljö kvalitetsmålet. Delmålen gäller planeringsunderlag, kulturhistoriskt värdefull bebyggelse, buller, uttag av naturgrus, minskning av avfallsmängder, energianvändning m.m. i byggnader samt inomhusmiljön.

Resultatbedömning beträffande samhällsplanering och byggande redovisas närmare under utgiftsområde 18 *Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik*. Resultatbedömning beträffande kulturhistoriskt

värdefull bebyggelse redovisas närmare under utgiftsområde 17 *Kultur, medier, trossamfund och fritid*.

3.7.15.1 Resultat

Enligt Miljömålsrådet fortsätter ökningen av andelen kommuner som anger att de har program och strategier för de olika aspekterna i delmålet om planeringsunderlag. Vanligast är program och strategier för de kulturhistoriska värdena, medan ca 60 procent av kommunerna saknar planeringsunderlag för främjande av vindkraft.

Knappt hälften av länen har identifierat de byggnader som uppfyllde kriterierna för en byggnadsminnesförklaring. Fem län har skyddat minst 20 procent av dem.

Miljömålsrådet har inte redovisat utvecklingen av antalet människor som utsätts för trafikbullerstörningar. Enligt rådet har Boverkets generella rekommendationer för hur riktvärdena bör tillämpas medfört att många kommuner arbetar med lokala policydokument.

Av Miljömålsrådets rapport framgår att uttaget av naturgrus ökade 2004 och att det är en effekt av ökade bygginvesteringar som innebär ökad efterfrågan på ballastmaterial. Andelen naturgrus av den totala ballastanvändningen fortsätter dock minska. Enligt rådet är länsstyrelsernas tillståndsgivning det starkaste styrmedlet för att minska naturgrusanvändningen.

Deponeringen av hushållsavfall har minskat med 70 procent mellan 1994 och 2004. Även deponeringen av övrigt avfall, t.ex. industriavfall och byggavfall, har minskat kraftigt. År 2004 återvanns 44 procent av hushållsavfallet genom materialåtervinning inklusive biologisk behandling, varav 10 procent utgjordes av biologisk behandling av matavfall. Ca 40 procent av kommunerna samlar in matavfall separat och flera planerar att ytterligare bygga ut den biologiska behandlingen. Det är ännu oklart hur mycket fosfor ur avlopp som återförs till produktiv mark men användningen av avloppsslam för jordtillverkning respektive gödsling av energiskog ökar. Återvinning genom materialåtervinning ökar för varje år. Naturvårdsverket konstaterar i sin senaste årliga uppföljning av producentansvaret att materialutnyttjandet 2005 var 95 procent för glas, 72 procent för papper, 58 procent för metall, 24 procent för plast och två

procent för trä. Materialutnyttjandet av lantbruksplast har ökat från 57 till 62 procent jämfört med 2004. Inga däck läggs på deponi utan omhändertas genom material- eller energiåtervinning. Av skrotbilarna återvinns 85 procent. 14 kg elavfall per person samlades in under 2005, vilket är en ökning med två kg per person jämfört med 2004. Det innebär att Sverige toppar Europastatistiken. Det särskilda investeringsstödet för inrättande av källsorteringsutrymmen i flerbostadshus har lett till att drygt 12 000 hushåll under 2005 har fått förbättrade möjligheter att källsortera sitt avfall. Andelen förnybar energi ökar och uppvärmning med elvärme och oljeeldning minskar. Ytterligare resultatbeskrivning beträffande energi i bebyggelsen redovisas närmare under utgiftsområde 18 *Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik* samt under utgiftsområde 21 *Energi*.

Den totala energianvändningen i bostäder är konstant trots att bebyggelsearean ökar. Det tyder, enligt Miljömålsrådet, på en energieffektivisering, samtidigt som andelen förnybar energi ökar och uppvärmning med elvärme och oljeeldning minskar.

Enligt Boverket svarar 49 procent av kommunerna, jämfört med 46 procent 2004, att hela eller betydande delar av bostäderna inventerats med avseende på radon. Boverket och Hyresgästernas riksförbund har startat informationskampanjer som uppmanar de boende att mäta radon i sina bostäder och Socialstyrelsen har inbjudit kommunerna att delta i ett tillsynsprojekt om radon i skolor och förskolor.

3.7.15.2 Analys och slutsatser

Enligt Miljömålsrådet är delmålen om kulturhistoriskt värdefull bebyggelse, buller, avfallsgenerering och inomhusmiljö svåra att nå. En orsak är att effektiva styrmedel behöver utvecklas ytterligare. Att befintliga styrmedel inte ger avsedd effekt kan också bero på mål- eller intressekonflikter, t.ex. när det gäller att bygga nya bostäder i centrala men bullerutsatta lägen. I propositionen Moderna transporter (prop. 2005/06:160, bet. 2005/06:TU5, rskr. 2005/06:308) anför den tidigare regeringen bl.a. att vägtrafiken bör bidra till delmålet om buller genom en fortsatt satsning på riktade åtgärder för de mest bullerutsatta människorna,

intensifierade insatser för att minska bullret vid källan samt ökad bullerhänsyn vid trafikpåverkande åtgärder och i samhällsplaneringen.

En av de fyra strategiska utmaningarna i den tidigare regeringens strategi för hållbar utveckling är att bygga samhället hållbart. Det är centralt i kommunernas arbete med delmålet om planeringsunderlag och bör få fortsatt ökat fokus. Boverket har fått den tidigare regeringens uppdrag att utveckla modeller och vägledning som syftar till att inom ramen för fysisk planering på kommunal nivå, säkra tillgång till bostadsnära natur och användning av förnybar energi. Boverket har också den tidigare regeringens uppdrag att i samverkan med länsstyrelserna förbättra statens samlade insatser för att genom uppsikt och tillsyn säkerställa en god kvalitet i kommunernas tillämpning av plan- och bygglagen. En del i uppdraget är att redovisa hur länsstyrelserna samverkar med kommunerna i deras planering, bl.a. genom sitt ansvar för att tillhandahålla planeringsunderlag för olika nationella mål och intressen.

Naturvårdsverket har i sin nationella avfallsplan prioriterat frågan om att minska mängden avfall. Frågan tas även upp i de slutsatser om den tematiska strategin om avfall som har antagits av EU:s ministerråd samt i revideringen av avfallsdirektivet. Inom Regeringskansliet pågår arbete med att ta fram en handlingsplan för hållbar konsumtion och produktion för näringsliv och offentlig sektor.

Trenden med en minskad energianvändning per kvadratmeter i byggnader har avstannat under senare år och energianvändningen per kvadratmeter uppvärmd yta i nya byggnader har i det närmaste varit oförändrad sedan 1993. Energisparande åtgärder bör främjas i svensk industri och ett energieffektiviseringsprogram genomförs i det svenska bostadsbeståndet. Även utbyggnaden av kraftvärme i Sverige bör stimuleras. Regeringen avser återkomma med förslag och finansiering av dessa åtgärder. Riksdagen har beslutat om propositionen Nationellt program för energieffektivisering och energismart byggande (prop. 2005/06:145, bet. 2005/06:BoU9, rskr. 2005/06:365). Ett nytt delmål för energieffektivisering i bebyggelse har införts. För att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/91/EG av den 16 december 2002 om byggnaders energiprestanda infördes också en ny lag om energideklarationer i byggnader. Lagen trädde i kraft den 1 oktober

2006. Energideklarationer skall innehålla uppgifter om energianvändning, ventilation och radon. Boverkets byggregler håller på att revideras, vilket delvis har lett till nya föreskrifter på energiområdet. Bl.a. kommer nya krav gällande utsläpp från småskaliga fastbränsleanläggningar samt skärpningar av energihushållningskrav. Införandet av energideklarationer bedöms också bidra till målpuffyllelsen. EG-direktivet om byggnaders energiprestanda bedöms enligt Miljömålsrådet bidra till miljö kvalitetsmålet.

3.7.16 Ett rikt växt- och djurliv

Miljö kvalitetsmålet är att den biologiska mångfalden skall bevaras på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystem samt deras funktioner och processer skall värnas. Arter skall kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor skall ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.

Tre delmål anger inriktning och tidsperspektiv i det fortsatta miljöarbetet för att nå miljö kvalitetsmålet. Delmålen gäller hejdande av förlust av biologisk mångfald, minskad andel hotade arter samt hållbart nyttjande.

3.7.16.1 Resultat

Miljö kvalitetsmålet Ett rikt växt- och djurliv antogs av riksdagen i november 2005. Ett uppföljningssystem för detta håller på att etableras.

År 2005 hade totalt 87 åtgärdsprogram för hotade arter inletts. Dessa omfattar 169 arter och två livsmiljöer. År 2010 skall drygt 210 åtgärdsprogram för över 500 arter vara inledda eller genomförda. 2003–2005 har sammanlagt 111 miljoner kronor avsatts för åtgärdsprogram. Enligt Miljömålsrådet är det inte endast de arter som omfattas av själva åtgärdsprogrammen som påverkas positivt, utan även många andra arter.

Resultatet från arbetet med områdesskydd har stor relevans för miljö kvalitetsmålet (se prop. 2004/05:150). Under 2005 har drygt 34 000 hektar värdefull natur säkrats genom köp, intrångsersättningar till markägare och bidrag till kommuner och stiftelser, till en kostnad av drygt 990 miljoner kronor. Av denna yta utgör knappt

24 000 hektar produktiv skogsmark, vilket medför att räknat i både yta och medel har områdesskyddet särskilt stor betydelse för Levande skogar (se vidare under detta mål). Länsstyrelserna har under året beslutat om ca 80 naturreservat.

Genomförandet av de särskilda programmen för de mest värdefulla tätortsnära områden för friluftsliv och naturvård i Stockholm, Göteborg och Skåne har kommit igång i alla de tre regionerna. Satsningen på lokala och kommunala naturvårdsprojekt beskrivs som en mycket viktig faktor för att få en bra start på genomförandet av programmen.

3.7.16.2 Analys och slutsatser

Under de senaste decennierna har omfattande insatser gjorts. Trots det har utvecklingen för den biologiska mångfalden i Sverige inte förbättrats i den omfattning som krävs för att nå nationella och internationella mål och åtaganden. För hotade arter och ekosystemfunktioner kommer enligt Miljömålsrådet de långsiktiga och storskaliga resultaten av naturvårdsinsatserna att kunna avläsas först flera decennier efter 2020.

Den tidigare regeringen har beslutat om en rad uppdrag angående Ett rikt växt- och djurliv till olika myndigheter.

Betänkandet Kunskap för biologisk mångfald (SOU 2005:94) utgör ett underlag för det fortsatta arbetet med att genomföra miljö kvalitets- och delmålen. Vissa av förslagen i betänkandet kräver fortsatta överväganden. Regeringen avser att återkomma till betänkandets förslag om ansvar och samordning i samband med regleringsbrev till berörda myndigheter.

Under 2004 och 2005 har 175 miljoner kronor lämnats i statsbidrag till totalt 971 projekt i 261 kommuner för lokala naturvårdsprojekt. Satsningen har efter knappt två år engagerat ca 500 personer i projektens ca 5 000 aktiviteter. Resultaten skall utvärderas när fler projekt har avslutats.

Det återstår viss komplettering rörande marina områden till Natura 2000. Naturvårdsverkets redovisning av inventeringen av vissa utsjöbankar är ett underlag. Ett antal utsjöbankar kan komma att ha stor betydelse för att tillgodose Sveriges behov av förnybar energi. Vid arbete med kompletteringen rörande marina

områden måste därför möjligheten till en utbyggnad av vindkraft beaktas.

Den tätortsnära naturen har en viktig funktion eftersom den är tillgänglig där en stor andel av vår befolkning bor. Genomförandet av de särskilda programmen för de mest värdefulla tätortsnära områdena för friluftsliv och naturvård i Stockholms-, Göteborgs- respektive Skåne-regionen har fått en bra start och bör fortsätta.

Det handlingsprogram för nationalstadsparken som Länsstyrelsen i Stockholms län, tillsammans med en rad andra aktörer, har tagit fram och redovisat till den tidigare regeringen utgör en bra grund för den fortsatta förvaltningen och utvecklingen av nationalstadsparken. Staten har ett särskilt ansvar för nationalstadsparken som ett riksintresse. Regeringen bedömer att det är rimligt att medel från anslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* skall kunna användas till vissa åtgärder som rör förvaltningen av nationalstadsparken och som annars inte skulle genomföras. Anslaget 28:25 *Bidrag till kulturmiljövård* under utgiftsområde 17 *Kultur, medier, trossamfund och fritid* erbjuder möjligheter till bidrag för vård av kulturhistorisk bebyggelse eller kulturlandskap, men även forn lämningar. Anslaget fördelas på delegation av regeringen av Riksantikvarieämbetet till länsstyrelserna. Bidrag från anslaget kan ges under förutsättning att Länsstyrelsen i Stockholms län äskar medel för åtgärder inom nationalstadsparken och åtgärderna är i enlighet med det regelverk som styr användningen av medel från anslaget. De markförvaltande aktörerna samt de berörda kommunerna har ett stort ansvar för finansiering av förvaltningen av nationalstadsparken. De statliga markförvaltarna bör liksom tidigare betrakta förvaltningen av nationalstadsparken som en del av sitt uppdrag. Regeringen avser återkomma till frågan om nationalstadsparken i samband med regleringsbrevet till Naturvårdsverket. Inom Regeringskansliet bereds för närvarande de av länsstyrelsen föreslagna förändringarna i förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden, i syfte att stärka värden och förvaltningen av nationalstadsparken.

3.8 Fonder

3.8.1 Kärnavfallsfonden

Riksdagen beslutade i början av 1980-talet om en särskild finansiering av kostnaderna för att i framtiden på ett säkert sätt ta hand om det använda kärnbränslet och för att avveckla och riva kärnkraftsreaktorerna. Enligt detta skall en avgift baserad på antalet levererade kilowattimmar vid anläggningen betalas av innehavaren av en kärnkraftsreaktor. Lagen (1992:1537) om finansiering av framtida utgifter för använt kärnbränsle m.m. anger att avgiften skall betalas årligen så länge reaktorn är i drift. Utöver avgifterna skall reaktorinnehavaren ställa säkerheter till staten för att säkerställa att medel finns tillgängliga för de kostnader som uppstår för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle och visst radioaktivt avfall, för forskning, avveckling och rivning av reaktoranläggningar. Kärnkraftsföretagen har rätt att ur avgiftsmedlen löpande få ersättning för sådana kostnader som syftar till en säker hantering och slutförvaring av det använda kärnbränslet. Resterande medel fonderas för framtida behov.

Sedan 1996 samlas de fonderade medlen i Kärnavfallsfonden och förvaltas av Kärnavfallsfondens styrelse. Regeringen fattar varje år beslut om avgifternas storlek, medan Statens kärnkraftinspektion fattar beslut om utbetalningar (vissa mindre utbetalningar beslutas dock av regeringen).

Den tidigare regeringen lämnade i mars propositionen *Finansieringen av kärnavfallens slutförvaring* (prop. 2005/06:183, bet. 2005/06:MJU24, rskr. 2005/06:287) till riksdagen som antog den i sin helhet. I propositionen föreslås bl.a. en ny enhetlig finansieringslag för all kärnteknisk verksamhet.

Kärnavfallsfondens styrelse anger i förvaltningsberättelsen för 2005 att fonden under året tillfördes avgiftsinbetalningar på ca 689 miljoner kronor (ca 509 miljoner kronor för 2004). Utbetalningarna under samma tid uppgick till ca 1 014 miljoner kronor (ca 1 107 miljoner kronor för 2004). Marknadsvärdet vid årets slut var ca 38 860 miljoner kronor.

3.8.2 Bilskrotningsfonden

Regeringen har enligt Bilskrotningslagen (1975:345) fått riksdagens bemyndigande att meddela föreskrifter om skrotningspremier för bilar som registreras i bilregistret och för skrotningsavgifter för bilar som lämnas till auktoriserade skrotare. Avgifterna fonderas i bilskrotningsfonden och administreras av Vägverket. Fonden finansieras genom att en s.k. skrotningsavgift tas ut första gången en bil registreras i Sverige. Fondens medel skall i första hand användas till att finansiera skrotningspremier. När en bil lämnas för skrotning får den sista bilägaren en bilskrotningspremie. Syftet med premien är att den skall utgöra ett ekonomiskt incitament för att bilägaren skall lämna sin uttjänta bil till skrotning. Tanken har varit att premien skall täcka kostnaderna för skrotningen samt ge ett visst överskott till bilägaren. Premiens storlek har varierat över tiden. Utöver bilskrotningspremier får i dag fondens medel användas för att finansiera kommunala kampanjer för att samla in övergivna bilar och ställa i ordning de platser där bilarna stått och till verksamhet för materialåtervinning av delar från fordon. Behållningen i fonden uppgick den 31 december 2005 till 333, 8 miljoner kronor enligt Vägverkets årsredovisning.

Regeringskansliet remitterar för närvarande ett förslag om ett förändrat bilskrotningssystem för att genomföra EU:s s.k. bilskrotningdirektiv (Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/53/EG av den 18 september 2000 om uttjänta fordon, EGT L 269, 21.10.2000, s. 34, Celex 3200L0053). Direktivet skall vara genomfört senast den 1 januari 2007.

3.8.3 Batterifonden

Regeringen har enligt lagen (1990:1332) om avgifter för miljöfarliga batterier fått riksdagens bemyndigande att meddela föreskrifter om avgifter som behövs för att täcka samhällets kostnader för att samla in och omhänderta förbrukade batterier. Avgifterna fonderas i batterifonden som förvaltas av Naturvårdsverket. Importörer och tillverkare betalar kvartalsvis in avgifter till Naturvårdsverket för överlåten mängd miljöfarliga batterier, både för lösa batterier och sådana som levereras insatta i varor. Avgifterna särredovisas på avgifter för bly-

batterier och avgifter för miljöfarliga s.k. småbatterier. Med småbatterier avses slutna nickel-kadmiumbatterier, miljöfarliga alkaliska batterier, silveroxidbatterier och zinklufsbatterier.

Under 2005 har medel i batterifonden i enlighet med 15 § förordningen (1997:645) om batterier använts för bortskaffande/återvinning av kvicksilverbatterier och slutna nickel-kadmiumbatterier, extern information, bidrag till kommunerna för batterisortering, insamling av blybatterier samt Naturvårdsverkets administration av fonden. Behållningen uppgick den 31 december 2005 för blybatterier till 341 miljoner kronor och för småbatterier till 391 miljoner kronor.

3.9 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inte haft några invändningar i revisionsberättelserna för 2005 avseende Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Statens strålskyddsinstitut, Statens kärnkraftinspektion, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut samt Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande.

Inom utgiftsområde 20 *Allmän miljö- och naturvård* har Riksrevisionen lämnat följande granskningsrapporter som kommenteras nedan; Regeringens styrning av Naturvårdsverket (RiR 2006:2), Marklösen – finns förutsättningar för rätt ersättning? (RiR 2005:15) samt Mer kemikalier och bristande kontroll – tillsynen av tillverkare och importörer av kemiska produkter (RiR 2006:4).

I granskningen av regeringens styrning av Naturvårdsverket (RiR 2006:2), som presenterades i januari 2006, är Riksrevisionens slutsatser att den uppdragsstyrning av Naturvårdsverket som förekommit inte gett Naturvårdsverket goda förutsättningar att genomföra miljöpolitiken. Vidare drar Riksrevisionen slutsatsen att det finns en klyfta mellan den vägledning som länsstyrelser och kommuner efterfrågar och den vägledning Naturvårdsverket levererar, samt att denna klyfta undergräver effektiviteten i miljöarbetet. Riksrevisionen bedömer också att genomförandet av miljöpolitiken har påverkats negativt av utgiftsbegränsningar under löpande budgetår på anslaget 34:4 *Sanering och återställning av för-*

orenade områden. Riksrevisionen rekommenderar bl.a. att Naturvårdsverkets roll som central tillsynsvägledare klarläggs.

Riksrevisionen har under 2005 redovisat en granskning av statliga myndigheters hantering av marklösen (RiR 2005:15). Av rapporten framgår att Naturvårdsverket i allt väsentligt har en mycket väl fungerande verksamhet på området när det gäller intern styrning och uppföljning, fördelning av ansvar och metoder för förhandling. På några punkter lämnade Riksrevisionens rekommendationer om förbättringar. I regleringsbrevet för 2006 fick Naturvårdsverket i uppdrag att redovisa vilka insatser verket hittills gjort samt avser att genomföra beträffande Riksrevisionens rekommendationer. Av Naturvårdsverkets redovisning framgår att verket under 2006 ändrat ekonomirutinerna så att kontrolluppgift lämnas till Skatteverket för utbetalda räntor i marklösenärenden enligt räntelagen (1975:653). Vidare framgår bl.a. att Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen har inlett ett samarbete i syfte att undersöka skillnader i de arbets sätt och värderingsmetoder de tillämpar då det gäller skogsmark. Se även utgiftsområde 18 *Sambällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik*, avsnitt 4.6.4.

Riksrevisionens slutsatser av granskningen av statens insatser för tillsyn av tillverkare och importörer av kemiska produkter (RiR 2006:4) är att tillsynen är otillräcklig både vad gäller omfattning och innehåll. Effektiviteten i tillsynen påverkas sannolikt också negativt av oklar ansvarsfördelning mellan Kemikalieinspektion, länsstyrelser och kommuner. Riksrevisionen lämnar i rapporten, som publicerades i februari 2006, ett antal rekommendationer till regeringen, däribland att vidta åtgärder för att tillsynen skall få en sådan omfattning och inriktning att den svarar mot risksituationen och målet Giftfri miljö. Vidare efterlyser man ett klarläggande av ansvarsfördelningen när det gäller operativ tillsyn och tillsynsvägledning samt att regeringen ser över systemet för kemikalieavgifter.

Riksrevisionens granskning av miljömålsrapporteringen (RIR 2005:1), som presenterades i februari 2005, resulterade i rekommendationer till regeringen om att förtydliga Miljömålsrådets uppdrag och att precisera och samordna rapporteringen från mål- och sektorsmyndigheter samt att säkerställa att eventuella konflikter mellan miljö kvalitetsmålen och andra samhällsmål blir allsidigt belysta. Den tidigare regeringen gav Naturvårdsverket i uppdrag att se över miljömålsrapporteringen i syfte att förbättra och samordna processen. Utifrån det uppdrag som redovisades i december 2005 gjordes ett antal förändringar i mål- och sektorsmyndigheternas regleringsbrev för 2006 för att precisera miljömålsrapporteringens innehåll.

Ansvar för att ta fram konsekvensanalyserade åtgärdsförslag infördes i berörda myndigheters regleringsbrev 2005. Vidare finns i 2006 års regleringsbrev också uppdrag att redovisa kostnaderna för det miljömålsarbete som sker i myndigheten. Den tidigare regeringen har under hösten 2006 förtydligt fjorton myndigheters instruktioner beträffande myndigheternas och Miljömålsrådets roll och uppgifter i miljömålsarbetet. Under hösten fortsätter arbetet med att förtydliga miljömålsarbetet för övriga berörda myndigheter.

Regeringen kommer att överväga Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer. Regeringen har för avsikt att därefter återkomma till riksdagen om lämpliga åtgärder inom de aktuella områdena.

3.10 Budgetförslag

3.10.1 34:1 Naturvårdsverket

Tabell 3.3 Anslagsutveckling 34:1 Naturvårdsverket

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	År	Slagslag	Belopp
2005	Utfall	316 413		Anslags-sparande	20 345
2006	Anslag	334 313 ¹		Utgifts-prognos	348 185
2007	Förslag	339 457			
2008	Beräknat	344 905 ²			
2009	Beräknat	347 105 ³			

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/2006:FIU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2007.

² Motsvarar 339 545 tkr i 2007 års prisnivå.

³ Motsvarar 334 631 tkr i 2007 års prisnivå.

Anslaget disponeras för Naturvårdsverkets förvaltningskostnader, inkl. verkets kostnader för att administrera den verksamhet som finansieras via sakanslagen.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Intäkterna från offentligrättslig verksamhet för 2006 beräknas till 19 miljoner kronor, varav 18 miljoner kronor från miljöskattavgifter och avgifter för registerhållning och tillsyn över producentansvaret för elektriska och elektroniska produkter, som redovisas mot inkomsttitel 2537 Miljöskyddsavgifter, samt 1 miljon kronor från övriga offentligrättsliga avgifter som redovisas mot inkomsttitel 2552 Övrig offentlig-rättslig verksamhet.

Tabell 3.4 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2005	15 852			
Prognos 2006	19 000			
Budget 2007	19 000			

I uppdragsverksamheten ingår informations- och utbildningsinsatser, såsom utgivning av publikationer, arrangemang av kurser, konferenser och seminarier. Även hantering av NO_x, Batterifonden och Jägarexamens- och jaktkortsregistren ingår.

Tabell 3.5 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2005	24 026	22 977	1 049
(varav tjänsteexport)			
Prognos 2006	22 000	22 000	0
(varav tjänsteexport)			
Budget 2007	22 300	22 300	0
(varav tjänsteexport)			

Regeringens överväganden

Naturvårdsverket är en central förvaltningsmyndighet på miljöområdet och skall vara samlande och pådrivande i miljöarbetet. Verkets arbete skall syfta till att främja hållbar utveckling med utgångspunkt i den ekologiska dimensionen. Därvid skall de av riksdagen fastställda milökvalitetsmålen och strategierna för att nå dessa vara vägledande. Regeringen bedömer att Naturvårdsverket huvudsakligen uppfyller de mål som ställts.

Regeringen avser att med anledning av den beslutade omlokaliseringen noga följa utvecklingen av myndighetens ekonomiska situation, så att verksamheterna långsiktigt kan fungera med bibehållen kvalitet. Regeringen avser vidare att under 2007, som tidigare aviserats, fortsätta att kompensera flertalet myndigheter för den engångspremie som en särskild pensionsersättning medför.

I enlighet med 2006 års ekonomiska vårproposition ökas anslaget med 5 miljoner kronor per år 2007 och 2008. Medlen skall användas för ökad information om rovdjur och för att utvärdera informationsinsatsningen.

Anslaget minskas med 173 000 kronor 2007 och 89 000 kronor 2008 för att finansiera utvecklingen av e-legitimationer och vissa infrajärntjänster i offentlig förvaltning. Regeringen föreslår att motsvarande belopp överförs till utgiftsområde 2 anslaget 1:14 *E-legitimationer* för 2007 och för 2008.

Regeringen föreslår därmed att 339 457 000 kronor anvisas under anslaget 34:1 *Naturvårdsverket* för 2007. För 2008 beräknas anslaget till 344 905 000 kronor och för 2009 till 347 105 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2007–2009 beräknats enligt följande:

Tabell 3.6 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 34:1 Naturvårdsverket

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	334 313	334 313	334 313
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	317	5 600	12 791
Beslut	4 827	4 992	1
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	339 457	344 905	347 105

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2006 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.10.2 34:2 Miljöövervakning m.m.

Tabell 3.7 Anslagsutveckling 34:2 Miljöövervakning m.m.

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Övrigt	Totalt
2005	Utfall	221 219	Anslags-sparande	1 277
2006	Anslag	221 656 ¹	Utgifts-prognos	218 971
2007	Förslag	275 956		
2008	Beräknat	297 856		
2009	Beräknat	303 856		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/2006:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2007.

Anslaget disponeras för uppföljning och rapportering av miljö kvalitetsmålen, för miljöövervakning, för bidrag till vissa ideella organisationer, för bidrag till projektet Swedish Water House vid Stockholm International Water Institute (SIWI) samt för Aktiebolaget Svenska Miljöstyrningsrådets arbete med miljökrav vid offentlig upphandling. Anslaget används också för internationellt miljöövervakningsarbete och arbete med internationell rapportering som en följd av EG-direktiv och andra internationella åtaganden. Till och med 2004 disponerades anslaget för bilavgasverksamhet. Medel för denna verksamhet har överförts till Vägverket från och med 2005.

Medlen till uppföljning och rapportering av miljö kvalitetsmålen och till miljöövervakning fördelas av Miljömålsrådet vid Naturvårdsverket. Rådet fattar beslut om den nationella miljööver-

vakningens inriktning samt fördelar även medel till viss regional miljöövervakning.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

För att skapa goda förutsättningar för planering, upphandling och genomförande av miljöövervakningen föreslås regeringen bemyndigas att under 2007, för ramanslaget 34:2 *Miljöövervakning m.m.*, besluta om bidrag som inkl. tidigare åtagande medför behov av framtida anslag på högst 70 000 000 kronor under 2008–2010.

Regeringens överväganden

Miljöövervakningen är betydelsefull i arbetet med att ta fram kunskap om miljön och utgör ett centralt underlag för att driva miljöarbetet framåt. En ändamålsenlig miljöövervakning är en förutsättning för en effektiv uppföljning av miljö kvalitetsmålen. Miljöövervakningen är också nödvändig för att Sverige skall kunna fullgöra sina åtaganden vad gäller internationell rapportering. I enlighet med förslag i budgetpropositionen för 2006 förstärks anslaget 34:2 *Miljöövervakning m.m.* med 43 miljoner kronor från 2007. För 2008 beräknas en höjning med 6 miljoner kronor och från 2009 beräknas en höjning med ytterligare 6 miljoner kronor.

Det behövs dock ytterligare förstärkning för att klara den kraftfulla satsningen på utökad miljöövervakning i havsmiljön och för extra insatser i de fall övervakningen visar att något ovanligt inträffar i miljön, t.ex. fågeldöden. Regeringen föreslår därför att anslaget höjs med 20 miljoner kronor per år 2008 och 2009. Ökningen finansieras genom omfördelning från anslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald*.

För att stärka arbetet med miljökrav vid offentlig upphandling föreslår regeringen att anslaget ökas med 10,8 miljoner kronor 2007 och 6,7 miljoner kronor per år 2008 och 2009. Ökningen finansieras genom att motsvarande belopp överförs från anslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald*.

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 0,5 miljoner kronor per år 2007–2009 för att AB Miljöstyrningsrådet skall kunna vidmakthålla och utveckla arbetet som svenskt registreringsorgan enligt EMAS-förordningen.

Ökningen finansieras genom att motsvarande belopp överförs från anslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald*.

Regeringen föreslår därmed att 275 956 000 kronor anvisas under anslaget 34:2 *Miljöövervakning m.m.* för 2007. För 2008 beräknas anslaget till 297 856 000 kronor och för 2009 till 303 856 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2007–2009 beräknats enligt följande:

Tabell 3.8 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 34:2 Miljöövervakning

Tusental kronor			
	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	221 656	221 656	221 656
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	54 300	76 200	82 200
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	275 956	297 856	303 856

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

Tabell 3.9 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden 34:2 Miljöövervakning

Tusental kronor					
	Utfall 2005	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009–2010
Ingående åtaganden	29 559	31 097	49 256		
Nya åtaganden	24 609	40 000	40 000		
Infriade åtaganden	23 071	21 841	-35 000	-40 000	-14 256
Utestående åtaganden	31 097	49 256	54 256		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	60 000	70 000	70 000		

3.10.3 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald

Tabell 3.10 Anslagsutveckling 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald

Tusental kronor

År	Utfall	2 017 950	Anslags-sparande	103 844
2005	Utfall	2 017 950	Anslags-sparande	103 844
2006	Anslag	1 963 297 ¹	Utgifts-prognos	2 030 406
2007	Förslag	2 051 322		
2008	Beräknat	2 074 422		
2009	Beräknat	2 162 772		

¹Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/2006:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2007.

Anslaget disponeras för insatser för bevarande och restaurering av värdefulla naturmiljöer och biologisk mångfald med särskild inriktning på frågor om områdesskydd, artbevarande, naturvårds- och fastighetsförvaltning, viltförvaltning samt kalkning av sjöar och vattendrag enligt bidragsbestämmelserna som regleras i förordningen (1982:840) om statsbidrag till kalkning av sjöar och vattendrag.

Anslaget används för

- ersättningar enligt 31 kap. miljöbalken (1998:808) såvitt avser Naturvårdsverkets ansvarsområde,
- kostnader för förvärv samt avtalslösningar för statens räkning av värdefulla natur-

områden för biologisk mångfald och friluftsliv,

- statsbidrag till kommuner och kommunala stiftelser för skydd och förvaltning av värdefulla naturområden,
- kostnader för artbevarandeåtgärder och förvaltning av skyddade områden,
- kostnader för utredning, förhandling och värdering i samband med säkerställande av ur naturvårdssynpunkt värdefulla naturområden, samt
- kostnader för arbete med EG:s ramdirektiv för vatten.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

För att skapa goda förutsättningar för områdesskydd och förvaltning av naturområden, fleråriga naturvårdsprojekt samt medfinansiering av fleråriga EU-projekt, föreslås regeringen bemyndigas att under 2007, för ramanslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald*, besluta om bidrag som inkl. tidigare åtagande medför behov av framtida anslag på högst 150 000 000 kronor efter 2007.

Tabell 3.11 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald

Tusental kronor

	Utfall 2005	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008-
Ingående åtaganden		0	70 000	
Nya åtaganden		70 000	150 000	
Infriade åtaganden		0	-70 000	-150 000
Utestående åtaganden		70 000	150 000	
Erhållet/föreslaget bemyndigande		70 000	150 000	

Regeringens överväganden

Den biologiska mångfalden spelar en avgörande roll för människors överlevnad och välfärd och är därmed en förutsättning för en hållbar utveckling. Biologisk mångfald på olika nivåer minskar fortfarande och det är nödvändigt med åtgärder för att hejda förlusten.

I enlighet med förslag i budgetpropositionen för 2006 förstärks anslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* med 77 miljoner kronor från 2007. Från 2008 beräknas en höjning med 44 miljoner kronor och från 2009 beräknas en ytterligare höjning med 88,35 miljoner kronor.

I budgetpropositionen 2006 föreslogs även vissa överföringar från anslaget. I enlighet med det förs 2,7 miljoner kronor 2007 och 5 miljoner kronor 2008 till utgiftsområde 23 anslaget 43:6 *Fiskeriverket*. Överföringen 2007 omfattar även en teknisk justering av anslaget.

Regeringen föreslår att 20 miljoner kronor per år överförs 2008–2009 från anslaget till anslaget 34:2 *Miljöövervakning m.m.* för att genomföra satsningen på utökad miljöövervakning i havsmiljön.

Regeringen föreslår att 10,8 miljoner kronor 2007 samt 6,7 miljoner kronor per år 2008–2009 överförs till anslaget 34:2 *Miljöövervakning m.m.* för arbetet med miljökrav vid offentlig upphandling.

Regeringen föreslår att 0,5 miljoner kronor per år överförs 2007–2009 till anslaget 34:2 *Miljöövervakning m.m.* för arbetet med miljöledning vid AB Svenska Miljöstyrningsrådet.

Regeringen föreslår därmed att 2 051 322 000 kronor anvisas under anslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* för 2007. För 2008 beräknas anslaget till 2 074 422 000 kronor och för 2009 till 2 162 772 000 kronor.

Regeringen avser återkomma om den framtida inriktningen av anslaget mot bakgrund av behovet av kraftfulla insatser för klimat och havsmiljö.

Anslaget har för perioden 2007–2009 beräknats enligt följande:

Tabell 3.12 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	1 963 297	1 963 297	1 963 297
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	88 025	111 125	199 475
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	2 051 322	2 074 422	2 162 772

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.10.4 34:4 Sanering och återställning av förorenade områden

Tabell 3.13 Anslagsutveckling 34:4 Sanering och återställning av förorenade områden

Tusental kronor

2005	Utfall	439 223	Anslags-sparande	102 495
2006	Anslag	524 787 ¹	Utgifts-prognos	613 008
2007	Förslag	507 023		
2008	Beräknat	507 023		
2009	Beräknat	539 973		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/2006:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2007.

Anslaget disponeras för inventeringar, undersökningar och åtgärder för att sanera och efterbehandla förorenade områden samt för framtagande av underlag för prioriteringar av framtida sanerings- och återställningsinsatser i landet. Anslaget får användas till att åtgärda från risksynpunkt särskilt angelägna saneringsobjekt samt till akuta saneringsinsatser. Anslaget används för att inventera och genomföra ansvarsutredningar och nödvändiga undersökningar för objekt som förorenats av en statlig organisation som inte finns kvar. Anslaget används också för hanteringen av omhändertagande av historiskt radioaktivt avfall från icke kärnteknisk verksamhet.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

För att skapa goda förutsättningar för planering, upphandling och genomförande av efterbehandlingsprojekt föreslås regeringen bemyndigas att under 2007, för ramanslaget 34:4 *Sanering och återställning av förorenade områden*, besluta om bidrag som inkl. tidigare åtagande medför behov av framtida anslag på högst 600 000 000 kronor under 2008–2010.

Regeringens överväganden

För arbete med åtgärder som syftar till nå målen i miljömålsproposition (prop. 2004/05:150) beräknas anslaget 34:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* förstärkas med 5,65 miljoner kronor fr.o.m. 2009.

I enlighet med beslut om finansiering av åtgärder enligt miljömålspropositionen 2000/01:130 återförs fr.o.m. 2009 3,3 miljoner kronor från utgiftsområde 24 anslaget 38:5 *Statens geologiska undersökning*.

Regeringen föreslår att 8 miljoner kronor per år 2007–2008 samt 4 miljoner kronor 2009 överförs till anslaget 34:6 *Kemikalieinspektionen* för genomförandet av REACH.

Regeringen föreslår därmed att 507 023 000 kronor anvisas under anslaget 34:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* för 2007. För 2008 beräknas anslaget till 507 023 000 kronor och för 2009 till 539 973 000 kronor.

Regeringen avser återkomma om den framtida inriktningen av anslaget mot bakgrund av behovet av kraftfulla insatser för klimat och havsmiljö.

Anslaget har för perioden 2006–2008 beräknats enligt följande:

Tabell 3.14 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 34:4 Sanering och återställning av förorenade områden

Tusental kronor			
	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	524 787	524 787	524 787
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-43 700	-43 700	-14 050
Överföring till/från andra anslag	25 936	25 936	29 236
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	507 023	507 023	539 973

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

Tabell 3.15 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden 34:4 Sanering och återställning av förorenade områden

Tusental kronor					
	Utfall 2005	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009–2010
Ingående åtaganden	293 110	114 043	395 582		
Nya åtaganden	34 400	350 000	300 000		
Infriade åtaganden	213 467	68 461	-200 000	-250 000	-245 582
Utestående åtaganden	114 043	395 582	495 582		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	600 000	600 000	600 000		

3.10.5 34:5 Miljöforskning

Tabell 3.16 Anslagsutveckling 34:5 Miljöforskning

Tusental kronor

2005	Utfall	83 849	Anslags- sparande	935
2006	Anslag	85 568 ¹	Utgifts- prognos	84 966
2007	Förslag	86 312		
2008	Beräknat	88 213 ²		
2009	Beräknat	90 320 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/2006:FIU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2007.

² Motsvarar 86 312 tkr i 2007 års prisnivå.

³ Motsvarar 86 312 tkr i 2007 års prisnivå.

Anslaget skall främst finansiera forskning till stöd för Naturvårdsverkets arbete, t.ex. forsknings- och utvecklingsverksamhet som utgör underlag för att nå miljökvalitetsmålen, forskning med anknytning till miljöbalken samt underlag för internationellt förhandlingsarbete. Anslaget skall också finansiera statens andel av den med näringslivet samfinansierade forskningen vid IVL Svenska Miljöinstitutet AB.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

För att skapa goda förutsättningar för planering, upphandling och genomförande av forskningsprojekt föreslås regeringen bemyndigas att under 2007, för ramanslaget 34:5 *Miljöforskning*, besluta om bidrag som inkl. tidigare åtagande medför behov av framtida anslag på högst 130 000 000 kronor under 2008–2010.

Regeringens överväganden

Miljöforskning är ett viktigt instrument för att utveckla miljöarbetet. Med anslaget finansierar

Naturvårdsverket tvärvetenskaplig forskning som är relevant för verkets arbete med bl.a. miljökvalitetsmålen och miljöbalken. Medlen går huvudsakligen till fleråriga forskningsprogram, men även till synteser som skall ge underlag för att t.ex. bedöma framtida forskningsbehov. Eftersom miljöforskning finansieras av flera myndigheter både inom och utom Sverige så är samarbete med både nationella och internationella finansiärer angeläget för att de samlade forskningsmedlen skall användas så effektivt som möjligt.

Regeringen föreslår därmed att 86 312 000 kronor anvisas under anslaget 34:5 *Miljöforskning* för 2007. För 2008 beräknas anslaget till 88 213 000 kronor och för 2009 till 90 320 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2007–2009 beräknats enligt följande:

Tabell 3.17 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 34:5 Miljöforskning

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	85 568	85 568	85 568
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	744	2 645	4 752
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	86 312	88 213	90 320

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2006 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

Tabell 3.18 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden 34:5 Miljöforskning

Tusental kronor

	Utfall 2005	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009–2010
Ingående åtaganden	83 898	100 794	95 385		
Nya åtaganden	69 329	50 000	80 000		
Infriade åtaganden	52 433	55 409	-50 000	-60 000	-65 385
Utestående åtaganden	100 794	95 385	125 385		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	130 000	100 000	130 000		

3.10.6 34:6 Kemikalieinspektionen

Tabell 3.19 Anslagsutveckling 34:6 Kemikalieinspektionen

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	År	Slagslag	Belopp
2005	Utfall	108 191		Anslags-sparande	1 346
2006	Anslag	125 299 ¹		Utgifts-prognos	124 394
2007	Förslag	135 523			
2008	Beräknat	138 176 ²			
2009	Beräknat	136 918 ³			

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/2006:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2007.

² Motsvarar 136 015 tkr i 2007 års prisnivå.

³ Motsvarar 131 978 tkr i 2007 års prisnivå.

Kemikalieinspektionen är central förvaltningsmyndighet för ärenden om hälso- eller miljörisker med kemiska produkter och biotekniska organismer. Anslaget disponeras av Kemikalieinspektionen för verksamhet avseende tillsyn och vägledning, riskbedömning, riskbegränsning för allmänkemikalier samt riskbegränsning för bekämpningsmedel. Anslaget används även för finansiering av Internationella kemikalie-sekretariatets verksamhet.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.20 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2005	84 543		84 293	250
Prognos 2006	85 119		85 119	0
Budget 2007	92 139		92 139	0

Tabell 3.21 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2005 (varav tjänsteexport)	16 363	17 121	-758
Prognos 2006 (varav tjänsteexport)	26 500	27 000	-500
Budget 2007 (varav tjänsteexport)	17 500	18 100	-600

Kemikalieinspektionens verksamhet finansieras huvudsakligen med avgifter som anges i förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, förordning (1999:942) om kemikalieavgifter m.m. samt Kemikalieinspektionens föreskrifter om kemiska produkter och biotekniska organismer (KIFS 1998:8).

Intäkterna från kemikalieavgifter m.m. beräknas till 92 139 000 kronor för 2007 varav 69 089 000 kronor från kemikalieavgifter och 23 000 000 kronor från bekämpningsmedelsavgifter och 50 000 kronor från dispensavgifter. Intäkterna från kemikalieavgifter m.m. redovisas på nu föreslagen inkomsttitel 1458 Avgifter för Kemikalieinspektionen, intäkterna från bekämpningsmedel redovisas på inkomsttitel 1437 och övriga inkomster av statens verksamhet redovisas på inkomsttitel 2811.

Kemikalieinspektionen bedriver även viss avgiftsfinansierad uppdragsverksamhet som framför allt omfattar prövningsverksamhet enligt EG-direktiven 91/414/EEG och 98/8/EG avseende verksamma ämnen i bekämpningsmedel samt genmodifierade organismer. I uppdragsverksamheten ingår även uppdrag från EU och samarbetet med Sida avseende stöd till andra länder bl.a. inom Östersjöområdet.

Regeringens överväganden

Kemikalieinspektionens verksamhet utgår från de mål och riktlinjer för kemikaliepolitiken som anges i propositionerna Svenska miljömål – miljöpolitik för ett hållbart Sverige (prop. 1997/98:145, bet. 1998/99:MJU6, rskr. 1998/99:183, Kemikaliestrategi för Giftfri miljö (prop. 2000/01:65, bet. 2000/01:MJU15, rskr. 2000/01:269). Ytterligare förslag på åtgärder för att nå målet Giftfri miljö har lämnats i den tidigare regeringens proposition Svenska miljömål – ett gemensamt uppdrag (prop. 2004/05:150, bet. 2005/06:MJU3, rskr. 2005/06:48, 49). En annan utgångspunkt för Kemikalieinspektionens verksamhet är miljöbalken och dess följdlagstiftning. Kemikalieinspektionen är ansvarig myndighet för miljö-kvalitetsmålet Giftfri miljö.

Kemikalieinspektionen arbetar för att minska riskerna för skador på människa och

miljö från kemiska ämnen i kemiska produkter och varor samt biotekniska organismer. Arbetet bedrivs i hög grad internationellt och framför allt inom EU. Kemikalieinspektionen har även till uppgift att bistå regeringen med expertkunskap. Under 2005 och 2006 har Kemikalieinspektionens stöd till regeringen varit större än brukligt på grund av att förslaget till EU:s nya kemikalielagstiftning (REACH) förhandlats i rådet. Förslaget skiljer sig från andra lagförslag både till sin omfattning och till sin tekniska komplexitet. Genomförande av REACH innebär en stor och omvälvande reform på kemikalieområdet som bl.a. kommer att medföra en stor ökning av flödet av och tillgången till information om kemiska ämnens egenskaper. Kemikalieinspektionen har en viktig roll i genomförandet av REACH och regeringen föreslår att ett råd inrättas på myndigheten för att skapa ett forum för dialog mellan näringsliv, myndigheter och organisationer kring genomförande av REACH samt för att samordna utbildnings- och informationsinsatser.

För att möta ökade krav i genomförandet av REACH föreslår regeringen att anslaget ökas med 8 miljoner kronor per år 2007–2008 samt 4 miljoner kronor 2009. Ökningen finansieras genom att motsvarande belopp överförs från anslaget 34:4 *Sanering och återställning av förorenade områden*.

Kemikalieinspektionen inledde 255 inspektionsärenden under 2005. Därmed nåddes inte målet om 300 inspektioner. Regeringen anser att tillsyn och tillsynsvägledning är en betydelsefull verksamhet för att nå en säkrare kemikaliehantering.

Internationella kemikaliesekretariatet inrättades 2003 för att i det internationella arbetet bidra till att nå miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö. Regeringen har sedan sekretariatet inrättades till och med 2006 delfinansierat sekretariatet. En långsiktig lösning av finansieringen av sekretariatets arbete är angeläget. I 2006 års ekonomiska vårproposition föreslog den tidigare regeringen att statens bidrag till sekretariatet förstärks. Regeringen föreslog samtidigt att Kemikalieinspektionen fortsättningsvis skall hantera bidraget till det internationella kemikaliesekretariatet. Anslaget tillförs därför 0,5 miljoner kronor 2006, 1,5 miljon kronor 2007 och 2 miljoner kronor per år fr.o.m. 2008. Fr.o.m. 2008

beräknas det årliga bidraget till det internationella kemikaliesekretariatet uppgå till 4 miljoner kronor.

Fr.o.m. 2007 återförs 2 miljoner kronor per år till anslaget 34:7 *Internationellt miljösamarbete* som felaktigt överfördes till Kemikalieinspektionen i 2006 års ekonomiska vårproposition.

Regeringen föreslår därmed att 135 523 000 kronor anvisas under anslaget 34:6 *Kemikalieinspektionen* för 2007. För 2008 beräknas anslaget till 138 176 000 kronor och för 2009 till 136 918 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2007–2009 beräknats enligt följande:

Tabell 3.22 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 34:6 Kemikalieinspektionen

Tusental kronor			
	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	124 799	124 799	124 799
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	1 150	3 151	5 864
Beslut	24 712	25 605	21 959
Överföring till/från andra anslag	-15 138	-15 379	-15 705
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	135 523	138 176	136 918

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2006 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.10.7 34:7 Internationellt miljösamarbete

Tabell 3.23 Anslagsutveckling 34:7 Internationellt miljö-samarbete

Tusental kronor			
År	Utfall		Anslags-sparande
2005	Utfall	72 445	709
2006	Anslag	72 993 ¹	Utgifts-prognos 72 292
2007	Förslag	72 993	
2008	Beräknat	72 993	
2009	Beräknat	72 993	

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/2006:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2007.

Anslaget disponeras för medlemsavgifter och stöd till internationella organisationer samt för internationellt samarbete. Samarbetet avser såväl internationella miljökonventioner och avtal som miljöfrågor i FN-systemet och EU-

samarbetet samt i organisationer som OECD, Baltic 21, Barentsrådet, Nordiska ministerrådet och Arktiska rådet. Vidare disponeras anslaget för bilateralt miljösamarbete, för Sveriges årliga bidrag till FN:s miljöfond, vilken utgör kärnan i UNEP:s finansiering, samt för olika aktiviteter inom FN:s miljöprogram (UNEP).

Dessutom disponeras anslaget för kostnader för deltagande i internationellt samarbete på kärnenergiområdet, dvs. Sveriges reguljära medlemsavgift i Internationella Atomenenergiorganet (IAEA), bidraget till IAEA:s Technical Assistance and Cooperation Fund samt kostnader i samband med övrigt internationellt kärnsäkerhetssamarbete.

Regeringens överväganden

Genom ett aktivt deltagande i det internationella samarbetet ökar möjligheterna för Sverige att påverka eller få till stånd miljöbeslut och överenskommelser så att gränsöverskridande utsläpp om miljöförstöring minskar och de svenska miljö kvalitetsmålen kan uppnås.

Fr.o.m. 2007 återförs 2 miljoner kronor per år från anslaget 34:6 *Kemikalieinspektionen* som felaktigt överfördes i 2006 års ekonomiska vårproposition.

Regeringen föreslår därmed att 72 993 000 kronor anvisas under anslaget 34:7 *Internationellt miljösamarbete* för 2007. För 2008 beräknas anslaget till 72 993 000 kronor och för 2009 till 72 993 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2007–2009 beräknats enligt följande:

Tabell 3.24 Härlledning av anslagsnivån 2007–2009, för 34:7 Internationellt miljösamarbete

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	72 993	72 993	72 993
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	72 993	72 993	72 993

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.10.8 34:8 Stockholms internationella miljöinstitut

Tabell 3.25 Anslagsutveckling 34:8 Stockholms internationella miljöinstitut

Tusental kronor

2005	Utfall	11 928	Anslags-sparande	0
2006	Anslag	11 928 ¹	Utgifts-prognos	11 716
2007	Förslag	11 928		
2008	Beräknat	11 928		
2009	Beräknat	11 928		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/2006:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2007.

Anslaget disponeras för statens stöd till Stockholms internationella miljöinstitut (SEI). SEI är ett internationellt inriktat forskningsinstitut som arbetar med policyrelaterade frågor inom områdena miljö och hållbar utveckling. SEI:s huvudsakliga uppgifter är att stödja beslutsfattande, institutions- och kapacitetsbyggande samt bidra med lösningar inom dessa områden. Detta sker genom att initiera och genomföra analyser, fortbildning, policyinriktade dialoger samt att informera om utvärdering och utveckling av miljöteknik, miljö och utvecklingspolicy. SEI informerar även om relaterad miljöstyrning och strategier för en hållbar utveckling på nationell, regional och global nivå. Institutet bedriver tillämpad forskning inom områdena klimatförändring, energi, luftföroreningar, ozon, mark och vattenresurser, urbana miljöer, risk- och sårbarhetsanalyser, resiliensforskning, strategiska miljöstudier och framtidsscenarioer.

SEI bedriver projektverksamhet i Afrika, Asien, Europa och Latinamerika. Institutet har, förutom sitt huvudkontor i Stockholm, kontor i Boston, Tallinn, York, Oxford och Bangkok.

Regeringens överväganden

SEI:s arbete med policyrelaterade frågor inom områdena miljö och hållbar utveckling bedöms vara betydelsefulla för miljöarbetet. Regeringen föreslår därför ett fortsatt stöd statligt stöd till institutet.

Regeringen föreslår därmed att 11 928 000 kronor anvisas under anslaget 34:8 *Stockholms internationella miljöinstitut* för 2007. För 2008

beräknas anslaget till 11 928 000 kronor och för 2009 till 11 928 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2007–2009 beräknats enligt följande:

Tabell 3.26 Härlledning av anslagsnivån 2007–2009, för 34:8 Stockholms internationella miljöinstitut

Tusental kronor			
	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	11 928	11 928	11 928
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	11 928	11 928	11 928

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.10.9 34:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Tabell 3.27 Anslagsutveckling 34:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Tusental kronor				
2005	Utfall	248 136	Anslags-sparande	14 618
2006	Anslag	262 736 ¹	Utgifts-prognos	255 576
2007	Förslag	245 013		
2008	Beräknat	249 664 ²		
2009	Beräknat	255 105 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/2006:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2007.

² Motsvarar 245 083 tkr i 2007 års prisnivå.

³ Motsvarar 245 149 tkr i 2007 års prisnivå.

Anslaget disponeras av Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) för uppgifter som är nödvändiga för att tillgodose samhällets behov av prognoser, varningar och beredskap samt för att utveckla den kompetens SMHI bygger upp i denna verksamhet. Anslaget används också för att betala Sveriges medlemsavgifter i de internationella organisationerna EUMETSAT (det europeiska vädersatellitesamarbetet), ECMWF (det europeiska centret för medellånga prognoser) och WMO (världsmeteorologiska organisationen).

Från och med 2007 ändras namnet på anslaget 34:9 *Bidrag till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut m.m.* till 34:9 *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut*.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.28 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor			
Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2005	21 500	21 400	100
(varav tjänsteexport)			
Prognos 2006	20 600	20 500	100
(varav tjänsteexport)			
Budget 2007	20 000	19 900	100
(varav tjänsteexport)			

Tabell 3.29 Affärsverksamhet

Tusental kronor			
Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2005	194 500	190 900	3 600
Prognos 2006	188 000	188 000	0
Budget 2007	180 000	178 000	2 000

SMHI:s uppdragsverksamhet och affärsverksamhet finansieras med avgifter. Uppdragsverksamheten sker inom ramen för SMHI:s myndighetsansvar men bekostas med full kostnadstäckning av andra myndigheter. Bl.a. utför institutet kontroll av vattenushållning, översvämningsskarteringar åt Statens räddningsverk och miljöövervakningsuppdrag, underlag för rapportering enligt ramdirektivet för vatten för Naturvårdsverket. SMHI utför även kontroll av vattendomar. Affärsverksamheten bedrivs på kommersiella villkor på en helt eller delvis konkurrensutsatt marknad.

Regeringens överväganden

SMHI har uppfyllt samtliga verksamhetsmål utom målet för varningar för skydd av liv och att väderprognoserna skall ha en träffsäkerhet på minst 85 procent. När det gäller träffsäkerheten i väderprognoser höjdes målet 2005 från 82 till 85 procent. Under 2005 var träffsäkerheten för varningar 77 procent och för väderprognoser 82 procent.

Regeringen föreslår att anslaget minskas med 20 miljoner kronor per år fr.o.m. 2007. För att möta minskningen av anslaget föreslås att omfattningen av affärsverksamheten vid SMHI prövas samt om fler uppgifter kan avgiftsbeläggas.

Anslaget minskas med 136 000 kronor 2007 och 68 000 kronor 2008 för att finansiera utvecklingen av e-legitimationer och vissa infratjänster i offentlig förvaltning. Regeringen föreslår att motsvarande belopp överförs till utgiftsområde 2 anslaget 1:14 *E-legitimationer* för 2007 och för 2008.

Regeringen föreslår därmed att 245 013 000 kronor anvisas under anslaget 34:9 *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut* för 2007. För 2008 beräknas anslaget uppgå till 249 664 000 kronor och för 2009 till 255 105 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2007–2009 beräknats enligt följande:

Tabell 3.30 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 34:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	262 736	262 736	262 736
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	2 413	7 369	13 181
Beslut	-20 136	-20 441	-20 812
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	245 013	249 664	255 105

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2006 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.10.10 34:10 Stöd till klimatinvesteringar

Tabell 3.31 Anslagsutveckling 34:10 Stöd till klimatinvesteringar

Tusental kronor

År	Utfall	114 555	Anslags-sparande	658 514
2005	Utfall	114 555	Anslags-sparande	658 514
2006	Anslag	397 750 ¹	Utgifts-prognos	521 349
2007	Förslag	492 750		
2008	Beräknat	392 750		
2009	Beräknat	0		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/2006:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2007.

Anslaget disponeras för stöd till klimatinvesteringar. Av anslaget får högst 36 miljoner kronor användas till administration, information och utvärdering.

Anslagssparandet från 2006 beräknas uppgå till 525 miljoner kronor och behöver tas i anspråk 2007–2011 för att infria de ekonomiska åtaganden som gjorts samt för administration, information och utvärdering. Naturvårdsverket får disponera anslagssparandet för att infria åtaganden gjorda till och med 2006.

Regeringens överväganden

Lagen (2005:1248) om skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel trädde i kraft den 1 april 2006. I 2006 års ekonomiska vårproposition beslutades att bidrag skall kunna lämnas för investeringar i utbyggda tankställen för förnybara drivmedel. Anslaget 34:13 *Stöd till klimatinvesteringar* förstärks därmed med 97 750 000 kronor 2007 för biodrivmedel samt med 75 000 000 kronor per år 2007 och 2008 för övriga klimatinvesteringar.

I samband med lagen förväntas de allmänna domstolarna få ökade kostnader p.g.a. ökad tillströmning av mål och Vägverket förväntas få ökade kostnader för tillsyn. Från anslaget överförs under 2008 därför 750 000 kronor per år till anslaget 4:5 *Domstolsväsendet m.m.* inom utgiftsområde 4 samt 1,5 miljoner kronor per år till anslaget 36:2 *Väghållning och statsbidrag* inom utgiftsområde 22.

Regeringen föreslår därmed att 492 750 000 kronor anvisas under anslaget 34:10 *Stöd till klimatinvesteringar* för 2007. För 2008 beräknas anslaget uppgå till 392 750 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2007–2009 beräknats enligt följande:

Tabell 3.32 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 34:10 Stöd till klimatinvesteringar

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	350 000	350 000	350 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	142 750	42 750	-350 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	492 750	392 750	0

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4 Forskningspolitik

4.1 Budgetförslag

4.1.1 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader

Tabell 4.1 Anslagsutveckling 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2005	Utfall	44 816	1 343	
2006	Anslag	42 856 ¹		43 331
2007	Förslag	43 012		
2008	Beräknat	43 749 ²		
2009	Beräknat	44 683 ³		

¹ Inklusiv tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/2006:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2007.

² Motsvarar 43 012 tkr i 2007 års prisnivå.

³ Motsvarar 43 012 tkr i 2007 års prisnivå.

Anslaget disponeras av Forskningsrådet för areella näringar och samhällsbyggande (Formas) för myndighetens förvaltningskostnader.

Regeringens överväganden

Regeringen anser att Formas har en viktig funktion som huvudfinansierare för forskning till stöd för en ekologisk hållbar utveckling. Forskningsrådet har väl utvecklat nationellt samarbete med andra organisationer och omfattande internationella kontakter. Regeringen bedömer att

verksamheten fungerar väl och att forskningsrådet uppfyller de uppställda målen.

Regeringen föreslår därmed att 43 012 000 kronor anvisas under anslaget 26:1 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader* för 2007. För 2008 beräknas anslaget uppgå till 43 749 000 kronor och för 2009 till 44 683 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2007–2009 beräknats enligt följande:

Tabell 4.2 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006 ¹	42 856	42 856	42 856
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	156	893	1 827
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	43 012	43 749	44 683

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2006 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4.1.2 26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning

Tabell 4.3 Anslagsutveckling 26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning

Tusental kronor

2005	Utfall	308 208	Anslags-sparande	4 047
2006	Anslag	321 838 ¹	Utgifts-prognos	320 094
2007	Förslag	354 138		
2008	Beräknat	405 906 ²		
2009	Beräknat	414 612 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/2006:FIU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2007.

² Motsvarar 399 956 tkr i 2007 års prisnivå.

³ Motsvarar 399 956 tkr i 2007 års prisnivå.

Rådets viktigaste ansvarsområden är miljöforskning, forskning om de areella näringarna, forskning om samhällsbyggande samt forskning till stöd för en ekologisk hållbar utveckling.

Anslaget disponeras för stöd till forskning och forskningsinformation inom områdena miljö och samhällsbyggande samt projektrelaterade kostnader i anslutning till sådan forskning såsom utvärderingar, beredningsarbete, konferenser, vissa resor och seminarier samt informationsinsatser. För forskning om de areella näringarna finns inom utgiftsområde 23 anslaget 26:1 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning*.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

För att underlätta planering, upphandling och genomförande av forskningsprojekt föreslås regeringen bemyndigas att under år 2007 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtagande medför behov av framtida anslag på högst 340 miljoner kronor för 2008, 350 miljoner kronor för 2009 och 130 miljoner kronor för år 2010–2012.

Regeringens överväganden

En långsiktig satsning på forskning är av avgörande betydelse för att nå de internationella målen från toppmötet i Johannesburg om hållbar utveckling samt de nationella miljökvalitetsmålen. Formas finansiering av forskning bidrar aktivt till att dessa mål kan nås.

I enlighet med budgetpropositionen för 2006 föreslås att anslaget ökar med 29,5 miljoner kronor 2007 och med ytterligare 46,5 miljoner kronor per år fr.o.m. 2008.

Regeringen föreslår därmed att 354 138 000 kronor anvisas under anslaget 26:2 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning* för 2007. För 2008 beräknas anslaget uppgå till 405 906 000 kronor och för 2009 till 414 612 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2007–2009 beräknats enligt följande:

Tabell 4.4 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	321 838	321 838	321 838
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	2 800	7 629	14 696
Beslut	29 500	76 439	78 078
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	354 138	405 906	414 612

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2006 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

Tabell 4.5 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden 26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning*Tusental kronor*

	Utfall 2005	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009–2012
Ingående åtaganden	209 753	260 683	780 000		
Nya åtaganden	210 633	704 070	365 000		
Infriade åtaganden	159 703	184 753	- 325 000	- 340 000	- 480 000
Utestående åtaganden	260 683	780 000	820 000		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	560 000	780 000	820 000		